

Міністерство освіти і науки України
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

Кафедра філології та
соціально-гуманітарних дисциплін
Германська філологія і переклад
(англійська мова та німецька мова)
035 «Філологія (переклад)»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

**ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО
ДИСКУРСУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ (НА МАТЕРІАЛІ
ДОГОВОРІВ, СТАТУТІВ ТОЩО)**

Студентки:

Кузьменко Анни Сергіївни

Науковий керівник:

Данилюк Людмила Всеволодівна

к. філол. н.

Рецензент:

Кравченко Вікторія Леонідівна,

к.ф.н., доцент

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

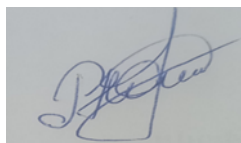
Наталія РЯБОКІНЬ

«29» березня 2024 року

ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»

Освітньо-кваліфікаційний рівень: *магістр*
Галузь знань: 03 Гуманітарні дисципліни
Спеціальність: 035 Філологія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
філології та соціально-гуманітарних
дисциплін

Н. РЯБОКІНЬ

(підпис)

«___» _____ 2023 року.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧЦІ

Кузьменко Анні Сергіївні

1. Тема роботи:

Особливості перекладу англomовного юридичного дискурсу на українську мову (на матеріалі договорів, статутів тощо)

Керівник роботи:

к. філол. н., доцент, професор Данилюк Л. В.

затверджені наказом по інституту від «___» _____ 2023 року № .

2. Строк подання здобувачем освіти роботи _____
3. Вихідні дані роботи _____
- 4.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Виконавці
1.	Забезпечення здобувачів освіти методичними рекомендаціями по виконанню роботи	На початку навчання	Кафедра філології та соціально-гуманітарних дисциплін
2.	Вибір напрямку дослідження	Згідно графіку	Здобувач освіти
3.	Формування плану роботи та підготування індивідуального завдання роботи	Згідно графіку	Наук. керівник Здобувач освіти
4.	Обробка літератури за темою. Робота над теоретичною та практичною частиною дослідження	Згідно графіку	Здобувач освіти
5.	Підготовка наукових тез із	Згідно графіку	Наук. керівник

	досліджуваної теми		Здобувач освіти
6.	Направлення на кафедру закінченої роботи (в паперовому та електронному вигляді)	До передзахисту	Наук. керівник Здобувач освіти
7.	Підготовка письмового відгуку на роботу здобувача освіти	До передзахисту	Наук. керівник
8.	Проведення попереднього захисту робіт	До передзахисту	Наук. керівник
9.	Ухвалення рішення щодо допуску роботи до захисту	За графіком	Кафедра філології та соціально-гуманітарних дисциплін
10.	Внесення корективів	До передзахисту	Наук. керівник
11.	Направлення роботи із рецензією до екзаменаційної комісії для захисту	За графіком	Кафедра філології та соціально-гуманітарних дисциплін
12.	Захист дипломної роботи	За графіком	Екзаменаційна комісія

Здобувач освіти _____
 _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу
спеціальності 035 «Філологія»

Кузьменко Анни Сергіївни

на тему «Особливості перекладу англomовного юридичного дискурсу на українську мову (на матеріалі документів: контрактів, договорів, статутів)»

Мета дослідження полягає у виявленні лексичних та граматичних особливостей перекладу англійської юридичної термінології, висвітленні специфіки прийомів перекладу термінів у юридичних документах.

Об'єкт дослідження – юридичні терміни та термінологічні словосполучення, що використовуються при складанні правових документів.

Предмет дослідження – лексико-граматичні особливості перекладу англійських юридичних термінів українською мовою.

Матеріалом дослідження виступають правові документи на англійській мові та їх переклад на українську мову загальним обсягом 140 сторінок. Зокрема: Контракт купівлі-продажу № 14/2118 від 2017 р., Договір на закупівлю товару від 28.02.24 р. та шлюбний договір.

Наукова апробація. Результати в дослідження були апробовані на науково-практичних конференціях науковців, студентів і молодих учених різного рівня, зокрема стаття «Peculiarities of translation of english poetry» на 5 Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні питання філології: теоретична та прикладна лінгвістика», що відбулася 9 грудня 2022 року / Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». Полтава: ПШП, 2022. 182 с.; а також стаття «Вплив лінгвістики на виховання національно-патріотичних цінностей та її роль у розширенні міжнародних зв'язків» на 7 Міжнародній науково-практичній конференції, яка проходила 17-18 травня 2023 р. у м. Полтава.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, загального висновку, списку використаних джерел, трьох додатків. Загальний обсяг роботи 104 сторінки.

Ключові слова: термін, юридичний дискурс, еквівалентність, переклад, лексичні трансформації, стилістичні трансформації.

SUMMARY
for qualifying work
specialty "Philology"
Kuzmenko Anna Sergiivna
on the topic " Translation peculiarities of english legal discourse into ukrainian
(based on documents: contracts, agreements, statutes)"

Research aim: The research aims to identify lexical and grammatical peculiarities in translating English legal terminology, highlighting the specific translation techniques of terms in legal documents.

Research object: The research focuses on legal terms and terminological phrases used in the drafting of legal documents.

Research subject: The subject of the research is the lexical and grammatical features of translating English legal terms into Ukrainian.

Research material: The study utilizes legal documents in English and their translations into Ukrainian, totaling 140 pages. Specifically: Purchase and Sale Contract No. 14/2118 dated 2017, Purchase Agreement of Goods dated 28.02.24, and Marriage Contract.

Scientific validation: The findings of the research were presented at scientific-practical conferences attended by scholars, students, and young researchers of various levels. This includes the article "Peculiarities of translation of English poetry" presented at the 5th All-Ukrainian Scientific-Practical Conference "Modern Issues of Philology: Theoretical and Applied Linguistics" held on December 9, 2022, at the Poltava Institute of Economics and Law of the Open International University for Human Development "Ukraine", Poltava: PIEP, 2022, 182 p.; as well as the article "The Influence of Linguistics on the Cultivation of National-Patriotic Values and Its Role in Expanding International Relations" presented at the 7th International Scientific-Practical Conference held on May 17-18, 2023, in Poltava.

Structure and scope of work: The thesis consists of an introduction, two chapters, a general conclusion, a list of references, and three appendices, totaling 104 pages.

Keywords: term, legal discourse, equivalence, translation, lexical transformations, stylistic transformations.

Зміст

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ В ПЕРЕКЛАДІ.....	8
1.1 Особливості юридичного дискурсу	8
1.2 Характеристика та особливості юридичного перекладу ...	13
1.3 Еквівалентність у юридичному перекладі.....	21
1.4 Проблеми перекладу юридичної лексики та термінології	25
1.5 Лексичні та стилістичні трансформації як прийоми перекладу	30
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ (НА МАТЕРІАЛІ КОНТРАКТІВ ТА ДОГОВОРІВ)	37
2.1 Техніка перекладу англomовного юридичного дискурсу на українську мову	37
2.2 Проблеми перекладу юридичних текстів	45
2.3 Лексико-граматичні особливості перекладу юридичного дискурсу	51
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

На сьогоднішній день суспільно-політична ситуація в Україні, викликає необхідність досконального вивчення міжнародно-правових документів у галузі прав людини, адже права та свободи людини та громадянина, закріплені в Конституції, знаходяться також і під міжнародно-правовим захистом.

Існує багато дослідницьких робіт з перекладу технічної та наукової термінології, проте недостатньо розкрито проблему перекладу специфічної термінології, зокрема правової, не розроблено чіткої системи правил, які могли б допомогти при перекладі юридичної термінології.

Таким чином, вивчення та удосконалення перекладу правової термінології та аналіз юридичного дискурсу не лише допоможе вирішити актуальні наукові завдання, але й сприятиме практичній реалізації правових засад та підвищенню правової культури в українському суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню перекладу юридичної лексики присвятили свої наукові праці як зарубіжні, так і вітчизняні лінгвісти, зокрема Білоконь К. С., Броневицька О. М., Гайдай В. В., Добровольська С. Р., Опир М. Б., Панчишин С. Б., Желясков В. Я., Фещук А. В., Ходаковська О. О., Циганюк В. М., Чепурна О. В., Шуміло І. І., Яцишин Н. П., Baylon C., Conley J. M., O'Barr W., Cooper J., De Groot, Gerard-Rene, Engberg J., Schroth P та ін.

Актуальність теми роботи зумовлена об'єктивними чинниками, один із яких – необхідність подальшої розробки проблеми вивчення юридичного дискурсу. Інтерес до цієї теми продиктований також змінами суспільства протягом останніх десятиліть, що призвели до значущих трансформацій у правовій сфері. Розширення міжнародних відносин, зростання технологічного впливу та соціокультурні трансформації вимагають глибшого розуміння та аналізу юридичного дискурсу.

Об'єктом дослідження є юридичні терміни та термінологічні словосполучення, що використовуються при складанні правових документів.

Предметом дослідження є лексико-граматичні особливості перекладу англійських юридичних термінів українською мовою.

Мета дослідження – виявити лексичні та граматичні особливості перекладу англійської юридичної термінології, показати специфіку прийомів перекладу термінів у юридичних документах.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення наступних **завдань**:

- дослідити особливостей юридичного дискурсу;
- дати характеристику юридичного дискурсу та визначити особливості юридичного перекладу;
- описати еквівалентність у юридичному перекладі;
- визначити проблеми перекладу юридичної лексики та термінології;
- проаналізувати лексичні та стилістичні трансформації як прийоми перекладу;
- визначити стратегії перекладу англійського юридичного дискурсу на українську мову;
- описати виявлені проблеми перекладу юридичних текстів у практичній площині;
- дослідити лексико-граматичні особливості перекладу юридичного дискурсу.

Теоретична значущість дослідження полягає у пошуку лексичних та граматичних особливостей перекладу англійської юридичної термінології, специфічної для міжнародних документів з прав людини, що відрізняють цей тип документів від інших. Основні висновки дослідження можуть бути внесені до підручників та посібників з юридичного перекладу.

Результати проведеного дослідження мають також **практичну цінність**, оскільки вони можуть знайти безпосереднє практичне застосування в курсі теорії та практики перекладу, лексикології та стилістики англійської мови у вищих навчальних закладах та використовуватись в агентствах, які займаються перекладами англійських юридичних документів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому виявлено лексико-граматичні особливості перекладу англійської правової термінології українською

мовою в рамках нормативно-правових документів та визначено основні труднощі юридичного перекладу загалом.

Матеріалом цього дослідження послужили правові документи на англійській мові та їх переклад на українську мову загальним обсягом 140 сторінок.

Апробація роботи. Результати дослідження були апробовані на науково-практичних конференціях науковців, студентів і молодих учених різного рівня, зокрема стаття «Peculiarities of translation of english poetry» на 5 Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні питання філології: теоретична та прикладна лінгвістика», що відбулася 9 грудня 2022 року / Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». Полтава: ШЕП, 2022. 182 с.; а також стаття «Вплив лінгвістики на виховання національно-патріотичних цінностей та її роль у розширенні міжнародних зв'язків» на 7 Міжнародній науково-практичній конференції, яка проходила 17-18 травня 2023 р. у м. Полтава.

Структура роботи. Дана робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У вступі аргументована актуальність наукового дослідження, визначені об'єкт, предмет та мета, а також теоретична та практична значущість роботи.

Перший розділ присвячений теоретичним засадам дослідження особливостей англійського юридичного дискурсу та його відтворення в перекладі.

У другому розділі увага приділяється аналізу перекладу англійського юридичного дискурсу на українську мову заснованому на матеріалах договорів та контрактів.

У висновку зазначені узагальнені результати проведеного дослідження вищезазначеної теми.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ В ПЕРЕКЛАДІ

1.1. Особливості юридичного дискурсу

У сучасній лінгвістиці питання, пов'язані з дискурсом або з дискурсологією є швидко розповсюджені в багатьох напрямках. Центральне місце займає саме поняття дискурсу, оскільки при правильному визначенні даного терміну спрощується подальша характеристика дискурсу різних напрямів, зокрема і юридичного.

За визначенням Т.А. ван Дейка, «дискурс – це мовний потік, мова в її постійному русі, що вбирає в себе все різноманіття історичної епохи, індивідуальні та соціальні особливості як комуніканта, так і комунікативної ситуації, у якій відбувається під час спілкування. У дискурсі відбивається менталітет і культура як національна, загальна, так і індивідуальна, приватна» [34, с.12].

С. Добровольська, М. Опир та С. Панчишин пропонують визначення дискурсу, що акумулює думки про дискурс Т.А. ван Дейка, «дискурс – це складне комунікативне явище, що включає крім тексту ще й екстралінгвістичні чинники (знання про світ, думки, установки, цілі адресанта), необхідні розуміння тексту» [5, с.18].

На думку Н. Яцишина, дискурс – це єдність процесу мовної діяльності та її результату, тобто тексту. Дискурс включає текст як складову частину. Текст – статичний об'єкт, що виникає під час мовної діяльності. Це також, може бути письмовий текст, тобто послідовність графічних символів, а може бути й усний текст – акустичний сигнал, який може бути зафіксовано, наприклад, на магнітному носії. Дискурс, окрім самого тексту, включає також процеси, що розгортаються в часі. [28, с.99].

У сучасних гуманітарних науках термін «дискурс» вважається одним із найпопулярніших і широко вживаних. У різних парадигмах знання його

використовують у різних значеннях та контекстах, часто позначаючи їм різні поняття. Загальноприйнятого визначення поняття «дискурс», що охоплює всі випадки його вживання, на сьогодні не існує.

Поняття дискурсу так само багатогранне, як і поняття мови, суспільства, ідеології. У французькій мові слово *discours* означає динамічну мову. «Deutsches Wörterbuch» 1860 р. – (словник німецької мови Якоба та Вільгельма Грімма) дає таке тлумачення цього слова: 1) діалог, розмова; 2) мова, лекція [32, с.9].

У лінгвістиці під дискурсом розуміють «зв'язний текст разом із екстралінгвістичними (прагматичними, соціокультурними, психологічними та інших) чинниками; текст, взятий у подієвому аспекті; мова, що розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей та механізмах їх свідомості (когнітивних процесах)» [39, с.41-42].

У «Англійсько-український юридичному словнику» А. Фещук «Дискурс» характеризується як багатозначний термін лінгвістики тексту, який вживається рядом авторів у різних значеннях. Найважливіші їх: 1) пов'язаний текст; 2) усна розмовна форма тексту; 3) діалог; 4) група висловлювань, пов'язаних між собою за змістом; 5) мовленнєвий твір як даність – письмова чи усна» [22, с.467].

На наш погляд, можна виділити три основні класи вживання терміна «дискурс»:

1) лінгвістичний, де дискурс уособлюється як мова, вписана в комунікативну ситуацію, як вид мовної комунікації як одиниця спілкування;

2) дискурс, що пов'язує елементи дискурсивних понять формальної лінгвістики та генеративної граматики (Т. Райнхарт, Х. Камп).

Одним з перших, хто надав слову дискурс конкретне термінологічне значення, був Еміль Бенвеніст – французький лінгвіст, один з видатних лінгвістів ХХ ст. Дискурс він протиставив об'єктивним оповіданням (*recit*) [25, с. 92]. Згодом поняття дискурсу поширилося вже на всі види, що прагматично обумовлені, й відрізняються за своїми цілепокладанням мови.

Таким чином, на сьогодні, юридична мова розглядається не просто як підстиль літературної мови ділового різновиду. Лінгвісти та правознавці задаються питанням,

чи можна говорити про окрему мову права [31;43]. Вони припускають, що навіть якщо існує мова права, то вона є частиною природної мови, спеціалізованою частиною звичайної мови.

С. Матвеева вважає, що допустимо говорити про окрему мову права. У цьому контексті вона пише, що юридична мова є основною частиною правової системи [17, с.111].

Юридичну мову іноді відносять до діалекту природної мови, але ми вважаємо, що подібна теорія помилкова, особливо якщо спиратися на територіальний критерій діалектів мови, а саме на географічне місцезнаходження. Ця теорія неповністю відображає суть поняття юридичної мови. Однак вважається за можливе говорити про діалекти юридичної мови в межах однієї мови [29, с. 11-14].

Подібного погляду дотримується і О. Косиця. Вона пише про те, що діалекти юридичної мови слід виділяти, наприклад, в англійській мові, між юридичною англійською мовою Великобританії, США та ін. діалектів юридичної англійської мови одне й те саме слово може мати різні значення, поняття можуть мати різні назви і т.д.: у США апеляційні суди підтверджують або скасовують рішення нижчестоящих судів, Англії апеляційні суди дозволяють апеляцію чи скасовують її.

Галузі права США та Великобританії мають різні найменування «Corporate law» у США – це «Company Law» в Англії [28].

Серед стійких поєднань слід зазначити певну різницю між американським та британським діалектом англійської юридичної мови:

Правознавець (AmE) / barrister (BrE) is admitted (AmE) / called (BrE) to the bar.

Про відмінність діалектів однієї і тієї ж юридичної мови пишуть також М. Томасек та Ф. Олсен. Вони вважають, що під час перекладу юридичних текстів з однієї мови на іншу, необхідно враховувати можливу наявність різних варіантів однієї й тієї ж мови, наприклад, австрійська німецька мова або німецьку мову в Німеччині; британський, австралійський, американський і т.д. варіанти англійської.

Наприклад, термін «*Verwaltungsakt*» (адміністративний акт) у німецьких мовах Німеччини та Австрії матиме різний обсяг понять та сферу вживання. Якщо зіставляти поняття, позначені термінами «*Verwaltungsakt*» обох варіантів мови, слід

зробити висновок, що термін «*Verwaltungsakt*» при використанні в австрійській німецькій мові для забезпечення вдалої комунікації та еквівалентності навіть при перекладі всередині однієї мови слід замінити терміном «*Beschied*» у німецькій мові Німеччини. Це також є доказом того, що у юридичному перекладі виникають труднощі навіть при інтрасеміотичному перекладі (перекладі в рамках однієї мови) [39, с. 7-10].

Мова закону – загальнолітературна мова, але вона має особливості, які дозволяють умовно виділити юридичну мову. Порівняно з загальнолітературною, природною мовою, юридичну мову іноді виділяють у штучну мову в рамках тієї природної мови, до якої вона належить.

Що стосується лексики юридичної мови, то основна її риса – складні та унікальні терміни, які до неї входять. Частина термінів однієї юридичної мови притаманна багатьом іншим юридичним мовам. При цьому багато термінів залишаються унікальними в рамках однієї конкретної юридичної мови.

Специфіку юридичної мови можна пояснити тим, що вона складається з двох елементів – мови та права. На даний момент, поняття юридичної мови немає точного визначення, оскільки «юридичну мову» розглядають з різних аспектів, з огляду на її різноманітні функції – правотворчість, професійну діяльність юристів тощо.

Згідно з загальним уявленням, що склалося, юридичну мову можна визначити, як соціально та історично обумовлену систему способів та правил словесного вираження понять та категорій, вироблених та застосовуваних з метою правового регулювання поведінки суб'єктів суспільних відносин [6, с.74].

1.2. Характеристика та особливості юридичного перекладу

Перш ніж перейти до розгляду юридичного перекладу необхідно дати визначення поняттю переклад. Незважаючи на простоту явища, переклад не має єдиного визначення. І. Шуміло пропонує кілька трактувань перекладу:

1. Зіставлення двох або більше мов з метою виявлення між їхніми одиницями семантичних відповідностей. В якості прикладів сфер використання такого зіставлення називаються двомовна лексикографія та порівняльні семантичні дослідження.

2. Передача інформації, вираженої однією мовою за допомогою використання іншої мови.

3. Підбір в іншій мові засобів вираження, здатних передати як різноманітну інформацію, що міститься в перекладеному тексті, так і надати мовному твору внутрішню та зовнішню форму, що відповідає формі оригіналу. Цей аспект найбільш важливий для перекладу творів художньої літератури [27, с.275].

Існує два основні підходи до розгляду поняття перекладу: може розумітися або як процес, або як результат цього процесу [24;38].

У рамках нашої роботи переклад розглядаємо як процес передачі вихідного тексту засобами іншої мови при збереженні не лише його семантики, а й форми, а також результат цього процесу як текст перекладу.

Юридичний переклад мотивується різноманітними завданнями, які включають:

- наукові, освітні та ознайомчі цілі;
- практичні завдання, які можуть бути пов'язані з вирішенням спорів між представниками різних мовних культур, з укладанням договорів кількома мовами, з включенням до національного законодавства норм міжнародного права і так далі [26, с.321].

Юридичний переклад специфічний насамперед тим, що поєднує в собі правовий та лінгвістичний підхід, що вимагає від перекладача спеціальної кваліфікації.

Мова юридичної сфери має ряд особливостей, що включають своєрідну побудову речень, наявність стійких оборотів та присутність термінології [16]. Тому перекладачу необхідно володіти як загальними концепціями галузі права, так і термінами конкретних юридичних галузей. При цьому дослідники зазначають, що

сприйняття юридичного тексту перекладачем та юристом неминуче будуть відрізнятися, що спричинено, перш за все, відмінностями у рівні знання права.

Юрист концентрує увагу на змісті юридичного тексту та можливостях його семантичної інтерпретації, у той час як перекладач приділяє увагу лінгвістичній формі. У зв'язку з цією розбіжністю такі дослідники, як К. Білоконь, пропонують особливий вид аналізу юридичного тексту: юридично-лінгвістичний. Такий аналіз поєднує у собі засоби інтерпретації тексту з позиції лінгвістики та права [30;37].

Отже, робота над перекладом юридичного тексту може включати не тільки аналіз мовних засобів, а й аналіз специфічної для тексту семантики.

Юридичний текст, як об'єкт перекладу, має певні стилістико-мовні характеристики, такі як:

1. тавтологічна когезія, яка перебуває у повторі одного і того іменника (терміну) у реченнях, що стоять поруч. Використання таких повторів обумовлене прагненням не допустити суб'єктивну інтерпретацію та зробити виклад інформації максимально точним [31].

2. Переважання форм дієслів у теперішньому часі та пасивних конструкцій, що забезпечують об'єктивність подання правової інформації та можливість узагальнювати висловлювання [7, с.26].

3. Використання дієслів з модальним значенням (повинен здійснюватися, не можуть) дозволяє виконувати наказову функцію юридичного тексту.

4. Неприйнятність умовного способу, яке висловлює бажаність, сумнів чи припущення. Правовий текст за своєю природою є імперативним і передбачає вживання відповідних мовних засобів. Проте, власне імперативні форми дієслова не вживаються, натомість використовуються варіанти типу «визнається», «розпоряджається», «зберігається» і так далі [27;33].

5. Широке використання синтаксичних структур з значенням причини та умови, при цьому характер побудови речень повинен виключати двозначність [33].

6. Відсутність компресивності (яких-небудь скорочень, цифрових позначень тощо) за винятком загальноприйнятих форм типу КК, ГП, КМУ та їм подібних [15].

7. Загальна емоційна нейтральність мови [30, с.12].

О. Ходаковська виділяє такі основні характеристики юридичного перекладу:

1) рівень якості перекладу юридичних текстів має реальні наслідки, важливі як для вирішення міжособистісних питань, так і в аспектах ведення міжнародної політики;

2) спотворення первісної семантики при юридичному перекладі несе більше негативних наслідків порівняно з іншими видами перекладу;

3) у юридичному перекладі неприпустимі застосування творчого підходу, прояви емоційності перекладача, мовний здогад, а також використання ряду перекладацьких прийомів;

4) юридичний переклад має бути знеособлений без простеження індивідуального стилю перекладача. У ньому широко використовуються безособові структури та пасивні конструкції;

5) визнається неможливість досягнення абсолютної еквівалентності оригінального та перекладного текстів, проте, така еквівалентність є пріоритетним фактором при виборі перекладацьких прийомів [23, с.164].

А. Лахмостова та М. Зайцева позначають такі вимоги до юридичного перекладу:

– точність: кожне положення вихідного тексту має бути відображено у перекладі;

– стислість: сам по собі юридичний текст відрізняється лаконічністю, цього принципу лаконічності необхідно дотримуватись при доборі необхідних перекладацьких перетворень;

– ясність: переклад має забезпечувати ясне розуміння зміст тексту-вихідника без можливості двоїстих тлумачень із боку реципієнта;

– літературність: юридичний переклад як результат перекладацької діяльності повинен відповідати літературним та стилістичним нормам перекладної мови [8;16].

Далі, для вивчення питання юридичного перекладу, варто позначити його межі. Юридичний переклад відноситься до групи спеціалізованого перекладу чи технічного перекладу. Юридичний переклад має специфічні риси технічного

перекладу. У широкому сенсі юридичний переклад – це переклад всього, що включає поняття юридичний дискурс.

Існує безліч підходів до визначення юридичного дискурсу. В.Батія, А.Крістофер Н.Кандлін, Я.Енгберг пишуть про те, що юридичний дискурс – це використання юридичної мови в різних юридичних жанрах та підстилях [31, с.9-11].

Дж. Бройкман та Ф. Фліракерс розширюють поняття юридичного дискурсу та пишуть про те, що юридичний дискурс передбачає будь-яку діяльність юридичною мовою або будь-яку діяльність пов'язану з нею: це не тільки письмові юридичні документи, а також різні види усної комунікації юристів, суддів, законодавців та ін. [29, с.76].

У цій роботі юридичний дискурс буде розглянуто в рамках його широкого визначення, тобто в контексті об'єктивної розгорнутої діяльності, яка використовує юридичну мову та охоплює різні виразні форми, включаючи письмові документи, усні виступи, дискусії, дебати та інші комунікативні акти. Це враховує широкий спектр юридичних жанрів та підстилів, які використовуються у юридичній практиці та вивченні права.

Грунтуючись на подібному підході до визначення дискурсу, Дж. М. Конлі та В. М. О'Барр виділяють такі його типи:

- письмовий дискурс адвокатів, суддів, законодавців, роботи вчених про закон та право;
- усне мовлення в установах права [35, с.20].

С.Добровольська, М.Опир та С.Панчишин пропонують виділяти такі типи усного юридичного дискурсу: публічна мова (напр. адвокатів) – обвинувальні або виправдувальні промови суддів, мова адвокатів, допити свідків тощо [4, с.144].

Юридичний переклад поділяється на кілька видів. Основою класифікації часто є тип письмового тексту. Письмовий текст (закон, нормативно-правовий акт тощо) – основний тип юридичного дискурсу, що часто є об'єктом перекладу. Для підвищення якості перекладів юридичних текстів та спрощення процесу перекладу необхідно враховувати класифікацію юридичних текстів, оскільки перекладацькі рішення та стратегії безпосередньо залежать від типу тексту [25;35].

Класифікація за типами текстів є основою класифікації видів юридичного переказу. Наприклад, за предметом тексту на мові перекладу, юридичний переклад поділяється на:

- переклад внутрішніх законів держави або міжнародних договорів;
- переведення приватних юридичних документів;
- переклад наукових праць з юриспруденції;
- переклад судових прецедентів. [29;30]

Юридичний переклад також ділиться за статусом вихідного тексту на переклад чинних законів та переклад незаконодавчих текстів. Так, С. Сарсевік пропонує ділити юридичні тексти на такі види:

1) в основному приписують: закони, нормативи, контракти, договори та конвенції. Ці тексти містять правила, що регулюють поведінку чи юридичні норми.

2) Здебільшого описові, але й частково наказні. До таких текстів відносяться судові рішення, судові документи, апеляції, петиції, клопотання тощо.

3) Чисто описові: наукові роботи, підручники по праву, наукові статті з юриспруденції тощо.

С. Сарсевік визначає юридичний переклад як комунікацію із спеціальною метою між юристами та не юристами [43].

Д. Као ділить юридичні тексти на чотири групи:

- судові;
- законодавчі;
- наукові;
- юридичні;
- приватні юридичні тексти (договори, заповіти тощо) [33, с.75].

А. Тросборг пропонує ділити юридичні тексти не на групи, а на юридичний дискурс, та виділяє такі його види: юридичні документи, мова суду (language of the courtroom), юридична мова в підручниках, мова юристів і мова непрофесіоналів, які говорять про закон [20, с.54].

Будь-який тип юридичного тексту або підстиль юридичного дискурсу має свої особливості, які необхідно враховувати в перекладі, й знати статус та комунікативну мету, як оригіналу, так і перекладу.

К. Білоконь визначає юридичний переклад як вид спеціалізованого перекладу, який обслуговує правову сферу комунікації і зазначає, що «найчастіше це переклад матеріалів, необхідний для обміну інформацією на юридичну тематику та здійснення комунікації між людьми, які володіють різними мовами» [23, с.55].

Юридичний переклад як особливий вид перекладацької діяльності тісно пов'язаний із юридичною компаративістикою. Вони пов'язані не тільки областю знань, а й у методологічному плані. Перед початком перекладу необхідно порівняти певне явище юриспруденції у системі права мови перекладу та системи права вихідної мови, для того щоб виконати адекватний переклад тексту.

Не викликає сумнівів той факт, що для перекладу юридичного тексту необхідно провести роботу у правових системах та термінах, що входять до оригінального тексту, та їх передбачуваних еквівалентів у мові перекладу, чим і займається така дисципліна як юридична компаративістика.

Незважаючи на те, що переклад термінів є одним з основних аспектів юридичного перекладу, сам процес перекладу не зводиться виключно до перекладу термінів та пошуків їх еквівалентів [36, с.12].

Перекладачі юридичних текстів спочатку дотримувалися принципу вірності оригінальному тексту. Основним завданням перекладача вважалося реконструювати форму та сутність тексту-оригіналу настільки близько, наскільки це можливо. Цьому принципу дослівного перекладу й на сьогодні дотримуються деякі юристи. Багато хто припускає, що переклад законодавчих та нормативних текстів вимагає абсолютної буквальності.

Згодом багато юристів-перекладачів стали варіювати вимоги до перекладу, залежно від мети тексту перекладу (наприклад, тексти, призначені для інформації або ознайомлення, можуть бути переведені вільно). Тим не менш, юридичні тексти не надають перекладачеві можливості для творчості та вільного перекладу, оскільки перекладені тексти мають бути максимально близькими до тексту перекладу і

можуть, у певних випадках, мати ту саму юридичну силу, як і оригінальний текст. Нечасто переклад юридичних текстів, у тому числі документів, має ту ж юридичну силу, що оригінальний текст, проте, існують винятки, оскільки деяким правовим системам характерний мультилінгвізм [30;51].

Мультилінгвізм у правових системах може бути ефективним та використовуваним, лише якщо громадянам гарантовано рівність перед законом незалежно від мови, якою вони говорять. Як приклади перекладу юридичних текстів, рівнозначних оригіналу можна навести національні закони багатомовних держав з кількома національними мовами на федеральному рівні (Канада, Швейцарія) [22, с.102].

Подібні тексти повинні мати однакове значення, ефект, вплив та мету. Юридичний переклад має свою специфіку порівняно з іншими видами перекладу, тому перед перекладачем юридичних текстів ставляться особливі завдання. Одна з основних проблем, з якою стикається перекладач – це визначення того, в чому текст оригіналу повинен співпадати з текстом перекладу та у чому може не збігатися. Основними параметрами для зіставлення оригіналу та перекладу є структура, семантика та потенціал впливу [30;38].

Тексти оригіналу та перекладу повинні мати однаковий регулятивний вплив, що забезпечить еквівалентне сприйняття реакцій реципієнтів обох текстів.

Тексти перекладу повинні відповідати стилю тієї юридичної мови, на який здійснюється переклад. Термінологія оригінального тексту має бути точно передана у мові перекладу, у тому числі і семантика безеквівалентних термінів.

Усі завдання, які стоять перед перекладачем юридичних текстів спрямовані на досягнення максимально можливої еквівалентності текстів оригіналу та перекладу та на забезпечення вдалої комунікації.

У найбільш загальному розумінні юридичний переклад – це переклад текстів правового змісту. Юридичний переклад представляє собою орієнтований на адресата спеціалізований вид перекладацької діяльності, заснований на використанні мови для досягнення юридичних цілей та у контексті права.

1.3. Еквівалентність у юридичному перекладі

Значимість юридичних текстів та їх переклад набуває особливої актуальності в умовах глобалізації та розвитку міжнародних відносин, збільшення обсягу правового регулювання, розширення термінологічного апарату права тощо. Переклад юридичних текстів є трудомістким процесом, в якому необхідне застосування спеціалізованих знань з юриспруденції та галузі права в цілому. Точність перекладу юридичного тексту складається з правильності інтерпретації окремих юридичних термінів [30;46].

Якісний переклад тексту має на увазі дотримання двох умов: еквівалентність перекладу та його адекватність.

Адекватність перекладу означає «відтворення у перекладі функції вихідного повідомлення». Адекватний переклад – це той переклад, який забезпечує виконання завдань перекладацького акту на максимально можливому для досягнення цієї мети рівні еквівалентності, не порушуючи при цьому мовні норми та повністю відповідаючи оригіналу в жанрово-стилістичному контексті [29].

У сутнісному плані за адекватного перекладу текст перетворюється з однієї мови на іншу при збереженні його змісту в тому ступені, в якому дозволяє тотожність та подібність систем понятійного апарату [40, с.174].

З адекватністю перекладу тісно пов'язана його еквівалентність, під якою розуміється максимально можлива лінгвістична близькість текстів оригіналу та перекладу. Еквівалентним вважається переклад, який відтворює зміст тексту на одному з рівнів еквівалентності. Рівень еквівалентності встановлюється залежно від ситуації та контексту. Виділяються такі рівні еквівалентності перекладу:

- рівень комунікації;
- рівень опису ситуації;
- рівень висловлювання;
- рівень повідомлення;
- рівень мовних знаків [40;49].

Передбачувана еквівалентність має забезпечувати максимальну ідентичність та подобу всіх змістовних рівнів текстів, тобто результат перекладу має бути максимально наближеним до оригіналу. Однак досягти повної еквівалентності на всіх п'яти рівнях неможливо. Причинами цього є специфіка семантики мовних знаків у різних мовах, несумісність світосприйняття і відмінності в самій реальності, культурі та цивілізаційних цінностях носіїв різних мов.

З погляду еквівалентності переклади бувають трьох видів:

- адекватний, якому повноцінно передається зміст тексту за збереження норм мови перекладу;
- буквальний або дослівний;
- вільний, який недостатньо еквівалентний по відношенню до оригіналу, але не порушує норми мови перекладу [9, с.558].

При цьому навіть адекватний переклад завжди еквівалентний лише певною мірою. У зв'язку з цим перекладачеві необхідно визначити рівень еквівалентності, який зможе забезпечити найбільш адекватний переклад тексту. Провідним фактором при виборі рівня еквівалентності є тип перекладу тексту. Крім цього, перекладачеві необхідно керуватися метою перекладу та характером передбачуваного рецептора перекладу.

Одним із перших кроків для досягнення еквівалентності перекладу є визначення мінімальних одиниць перекладу. Залежно від обраних одиниць перекладацької еквівалентності, переклади бувають на рівні фонем, морфем, слів, словосполучень, речень та на рівні текстів. У більшості випадків одиницею перекладу виступає слово, яке може бути названо повним еквівалентом при умові повної відповідності до значення іноземного слова незалежно від контексту [28;46].

У разі наявності кількох відповідних сенсу значень, мова йде про варіативну відповідність. У такій ситуації перекладач враховує контекст під час вибору відповідного варіанта перекладу [31, с.76].

Однією з основних вимог як до юридичних текстів, так і до юридичних термінів – це точність, виключення двозначності, максимальна ясність значення та інформаційна визначеність. Не менш важливо дотримуватися перекладацької

відповідності на рівні словосполучень, які також виступають у якості цілісних термінів (термінологічні словосполучення). Таким чином, без належної передачі мовою перекладу використовуваної термінологічної системи еквівалентний переклад тексту неможливий.

Юридичні терміни можуть бути перекладені за допомогою наступних методів та способів:

1. Пошук аналога у правовому полі країни мови перекладу через юридичний аналіз та кваліфікацію терміна (*ex parte* – односторонній та *adversary proceeding* – справа без відповідача);

2. Дескриптивний переклад (*Bail Court* – процесуальний суд);

3. Запозичення терміна через транслітерацію з поясненням (*solicitor* – соліситор – юрист, який вирішує справи у досудовому порядку);

4. Семантичне калькування (*art and part* – призвідник злочину);

5. Дослівний переклад термінологічних словосполучень (*Department of Justice* – Міністерство юстиції);

6. Переклад за допомогою описового обороту (*alien declarant* - іноземець, який подав заяву про громадянство) [37;44;47].

Очевидним є те, що досягнення еквівалентності та адекватності перекладу юридичного тексту ставить перед перекладачем особливі завдання, які пояснюються, насамперед, відмінностями правових систем. Якщо враховувати всі складнощі та проблеми юридичних мов, можна запитати, чи можливо досягнення необхідної еквівалентності у юридичному перекладі.

Як відзначає У. Кішел у юристів та лінгвістів існує безліч точок зору щодо цього питання. Серед різноманітних точок зору слід виділити ідею у тому, що юридичний переклад – це міф, еквівалентність у ньому недосяжна мета [48, с.104]. Дана думка базується на основних проблемах порівняльної юриспруденції: лінгвістично еквівалентні терміни у багатьох випадках будуть не співпадати за обсягами понять та сфер вживання в різних юрисдикціях.

Юридична значимість концептів може значно розрізнятися у різних мовах, взаємозв'язку понять та концептів усередині системи юридичної мови, а також

юридична культура не впливають не тільки на значення та вживання термінів, але і на їх практичне вживання. Внаслідок такої невідповідності при перекладі юридичних текстів, слід відповідати не питанням який переклад вірний, а який переклад менш невірний.

Частково підтримуючи подібну думку, А. Коваленко пише, що у юридичному перекладі часто можна зіткнутися з неперекладними одиницями мови. До неперекладних, зокрема, належать юридичні поняття, які чужі мові перекладу чи у ній немає. Підтримуючи таку думку, багато дослідники дотримуються думки, що жодна лексична одиниця китайської мови не може відобразити значення термінів юридичної системи країн загального права [14, с.319].

Подібні ідеї іноді ставляться під сумнів, й лінгвісти порушують питання, чи є подібні твердження вірними чи це перебільшення. Ідеї про неможливість досягнення еквівалентності у юридичному перекладі заперечуються практично. Досвід виконання перекладів показує, що перекладати юридичні тексти, наприклад закони, не тільки можливо, але нерідко виходить досягти хорошого, якісного перекладу.

Очевидно, що в процесі перекладу перекладачі стикаються з різними труднощами та проблемами, проте більшість із них є вирішуваними [28;33].

Одна з основних перешкод для того, щоб юридичний текст був повсюдно однаково витлумачений, інтерпретований і був застосований – насамперед, відмінність правових систем. У деяких випадках, досягнення однакової інтерпретації тексту практично майже неможливо, що може бути викликано суттєвими відмінностями правових систем. Очевидно, що процес перекладу може бути значно спрощений у разі, якщо мови тексту оригіналу та тексту перекладу належать одній правовій системі [15 с.48].

Тип тексту та інформація, що міститься в ньому, є аспектами, які визначають особливості юридичного перекладу та надають безпосередній вплив на вибір конкретних перекладацьких дій у стратегії перекладу.

У процесі перекладу юридичних текстів перекладачеві слід дотримуватися техніки юридичного перекладу, яка, згідно з А. Кізіцькою, може бути визначена як сукупність правил, засобів, способів та прийомів здійснення успішної

міжкультурної комунікації в галузі юриспруденції на основі знання юридичної термінології та стилістики юридичних текстів різних різновидів на вихідній мові та мові-реципієнті при обов'язковому володінні поняттями права та вільної орієнтації у концептуальних юридичних картинах світу комунікантів [12].

Особливості мови права та професійна комунікація у сфері права зумовлюють специфіку юридичного перекладу [17, с.45]. Будь-яка національна мова права має ряд особливостей, які визначаються взаємозв'язком із відповідною правовою системою конкретної держави. Незважаючи на те, що правові системи окремих держав, зокрема, наприклад, країн континентальної Європи мають подібні правові системи, кожна держава має власний правопорядок, свої специфічні правові норми, свої традиційні форми, процедури судочинства та власну мову права з відповідною понятійно-термінологічною системою.

Переклад юридичних текстів з однієї мови на іншу передбачає як перехід від однієї мови до іншої, так і одночасно перехід від однієї правової системи до іншого світу права. Як правило, найбільш складними областями юридичного перекладу вважаються сімейне та процесуальне право, адміністративний устрій держави. Найменше труднощів для перекладача представляє міжнародне право, торгове право тощо. [20, с.141].

Для здійснення якісного перекладу юридичного тексту необхідно не тільки підібрати еквівалентні лексичні одиниці у мові перекладу, але наскільки можна максимально наблизити текст перекладу до норм, концепцій та особливостей тієї юридичної мови, на яку здійснюється переклад.

1.4. Проблеми перекладу юридичної лексики та термінології

У юриспруденції можна знайти таке визначення юридичної лексики. Юридична лексика – це словниковий запас сучасної мови, яким користуються юристи, законодавці і т.д. у своїй професійній діяльності [23, с.166]. Юридичну лексику чи лексику з права прийнято ділити на дві категорії: це лексика правознавства та лексика права.

Перша категорія включає лексику юридичних текстів, яка має науковий характер, її основою є терміни.

Друга категорія включає слова правозастосовної практики, які мають менше теоретичне значення [21;35].

З лінгвістичної точки зору, поняття «юридична лексика» включає не тільки терміни, воно включає ширший клас лексичних одиниць. До юридичної лексики належать також загальноживані слова, які зберігають у юридичних текстах свої загальноприйняті значення, крім того, до юридичної лексики відносять професіоналізми, латинізми, абрєвіатури та ідіоми. Однак саме термінологія є ядром юридичної лексики та викликає особливі труднощі при перекладі, саме вона найчастіше мається на увазі під юридичною лексикою: «Говорячи про юридичну лексику, ми, насамперед, маємо на увазі термінологію.» [31, с.557].

При цьому питання, які лексичні одиниці можуть мати статус терміна, є спірним. В даній роботі термінами будуть вважатися не тільки іменники, а й дієслівні форми, прислівники та прикметники. Під юридичною лексикою у цьому дослідженні, ґрунтуючись на роботах С.Добровольської, М.Опира та С.Панчишиної, ми розуміємо юридичну термінологію, латинізми, професіоналізми, абрєвіатури, а також загальноживані лексичні одиниці, які беруть участь у формуванні юридичного дискурсу [5, с.114].

Юридична термінологія – словесні позначення понять, що використовуються при змісті закону (іншого нормативно-правового акту) [5, с. 25].

Існує кілька визначень «юридичного терміна». Так, на думку В. Карабан «юридичний термін – це слово, яке вжито у законодавстві, та є узагальненим найменуванням юридичного поняття, що має точний і певний сенс, відрізняється смисловою однозначністю і функціональною стійкістю» [9, с.559]. Це визначення, на наш погляд, є помилковим, оскільки багато термінів є багатозначними, що суперечить «смисловій однозначності», яка вказана у визначенні.

Про полісемантичність термінів пишуть багато хто термінознавці, наприклад, В. Циганюк та І. Шуміло, в своїх роботах вказують на те, що терміни за своєю структурою поділяються на однозначні та багатозначні [25;27].

Полісемантичність юридичного терміна може бути викликана його функціонуванням у різних галузях права: термін «*admission*»:

- у цивільному судочинстві має таке визначення: «*a statement by a party to litigation or by his duty authorized agent that is adverse to the party case*»;
- у кримінальному судочинстві: «*statement by the defendant admitting an offence or a fact*» [2;45].

Терміни української юридичної мови також можуть бути багатозначними, наприклад, термін «санкція» залежно від його застосування може мати такі значення:

- 1) частина правової норми, статті закону, в якій зазначено наслідки порушення цього закону;
- 2) у міжнародному праві – це заходи до держав, що порушують міжнародні права тощо. [9;40].

Твердження про «точний і певний сенс» є спірним, оскільки абстрактність юридичних понять є однією з особливостей юридичної мови та нерідко є причиною неоднозначного тлумачення юридичних документів, навіть якщо у них використовуються вузькоспеціальні терміни [24, с.64].

У цій роботі під юридичними термінами розуміються елементи юридичної техніки, словесні позначення державно-правових понять, за допомогою яких виражається та закріплюється зміст нормативно-правових розпоряджень держави.

Терміни юридичної мови, а також іншої мови для спеціальних цілей, поділяються на кілька груп. Наприклад, терміни, що відносяться тільки до сфери юриспруденції (*promissory estoppel, replevin*). Деякі терміни, які використовуються юридичною мовою, можуть належати до загальноживаних слів, але мати спеціальне значення у зазначеній сфері, а також юриспруденції, де використовують терміни з інших галузей знань. В такому випадку, вважається, що термін іншої галузі знань, що використовується в мові права, стає (також і) юридичним терміном [3;15].

Якщо розглядати терміни діяхронічно, слід зазначити, що вживання застарілих термінів або поєднань може мати стилістичне забарвлення. (*Null and void. Terms and*

conditions) В даний час юридична термінологія англійської мови активно розвивається, застаріла термінологія замінюється новою, більш простою та зрозумілою. Застарілі, звичні терміни юридичної мови замінюються загальноживаними словами мови: *mareva injunction – freezing injunction, ex parte – without notice*, чи введеними неологізмами, які можуть належати до розмовної англійської мови: *dick wrap license*. Подібні зміни можуть представляти проблеми для перекладу як з англійської на українську, так і з української на англійську, оскільки перекладений текст має відповідати сучасному стану розвитку термінології [18, с.176].

Проблема перекладу термінології є однією з основних проблем перекладу юридичних текстів. Усе це визначається комплексом причин, серед яких слід виділити труднощі, пов'язані зі специфічними характеристиками юридичного терміна; труднощі, що виникають через розбіжності правових систем держав, а отже, через розбіжність обсягів понять, що передаються термінами-аналогами; а також труднощі, викликані існуванням специфічних одиниць, які є специфічними для однієї системи термінів, й отже, їх перекладацькі еквівалентні відповідності відсутні в іншій правовій системі.

З позиції когнітивної лінгвістики будь-який термін спеціальної мови означає певний концепт і є його лінгвістичною репрезентацією. Терміни юридичної мови також можуть бути розглянуті як реалізація певного концепту. Когнітивна лінгвістика пропонує свої способи перекладу юридичних концептів та виділяє три основні випадки взаємодії концептів різних юридичних мов:

1. Концепт має еквівалент у мові перекладу. Наприклад «*theft*» – крадіжка, «*agreement*» – договір, «*bankruptcy*» – банкрутство;
2. Юридичний концепт не має точного еквівалента мовою перекладу, однак у мові перекладу є такий концепт: *LLC* – товариство з обмеженою відповідальністю;
3. У мові перекладу немає близького чи схожого концепту [1;5;9;50].

Остання група становить особливі труднощі в перекладі. Відсутність у мові перекладу близького чи схожого концепту може бути викликано тим, що

термінологія, яка зустрічається в оригінальному тексті, не досить добре розроблена та не розвинена у мові тексту перекладу [2, с.201].

Мови розвиваються, розвиваються термінології, наприклад, з'являються нові терміни, які позначають поняття, що раніше не існували в науці, економіці та юриспруденції. У такому разі перекладач має знайти найбільш близький еквівалент, для того, щоб визначити найбільш зручний варіант перекладу, перекладач повинен мати не тільки високий рівень володіння іноземною мовою, а й глибокими базовими знаннями. Вступ неологізму (з перекладацьким коментарем) є одним із варіантів вирішення цієї проблеми.

Термін вихідної мови може передаватися кількома термінами мовою перекладу, тому перекладач має вирішувати завдання адекватного перекладу терміна, враховуючи сферу застосування передбачуваних перекладних відповідностей, їх стилістичне значення, частотність вживання і т.д.[6, с.50]

Якщо порівняти американську та британську юридичну термінології, то можна виявити, що в них існують відмінності на рівні національно-культурного компонента навіть у термінах, що позначають універсальні поняття права. Наприклад, «ордер на арешт» буде еквівалентний американському «*arrest warrant*» та британському «*bench warrant*». При перекладі цих термінів необхідно враховувати специфіку права Великобританії та США [23, с.166].

Облік специфіки законодавчої та правової системи країн, безумовно, передбачає вміння перекладача орієнтуватися у правових системах. Існування корпусу єдиних базових юридичних понять не виключає розбіжності обсягів понять, переданих термінами-аналогами.

Термін «*attorney*» може мати в українській мові еквіваленти:

1. адвокат;
2. атторні;
3. прокурор [20].

При перекладі американських юридичних текстів слід знати, що терміни «*jail*», «*prison*» неповні синоніми. Їхня важлива семантична відмінність вказує на термін ув'язнення і відповідно на тяжкість скоєного злочину. Якщо цей термін не

перевищує одного року, то пенітенціарна установа, де виконується покарання – «*jail*», а якщо термін більше року, то – «*prison*». Така відмінність зумовлена історією розвитку виправно-трудоустанов США.

Проблеми, спричинені певними труднощами перекладу, стали причиною того, що було висунуто пропозицію передавати всі ключові терміни юридичних мов країн заходу латинською мовою, для полегшення комунікації та полегшення процесу юридичного перекладу [19].

Латинська мова вплинула на юридичну лексику англійської мови. Незважаючи на те, що багато термінів юридичної англійської мови, мають вікове походження, вплив римського права і як наслідок, латинської мови, в якій воно функціонувало, є очевидним. Навіть у сучасній англійській юридичній мові є безліч термінів та фраз, які часто використовуються у текстах, зберігаючи своє латинське написання: *nulla poena sine lege* / немає покарання без закону, що його встановлює та ін. Зробити вибір про переведення або збереження латинської мови перекладач повинен спираючись на традиційну практику у приймаючій культурі та її юридичних текстах.

Наприклад, *restitutio in integrum* можна залишити в тексті латинською мовою, але можна перекласти терміном сучасної англійської «*restitution*» [1].

Однак ідея про використання латинської мови не може бути реалізована, оскільки, незважаючи на наявність у юридичних мовах латинських термінів та термінологічних поєднань, цінність та значимість латинської мови у межах правової комунікації є дуже обмеженою. Це означає, що проблема перекладу юридичних термінів не втратить свою актуальність і в подальшій перекладознавчій практиці.

1.5. Лексичні та стилістичні трансформації як прийоми перекладу

Відповідно до словника лінгвістичних термінів трансформація тексту – це «перетворення тексту чи його окремих елементів, виникнення нового варіанта, який співвідноситься зі старим» [32, с.144]. Дане поняття використовується у лінгвістиці переважно для позначення методу дослідження граматичних структур. Ширше

поняття стилістичної трансформації застосовується в теорії перекладу, де виділяються інші типи трансформації тексту.

Напрацювання в цій галузі повинні враховувати специфіку: перекладацькі трансформації застосовуються у тому випадку, коли немає можливості використовувати словникову відповідність, а ціль таких перетворень – досягне у вторинному тексті ефекту впливу, властивого первісному варіанту [28].

Мета стилістичної трансформації у юридичній практиці інша: зробити повідомлення максимально адекватним ситуації спілкування, що складається за безлічі факторів. Ця мета близька до завдань літературного редагування, в якому також застосовуються прийоми стилістичної трансформації. Редактор перевіряє співвіднесеність жанру до комунікативної ситуації стилістики з вибраним жанром і за необхідності коригує авторський текст.

Незалежно від сфери застосування, й незважаючи на зазначену різницю в підходах, трансформація тексту не допускає спотворення смислового ядра первинного тексту та проявляється у зміні формальних і деяких змістовних елементів тексту залежно від переслідуваних комунікативних цілей [6;45].

Таким чином, стилістичні перетворення тексту у будь-якій із зазначених сфер використання підпорядковуються обов'язковій вимозі – точності у вираженні сенсу, що є основним для мови юриспруденції.

З погляду теорії комунікації стиль повідомлення буде відповідати такому елементу комунікативної моделі як код. Правильно вибраний код – запорука ефективної взаємодії. На вибір коду впливають:

- характеристики адресата і адресанта (вік, освіта, рівень культури, юридичної грамотності тощо);
  - наявність зворотного зв'язку (можливість діалогу чи його відсутність);
  - канал передачі ситуації (сувора офіційна чи напівофіційна);
  - мета спілкування (інформування, коментування, інтерпретація, пояснення, переконання, вплив);
  - форма спілкування (письмова або усна, усна з письмовою фіксацією)
- [18;50].

Залежно від зазначених факторів юрист, який виступає в ролі адресанта, для досягнення ефективності мовного акту (який розуміється як адекватна інтерпретація повідомлення на виході) використовує різні стилі та типи мови: від книжкових високих – офіційно-ділового (у документах) та науково-популярного стилю (у публікаціях та лекційному матеріалі) – до розмовної форми літературної мови (переважно в усній юридичній консультації та спілкування з колегами та громадянами) [28].

Залежно від спрямованості трансформації можна виділити два її види: висхідну (від просторових, жаргонних, навіть броньових форм до офіційно-ділового стилю) та низхідну (від високого офіційного стилю до нейтральної, розмовної форми літературної мови, популярному викладу) [10;47].

Слід звернути увагу на обмеження, встановлені для спадної трансформації. Потенційно сходження може бути продовжено до вживання зниженої лексики, жаргону. Незважаючи на те, що знання жаргонізмів необхідні представникам багатьох юридичних спеціальностей, знижена стилістика не повинна використовуватись представниками закону, оскільки це опускає планку ділового спілкування (високим стилем підтримується повага до закону), а в деяких ситуаціях стосується питань етики.

Для розгляду механізму стилістичної трансформації тексту звернемося до досвіду перекладознавства та теорії граматики. Виділяють різні види трансформації при перекладі, наприклад, граматичні, лексичні, змішані, стилістичні, формальні, семантичні, прагматичні та ін. Слід зазначити, що стилістична трансформація в юридичній практиці не може існувати як самостійна форма, що не стосується лексичного, граматичного та інших рівнів побудови тексту.

При дослідженні трансформації як способу формування різних типів синтаксичних конструкцій, прийнято виділяти чотири види операцій над символами:

- заміна;
- додавання;
- опущення;

– перестановка [1;5;23;49].

Спираючись на даний категоріальний апарат, виділимо рівні стилістичної трансформації тексту в юридичній практиці та опишемо її механізми.

На лексичному рівні науковці виокремлюють лінгвістичні явища, що виходять за межі літературної мови, а отже, недоречні (за рідкісними винятками) в офіційних текстах. До таких відносяться просторіччя, територіальний та соціальний діалекти, застаріла лексика, лайка, okazіоналізм, слова зі зменшувально-пестливими суфіксами та інші експресивні форми [32, с.13].

У певних ситуаціях подібні слововживання можуть бути допустимими в документах. Наприклад, як дослівна цитата в протоколі допиту, оскільки вимога точності в деяких ситуаціях важливіша за культурну прийнятність формулювань.

Точність та суворість виразу думки, не властиві названим лексичним пластам, забезпечує в офіційно-діловому стилі використання термінології, номенклатурних найменувань, загальної книжкової та нейтральної лексики [23].

Таким чином, трансформація на рівні слововживання має на увазі використання суворої книжкової лексики замість зниженої: батько замість тато, співмешканець замість бойфренд, куртка замість курточка тощо. Ця операція не зводиться лише до заміни, можливі також додавання і опущення: незавершене будівництво замість довгобуду; безготівковий розрахунок замість безналу і т. д.

Констатуючі та приписуючі властивості офіційно-ділового стилю визначають його морфологічні особливості, тобто специфіку вибору частин мови та форм слів. Офіційно-діловому стилю властивий іменний характер мови, який проявляється у переважному використанні іменників. Дієслівні форми в документах часто витісняються віддієслівними іменниками, дієслівний присудок як правило, заміщається конструкцією, що складається з напівзнаменного дієслова та іменника, що вказує на об'єкт дії: не уточнювати, а вносити уточнення; не вирішувати, а приймати рішення тощо. Це явище прийнято називати «розщепленням присудка» [2, с.201].

До морфологічних особливостей високого офіційно-ділового стилю відносяться також вживання так званого цього розпорядження, що замінює інші

конструкції зі значенням повинності (виконавець надає... замість має надати; заявник несе відповідальність за... замість зобов'язаний відповідати за...), та активне вживання пасивної застави, що сприяє об'єктивності викладу (не вони схвалили пропозицію, а пропозиція схвалена).

У текстах документів здійснюється заміна порядкових іменників чисельними (правильно не сотня, а сто тощо), вказівних займенників (цей, такий і т. д.) словами даний, справжній, відповідний, зазначений та ін. Піддаються опущенню або заміні вигуки, звуконаслідувальні слова, більшість частинок, невизначені займенники (хтось, якийсь та ін.) [4, с.55].

Синтаксис при висхідній трансформації відповідає вимогам офіційної мови, для якої, зокрема, характерна обмежена сполучуваність слів, що сприяє стандартизації викладу: якість може бути належною, але не гарною; контроль можна лише здійснювати, але не вестись тощо.

У реченнях, що констатують факти, перекладачами рекомендується замінювати придаткові частини причетними і дієпричетними оборотами. У текстах, мета яких – повно представити причинно-наслідкові зв'язки, активніше використовуються складні, найчастіше складнопідрядні речення, які, як правило, відрізняються від розмовних аналогів порівняльною компактністю при більшій смисловій насиченості [12;15].

До засобів зв'язку, що забезпечують у подібних конструкціях логічні скріпи, також пред'являються стилістичні вимоги. Так, у складнопідрядних реченнях з підрядними причинами, цілі та наслідки замість сполучників тому що, щоб, тому рекомендується вживати так як, зважаючи на те, з метою, унаслідок і т.д. В офіційному стилі неприпустима також інверсія [3;47].

У процесі перекладу може виникати необхідність застосування деяких перетворень до одиниць вихідного тексту для передачі точного змісту та змісту оригіналу у перекладеному тексті. Подібні перетворення визначаються як перекладацькі трансформації [15, с.145].

Трансформації перетворюють не тільки форму, а й значення вихідних одиниць. Серед трансформацій, які можуть бути застосовні до перекладу юридичної лексики можна виділити:

- калькування;
- конкретизація;
- генералізація;
- смисловий розвиток;
- антонімічний переклад [19;41].

Серед трансформацій, що виділяються сучасними лінгвістами, ми вважаємо не потрібним розглядати в рамках даного дослідження граматичні заміни, членування та об'єднання речень, транскрибування та транслітерацію, оскільки перетворення, що стосуються граматики та синтаксису не відповідають проблемі, що вивчається в даній роботі, а питання щодо включення транскрипції та транслітерації до трансформація перекладу є спірною.

О. Ходаковська виділяє такий тип трансформацій, що не розглядається іншими лінгвістами як стилістичні трансформації [24, с.62]. Стилiстичні трансформації в перекладі мають на увазі зміну стилю оригіналу, надання тексту перекладу іншого стилістичного забарвлення. Для того щоб говорити про стилістичні трансформації, необхідно, перш за все, розібрати поняття «стиль».

Відповідно до словника стилістики К. Уеллс, стиль – це певний набір лінгвістичних особливостей, які виразно характеризують регістр, жанр, період тощо [26].

Існує кілька підходів щодо визначення стилю; стиль – манера висловлювання, певний набір особливостей, варіант, обраний серед безлічі альтернативних варіантів вираження ідеї, відхилення від норми.

Стилiстичні трансформації пов'язані, перш за все, із зміною стилю щодо оригінального тексту. У такому разі стиль оригіналу можна вважати нормою, а будь-які відхилення від стилю оригіналу (норми) – обираються у процесі перекладацьких рішень [8, с.41].

Вибір перекладача може бути зроблено у бік зниження стилю оригіналу, або навпаки, його піднесення, заміна одних стилістичних прийомів іншими і т.д.

Таким чином, очевидно, що досягнення еквівалентності та адекватності перекладу, в тому числі й юридичного тексту, є комплексним процесом, для здійснення якого перекладач нерідко вдається до використання трансформацій, як на лексичному, так і на стилістичному рівні.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ (НА МАТЕРІАЛІ КОНТРАКТІВ ТА ДОГОВОРІВ)

2.1. Техніка перекладу англomовного юридичного дискурсу на українську мову

Процес формування тексту перекладу є послідовністю розумових операцій, що забезпечують перехід від вихідного тексту до перекладу [30, с.40]. Визначальним моментом в даному переході є наявність проміжної ланки, яка дає результат розуміння вихідного тексту.

При формуванні одних типів текстів такою проміжною ланкою виступає денотативна структура вихідного тексту (напр., нотаріальні переклади текстів юридичних документів що засвідчуються свідоцтва про народження, шлюб, розлучення, смерть, коносаменти, рахунки-фактури тощо), при формуванні інших (зокрема, наукових текстів) – інший смисловий (концептуальний) комплекс.

Домінуючою ланкою, що відповідає задуму тексту перекладу, може бути як предметна, так і смислова структура. Оскільки денотативний рівень тексту оригіналу відображає об'єктивно існуючу предметну реальність, то при створенні тексту перекладу завжди є об'єктивна можливість сформулювати текст, еквівалентний вихідному тексту на предметному рівні [3;47].

Смислова структура на відміну предметної характеризується досить великим ступенем суб'єктивності, при цьому абсолютно об'єктивного критерію для її зіставлення з вихідним текстом не може бути. СENS з'являється тільки в момент інтерпретації первинного тексту. Сам собою сENS, як щось об'єктивне, незалежне від інтерпретатора, не існує. СENS розуміється як універсальна категорія, де злиті воєдино тексти, культури та їх усвідомлення.

Зміст – це проєкція тексту на свідомість, а сENS – це проєкція свідомості тексту. Обидві ці проєкції взаємопов'язані та переплетені одна з одною. Оскільки сENS є функцією свідомості, а не тексту, то розуміння сENSу, по суті, є «приписування» сENSу, його проєктування на текст, що робить процес смислового

сприйняття та інтерпретації суб'єктивним і таким, що не має однозначного рішення [11, с.70].

Інваріантом у перекладі є не значення, а кореляція значень та інтенціональний зміст. Вихідний текст і текст перекладу повинні співвідноситися один з одним за законами гармонії, що передбачає їхню еквівалентність як на рівні цілого тексту, так і на рівні його окремих елементів (одиниць перекладу), а також узгодження зовнішньої та внутрішньої форм – симетрію форми та змісту. Перекладачеві тут слід керуватися герменевтичним правилом, виробленим античною риторикою: процес розуміння постійно переходить від цілого до частини і назад до цілого. Сенс, носіями якого можуть виступати концепт, денотат, домінанта, ключове слово, образ, емоція, окремий елемент комунікативної ситуації тощо, перекладач не конструює, а відкриває, усвідомлює, вкладає у текст перекладу [10;45].

Текст перекладу неминуче має чимось відрізнитися від оригіналу, хоча б через відмінності двох мов, їх можливостей.

В. Циганюк дотримується думки, що найважливішою практичною проблемою для перекладача є питання, у чому вихідний текст та текст перекладу повинні збігатися, а в чому можуть не співпадати [25, с.40].

Основними параметрами для зіставлення вихідного тексту та тексту перекладу є їхня семантика (смісловий зміст), потенціал впливу та структура.

Різна семантика при однаковій структурі:

Він жертва. – *He is a victim*; Вона – потерпіла. – *She is a victim*.

Тексти також можуть диференціюватися комунікативним ефектом у відповідь, тобто реакцією адресата. Оскільки переклад повинен забезпечувати насамперед еквівалентністю та/або адекватністю реакцій адресатів вихідного тексту та тексту перекладу, то очевидно, що останні повинні бути рівноцінні за своєю здатністю викликати відповідні реакції у своїх реципієнтів. Така здатність називається регулятивним впливом, тобто головним критерієм повноцінного перекладу є рівноцінність регулятивної дії вихідного тексту та тексту перекладу.

Так, законодавчий текст чи текст контракту повинні не просто інформувати, але ще й наказувати дії та пробуджувати повагу до закону [24].

Будь-який текст під час виконання свого комунікативного завдання несе інформацію певних видів, а кожен вид оформляється за допомогою строго певного набору мовних ресурсів. Тому перекладацька таксонімія текстів повністю спирається на певний вид інформації.

Існують такі види інформації в тексті:

- когнітивна (пізнавальна, референційна);
- оперативна (апелятивна, що спонукає до вчинення певних дій);
- емоційна (службова передачі емоцій);
- естетична (в основі якої лежить гра поєднаннями слів, оригінальне поєднання форми та сенсу) [9;17].

У текстах часто міститься інформація про кілька типів, але, як правило, один з них є домінуючим [45].

Серед безлічі класифікацій текстів за видом інформації вчені поділяють тексти на чотири основні групи:

- когнітивні тексти (наукові, науково-навчальні, науково-популярні, документи, ділові листи, оголошення);
- оперативні тексти (законодавчі, релігійні, інструкції, рецепти, посібники);
- емоційні (мемуари, громадські виступи, промотексти);
- естетичні (художні та публіцистичні тексти) [1;7;19].

З погляду семантичних зв'язків, які виявляються в тексті, традиційно розрізняють три види перекладу:

- художній (слабкі семантичні зв'язки);
- суспільно-політичний (напівфіксовані семантичні зв'язки);
- спеціальний (фіксовані семантичні зв'язки), різновидом якого є юридичний переклад [1;7;19].

Юридичний переклад як галузь практичної мовної діяльності служить передачі змісту юридичних і ділових текстів іноземною мовою засобами мови перекладу з рівноцінним результатом

Юридичні тексти можна поділити на чотири групи:

- 1) нормативні;
- 2) судочинні;
- 3) науково-правові;
- 4) науково-популярні [3;18].

Переважним видом інформації науково-популярних юридичних текстів є когнітивна інформація, а нормативних текстів та текстів юридичної практики (судочинство) – оперативна інформація. Вищезгадані тексти характеризуються наступним набором відмітних ознак, які обумовлені домінуючим видом інформації – когнітивним.

Основними мовними засобами оформлення когнітивної інформації є:

1. Мовні засоби, що підвищують обсяг ментальної інформації. Загальномовні лексичні скорочення та спеціальні термінологічні скорочення:

etc. (et cetera) – і т. д.;

i. e. (id est) – тобто;

d.h. (das heist);

ib., ibid. (ibidem) – там же;

e.g. (exempli gratia) – наприклад;

vs. (versus) – проти;

ad hoc – для цього випадку;

A.D. (Anno Domini) – нашого часу;

N.B. (Nota bene) – зверни увагу.

Smb. vs. Brown, MP, UN, WHO, EU, IOC, IMF. ID:

1) *identification card* – посвідчення особи,

2) *income duty* – прибутковий податок,

3) *Interior Department (амер.)* — МВС (Міністерство внутрішніх справ). *I.L.C. (International Law Commission)* – Комісія з міжнародного праву ООН.

2. Існують певні мовні та графічні засоби для передачі в стислому вигляді.

Загальна та спеціальна термінологія. Терміни – це спеціальна лексика, найчастіше, однозначна, позбавлена емоційності та незалежна від контексту. У процесі вивчення іншомовної юридичної та комерційної термінології неминуче

постає проблема не тільки вивчення граматики та лексики, а й специфіки правової діяльності іноземної держави. Наприклад:

murder – «тяжке навмисне вбивство»;

manslaughter – «Просте ненавмисне вбивство».

3. Мовні засоби, які забезпечують об'єктивність подачі когнітивної інформації (пасивна заставка, речення безособового та невизначено-особистого типів). Переважання дієслів у даний час (*presens*) з метою подати повідомлену інформацію як абсолютно об'єктивну, що знаходиться поза часом.

4. Присутня лексика високого ступеня абстрактності та загальнонаукового опису, а також застосовуються латинські слова та вирази:

conditio sine qua non – неодмінна умова;

ergo – отже;

actus reus – злочин;

mens rea – вина;

de lege ferenda – з точки зору законодавства;

in dubio pro reo – сумніви на користь підсудного;

dura lex, sed lex – закон суворий, але це закон;

sui generis – свого роду;

pro and con – за та проти;

ex officio – за посадою;

status quo – вихідне положення;

via – шляхом;

per se – само по собі.

Деякі латинізми так часто зустрічаються в англійських письмових юридичних текстах, що майже не сприймаються як іноземні терміни. Наведемо деякі з них:

ad hoc – for this purpose;

affidavit – witnessed, signed statement;

bona fide – in good faith;

caveat – warning;

de facto – in fact;
 de jure – by right;
 ex parte (ex p.) – by a party without notice;
 in camera – hearing a case private;
 in curia – in open court;
 in situ – in its original situation;
 inter alia – among other things;
 ipso facto – by the fact;
 per pro – on behalf of another;
 per se – by itself;
 prima facie – at first sight;
 pro rata – in proportion;
 quasi – as if it were;
 sub judice – in the course of trial;
 ultra vires – beyond the power;
 videlicet (viz) – namely.

Когнітивну інформацію несуть насамперед терміни. При цьому частина термінів відома не тільки фахівцям, а й носіям мови (*crime* – правопорушення, *private property* – «приватна власність», *jury* – «суд присяжних»), але ряд термінів носять суто професійний характер:

misdemeanour – «менш тяжкий злочин»;
felony – «фелонія, тяжкий злочин».

У текстах використовується в основному час дієслів (групи Present), пасивна заставка, іменники та займенники з узагальнююче-індивідуалізуючою семантикою, дієслівні структури з модальними значеннями.

Синтаксис відрізняється повнотою структур, різноманітністю засобів, що оформляють логічні зв'язки (причини, умови), які виражаються і лексично, і граматично (додаткові причини, умовні, уступні і т.д.).

У реченнях присутні повтори (когезія, тобто повторення на кожній наступній фразі одного і того ж іменника).

Юридична мова служить для опису правових систем, їх загальних принципів та спеціальних понять, що розташовуються в ієрархічному порядку по відношенню один до одного.

У рішеннях Європейського суду з прав людини англійською мовою зустрічається іменник в єдиному числі у поєднанні з дієсловом *is, a government* у поєднанні з дієсловом *are* у множині слід перекладати не уряд, а органи державної влади. «Для формування перекладацької компетентності необхідно вивчати різні правові системи, вміти знаходити в них загальне та відмінне; вивчати мовні системи (вихідної мови та мови перекладу), розвивати здібності їх співвіднесення та знаходити відповідності; знати різні типи юридичних текстів, розширювати інформаційний запас (культурологічні, лінгвокраїнознавчі та інші знання). Наприклад, *handgun lobby (USA)* – «стрілецьке лобі» (особи, які відстоюють право вільного продажу зброї) [2;19].

Техніка перекладу ділової та юридичної документації – це сукупність правил, засобів, способів та прийомів здійснення успішної міжкультурної комунікації у сфері комерції та юриспруденції на основі знання комерційної та юридичної термінології і стилістики спеціальних текстів різних різновидів вихідною мовою та мовою перекладу при обов'язковому володінні поняттями комерції та права та вільної орієнтації у відповідних концептуальних картинах світу комунікантів.

Стиль викладення будь-якого документа вихідною мовою повинен відповідати стилю отриманого документа мовою перекладу.

При перекладі спеціальних текстів слід враховувати, що багато звичайних слів у цих текстах можуть мати термінологічне значення, тому щоб уникнути інтерференції, тобто втручання якихось відомих значень слів та виразів у спеціальний текст, необхідно скористатися відповідними словниками та довідниками. Наведемо приклади використання таких слів:

People are always looking for a legal loophole – Люди завжди шукають шпарину в законодавстві.

County – (англ.) графство; (США) – округ.

County Court – (англ.) суд адміністративного дивізіону (графства); (США) – суд округу.

Contract Law – договірне право.

Officers of the court – працівники суду.

Career (regular) officer – Спадковий (кадровий) офіцер.

Труднощі перекладу термінів виникають з багатьох причин, серед яких можна виділити такі:

- 1) значення терміна не виводиться із суми значень складових його компонентів;
- 2) необхідно знати коректну термінологічну відповідність у мовах перекладу;
- 3) суттєві відмінності між різними правовими системами ускладнюють пошук ідентичних відповідностей.

Переважає більшість помилок пов'язані з неправильним розумінням фразеологічних поєднань, а також із проблемою їх буквального перекладу, наприклад:

composite picture – «збірна картина» замість «фоторобот»;

front man — «державний (громадський) діяч» замість «підставне обличчя».

Також значний відсоток становлять помилки, пов'язані з розумінням переносного значення буквально. Респонденти сприймають метафоричне словосполучення як буквально, калькують його під час перекладу, не усвідомлюючи, що перед ними лексична одиниця, що має переносне значення, тобто фразеологізм, що має обмежену область функціонування, наприклад: *bad actor* — «поганий актор» замість «затятий злочинець».

Значна кількість помилок допускається при неправильному розумінні переносного (метафоричного) значення, наприклад: *cat burglar* – «спритний злодій» замість «злодій-квартирник».

Інші помилки обумовлені неправильним розумінням будь-якого з елементів, що входять до складу терміну, неправильним розумінням їх власних назв, незнанням понятійного співвідношення між компонентами терміну та нормативної

відповідності українською мовою, наприклад: *citizen's arrest* — «арешт громадянина» замість «затримання (порушника) цивільною особою».

Освоєння техніки перекладу передбачає глибоке вивчення особливостей семантики юридичних та комерційних термінів, оволодіння прийомами пошуку потрібних перекладацьких відповідностей, а також уміння працювати з різними видами ділових та юридичних текстів та знання їх характеристик.

2.2. Проблеми перекладу юридичних текстів

Переклад офіційно-ділових документів – це один із найскладніших видів перекладу. Його складність обумовлена кількома факторами:

1. Специфічність ділової «мови», наявність складних та заплутаних формулювань та кліше, дуже громіздкі та архаїчні фрази та звороти.

2. Необхідність розуміння для адекватного перекладу, у багатьох випадках, що потребує спеціальної освіти або великих спеціальних правових знань у перекладача (наприклад, англо-саксонська система права, побудована на понятті прецеденту, докорінно відрізняється від континентальної правової системи, прийнятої і в Україні, що часто призводить до повної відсутності еквівалентних понять в українській мові).

3. Висока ціна помилки, тобто велика відповідальність, що лежить на перекладачі.

Тому офіційно-діловий переклад, як і будь-який інший спеціальний переклад вимагає глибокої проінформованості відразу в трьох областях знань: перекладознавства, право та безпосередньо самої іноземної мови [41;47].

Для того, щоб адаптувати офіційно-діловий текст іноземною мовою для українців, перекладачеві доводиться вирішувати відразу кілька завдань:

- 1) знаходити відповідності між іноземним та українським законодавством;
- 2) підбирати потрібні слова, які точно передавали б сенс вихідного повідомлення;
- 3) уникати спотворення сенсу [2;14;40].

При перекладі тексту домінуючими системними ознаками є ті, які передають когнітивну інформацію з інтенцією розпорядження та емоційний відтінок високого стилю, а саме:

1) терміни, частина яких має архаїчне забарвлення, – передаються за допомогою однозначних еквівалентів;

2) абсолютне сьогодення як домінуюча тимчасова форма дієслова – передається функціонально еквівалентними засобами;

3) пасивні конструкції – передаються граматичними еквівалентними відповідностями, деякі з яких супроводжуються синтаксичними трансформаціями;

4) узагальнююча семантика підлягає – передається за допомогою варіантних відповідностей;

5) фон нейтральної письмової літературної норми у її канцелярських різновидах передається комплексом лексичних та синтаксичних засобів, функціонально відповідних засобам оригіналу (рівноправні варіантні відповідності, трансформації);

6) повнота та різноманітність синтаксичних структур, типів логічних зв'язків, переважання структур зі значенням умови та причини, розмаїття однорідних членів речення та однорідних придаткових – системна частотність цих ресурсів відтворюється у перекладі; при цьому всі правила формальної логіки при побудові структур мають бути дотримані;

7) відсутність компресивності, наявність тавтологічної когезії – зберігається у перекладі;

8) наявність не тільки лексичних засобів оформлення високого стилю, але й синтаксичних та графічних – ступінь цього забарвлення відтворюється в перекладі за допомогою еквівалентних та варіантних відповідностей, а якщо ці відповідності неможливі, за допомогою позиційної компенсації [2, с.150].

Існує ціла низка посібників зі складання та перекладу таких документів, де відображаються мовні звороти та зразки документів. Мабуть, якщо в завдання перекладача не входить ще й складання документів, то єдине, що йому необхідно для правильного перекладу, то це зразки відповідних документів мовою перекладу.

Справа в тому, що всі документи, що мають юридичну силу, мають клішовану форму, та вся когнітивна інформація, що міститься в них, повинна оформлюватися раз і назавжди встановленим чином.

І джерело, і реципієнт цих текстів фактично адміністративні органи, яким документи потрібні для підтвердження прав та повноважень відповідних осіб [23, с. 21].

Розглянемо докладніше, з якими складнощами доводиться стикатися на практиці перекладачеві офіційно-ділових текстів на приклад договорів, контрактів, статутів.

Офіційно-діловий стиль тісно пов'язаний із юридичними документами. У сфері юриспруденції існують загальні поняття, характерні для законодавства більшості країн. Як правило, вони не викликають особливих складнощів та перекладач з легкістю знаходить їм відповідності в іншій мові.

Наприклад:

employment agreement – трудовий договір;

limited liability company – товариство з обмеженою відповідальністю;

service agreement – договір надання послуг [32, с. 167].

Проте крім загальноприйнятих понять у перекладацькій практиці виникає чимало випадків, коли неможливо знайти еквівалента якомусь терміну чи стійкого виразу. Походить це від того, що у вихідній мові таке поняття просто відсутнє. Наприклад, у законодавстві США існують такі стійкі словосполучення, як *plea/charge bargaining, plea bargain*. Але їхній дослівний переклад «судовий торг» незрозумілий для українця. У зв'язку з цим перекладачеві доводиться давати розгорнутий коментар і пояснювати, що *plea bargain* означає досудові переговори, у яких бере участь суддя та адвокати обох сторін. Така практика широко поширена в США і поки що не має аналога в Україні, що значним чином ускладнює її переклад українською мовою [40, с. 49].

Ще один приклад такого роду відноситься до фрази *indeterminate sentence* – «судовий вирок без певного терміну тюремного висновку». Відповідно до закону, такий вирок означає, що дійсний термін ув'язнення має визначатися адміністрацією

в'язниці на підставі різних факторів (наприклад, поведінки ув'язненого, його здоров'я та ін.). У зв'язку з тим, що в Україні такої практики немає, перекладач не може перекласти словосполучення *indeterminate sentence* дослівно як «невизначений договір», а має дати розгорнутий коментар, який пояснює це поняття [43, с. 405].

Існує чимало випадків, коли зовні схожі слова приховують у собі різний зміст. Так, в Україні та США є Міністерство внутрішніх справ. Однак у США так званий *Department of the Interior* не є правоохоронним відомством, а відповідає за охорону навколишнього середовища та стан доріг. Подібні невідповідності можна знайти й у інших мовах. Наприклад, у Франції, як і в Україні, існує посада генерального прокурора. Але в Україні цю посаду може обіймати лише одна людина. А у Франції генерал-прокурором (*procureur general*) називається голова прокуратури при Касаційному суді. Таким чином, кількість генеральних прокурорів у Франції відповідає кількості апеляційних судів (крім генерального прокурора при Касаційному суді). Всі ці нюанси перекладач повинен пояснювати як коментарі в тексті для уникнення плутанини та невідповідностей [37, с. 399].

Не менше складнощів виникає і при перекладі стійких виразів, які своїм корінням глибоко йдуть в історію однієї країни. Так, дослівний переклад фрази *Miranda rule* або *Miranda warning* «правило Міранди» або «попередження Міранди» звучатиме безглуздо для іноземця, який не знає її історії. Але для американських юристів ця фраза стала притчею в мовах, коли після судового процесу 1966 року в ході судових розглядів Верховний суд США не ухвалив визнання обвинуваченої на ім'я Міранда, які були отримані службою поліції за відсутність її адвоката. Можливо, сьогодні далеко не всі американські юристи знають цю історію. Але вони точно знають, що стійкий вираз *Miranda rule* передбачає право будь-якої людини не давати свідчень у відсутність свого адвоката. Знання цих та інших реалій просто необхідні професійному юридичному перекладачеві [34, с. 143].

Наступні труднощі під час перекладу офіційно-ділових текстів становлять недвозначні поняття. Крім національно-культурних особливостей різних країн, перекладач офіційно-ділових текстів стикається і з іншими складнощами, специфічними для цієї сфери діяльності. Так, однією з характерних рис офіційно-

ділового стилю є стислість викладу та формулювань. Однак дотримуватись його досить складно. Адже, як уже було сказано вище, не завжди вдається підібрати точні відповідності, які коротко описують одне й те саме поняття.

В англійській мові є безліч ємних словосполучень, які вимагають розгорнутого перекладу українською мовою. Якщо не перекладати їх дослівно, їх зміст буде незрозумілий. Наприклад, *Drug Institute* не можна перекладати як «інститут наркотиків». Його сенс абсолютно протилежний і означає «інститут боротьби з незаконним обігом наркотиків». Вираз *driving under influence* (скор. *DUI*) є не що інше як «водіння автотранспортного засобу в стані алкогольного сп'яніння», а фраза *driving while intoxicated (DWI)* має на увазі не «інтоксикацію», а «водіння автомобіля у нетверезому стані» [26, с. 64].

При перекладі офіційно-ділових текстів скорочення можуть викликати деякі складнощі у перекладача. Більшість подібних стійких виразів використовуються в скороченому вигляді та вимагають від перекладача вміння правильно розшифрувати їх у залежності від контексту. Наприклад, скорочення *GBMI* або *ROR* в тексті, присвячені кримінальним чи адміністративним правопорушенням, означають *guilty but mentally ill* (винний, але потребуючий примусового психіатричного лікування в період відбування терміну виконання покарання) та *release on recognizance* (звільнення з підпискою про невиїзд) відповідно.

І хоча одній і тій же аббревіатурі можуть відповідати різні розшифровки, завдання перекладача – не помилитись у виборі відповідностей [41, с.209].

Чимало труднощів викликають «хибні друзі перекладача». Під це визначення потрапляють слова, які мають подібне звучання у двох різних мовах, але часто різняться за змістом. Англійське слово *article* в офіційно-ділових текстах означає не «артикуль», а «статтю закону», «пункт», якщо ж мова йде про митне право, то «предмет», «річ» чи «товар».

Відоме багатьом слово *communication* часто перекладається як «зв'язок», «повідомлення» або «спілкування», але для перекладу офіційно-ділових текстів воно може означати «розсилку копій ухвалених судових рішень». Співзвучне з

українським «компенсація» англійське слово *compensation* є синонімом *salary* і перекладається як «заробітна плата» у разі, якщо йдеться про трудовий кодекс.

Слово *consilium* у практиці судових розглядів не має нічого спільного з нарадою лікарів та співзвучним українському слову «консиліум», а значить день, призначений у суді для дебатування сторін. Найпоширеніша пастка, це слово *minutes*, співзвучне з українським «хвилини», яке в ході проведення зборів перекладається як «протокол» [49, с. 61].

З цього випливає, що формула «для того, щоб перекладати, необхідно знання двох мов» не забезпечує вміння кваліфіковано перекладати офіційно-ділові документи: необхідно не просто знати дві мови, але знати їх у поєднанні з правовими вимогами та умовами, що діють у країні, мовою якої виконується юридичний переклад [3, с. 43].

Терміни, як правило, багатозначні, але у певному контексті мають одне зі своїх значень та перекладачеві необхідно не помилитися в правильності точного вибору значення слова чи словосполучення. Здійснюючи переклад, досвідчений перекладач намагається використовувати точний та правильний термін, з урахуванням суспільних та мовознавчих традицій країни, мовою якої перекладається юридичний документ, специфіки мови, його структури, особливостей граматичного ладу та юридичного словникового складу, що відрізняють його від інших мов.

Для того щоб навчитися правильно вживати терміни у поєднанні з діючими правовими нормами тієї чи іншої країни та досконало володіти офіційно-діловою лексикою, перекладачеві необхідно мати особливі практичні та теоретичні навички [35, с. 202].

Наведені приклади свідчать про численні труднощі, якими доводиться стикатися перекладачам офіційно-ділових текстів. Крім великого досвіду перекладацької діяльності, фахівці в цій галузі повинні володіти спеціальними знаннями, глибокою ерудицією та кругозором, які убезпечать їх від помилок, настільки небезпечних у галузі юриспруденції.

2.3. Лексико-граматичні особливості перекладу юридичного дискурсу

Ми проаналізували переклад кількох документів-контрактів, договорів, статутів (Додаток А, Додаток Б).

Розглянемо особливості переведення договору. Тексти насичені специфічною термінологією. Наприклад:

the terms CIP – на умовах CIP

delivery terms – терміни постачання;

all the disputes and differences – суперечки та розбіжності.

force-majeure – форс-мажор.

З цього випливає, що при перекладі термінів можуть застосовуватись різні способи перекладу, такі як транскрипція, калькування та змішаний.

Також використовується формальна лексика, яка вважається застарілою та дуже рідко вживається у повсякденному спілкуванні, наприклад:

hereinafter –названий надалі як... GmbH (Німеччина), *hereinafter referred to as* «Seller» and ... Company Ltd, *hereinfert referred to as* має сформульований *present Contract on the following bases.* – GmbH (Німеччина), іменованій надалі як Продавець, і ... (Україна), іменованій надалі як Покупець, уклали цей Договір про наведене нижче.

Hereinafter означає сторони партнерів, введення слів *Seller i Buyer*, які використовуються замість повних імен сторін.

Грамматичні особливості переведення контрактів характеризуються частою побудовою дуже довгих речень, що містять велику кількість оборотів, що доповнюють або характеризують початкове твердження. Наприклад: якщо узгоджений діловий день з цього факту, ця угода не може бути обмежена. *negligence* на частині:

Seller, Seller shall pay to Buyer the conventional penalty at rate of 0,5 % delayed Equipment value per each week for the first four weeks and 1 percent per each following week, але total amount of agreed and liquidated damages is not to exceed 10% of delayed goods value. / Якщо узгоджені дати постачання обладнання згідно цього Договору не

дотримуються через недбалість з боку Продавця, Продавець виплачує Покупцеві конвенційний штраф у розмірі 0,5% вартості не поставленого у строк Устаткування протягом перших 4-х тижнів і 1% за кожний наступний тиждень, але не більше 10% від вартості не поставленого у термін устаткування.

Структура складних речень при перекладі не змінюється. Також використовується союз *if*, що реалізує можливість якихось непередбачених обставин, які можуть спричинити невиконання пунктів договору.

Найбільш поширені часи, які використовуються в договорах, це невизначені та перфектні часи дієслів, як в активному, так і в пасивному стані. Наприклад:

«Seller» and «Buyer» have concluded the present Contract on the following bases. / Продавець та Покупець уклали цей Договір про нижченаведене.

При перекладі українською мовою, перфектні часи дієслів зазвичай перекладаються як справжній досконалий час.

Вживання таких модальних дієслів, як *shall, will*. Наприклад:

...prices and quantity as stated in the Specification, which will be considered as an integral part of the Contract. 8 ... цінами та кількістю, зазначеними у Специфікації, яка є невід'ємною частиною Договору.

The Buyer will send without delay the copies of the payment confirmation documents to the Seller by e-mail after each money transfer. / Після переказу грошей Покупець негайно надсилає Продавцю електронною поштою копію документа, що підтверджує переклад.

У тексті договору модальні дієслова *shall, will* перекладається українською реальним часом смислового дієслова.

Комбінація дієслова *should* (повинен, повинна) та інфінітива також показує майбутню дію, але з меншим ступенем ймовірності. І така побудова фраз зазвичай відбувається у додаткових реченнях. Наприклад:

Should the Equipment prove to be defective through the Manufacturer's fault during the period of warranty period or should they not conform to the terms and conditions of the Contract... / Якщо Устаткування виявляється несправним г) вині Виробника

протягом гарантійного періоду або не відповідає характеристикам та умовам, зазначеним у Договорі ...

Також використання пасивних конструкцій. Наприклад:

Equipment under the Contract is to be delivered by truck within 4 months to the following address. – Устаткування за цим Договором має бути поставлено автотранспортом протягом 4 місяців за наступною адресою: ...;

The date of the delivery is to be considered the shipment date of the Equipment in CMR – Датою поставки Сторони вважають дату відвантаження Обладнання, зазначену у транспортній накладній.

У договорі використовуються такі скорочення:

Company Ltd. (Company limited) – Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ);

The terms CIP (Carriage and Insurance Paid to) - фрахт/перевезення та страхування сплачено до (умови поставки CIP);

CMR (Cargo Movement Requirement) – Міжнародна товаротransпортна накладна CMR (ЦМР).

При перекладі даних скорочень у перекладача не могли виникнути труднощі, оскільки всі ці скорочення міжнародні і використовуються в багатьох офіційно-ділових документах. Труднощі можуть викликати ті скорочення, що не мають в українській мові офіційного еквівалента.

Отже, у текстах договору, контрактів та статутних документів спостерігається строгість викладу, довгі розгорнуті речення, кожна нова думка починається з абзацу. Спостерігається відсутність емоційності, сувора логіка. Акцентується увага на головних словах шляхом їх повторення: *contract, agreement, obligation, information* тощо. Текст договору розділено на пункти, параграфи для точності передачі інформації.

Для отримання повного уявлення про практику та особливості перекладу офіційно-ділових документів зробимо переклад шлюбного договору (Додаток В) з англійської мови на українську з наступним проведенням перекладацького аналізу методів перекладу та застосованих трансформацій.

We, the undersigned's the Mr. _____

The Mrs. _____, "spouses" called further,

voluntary, by a mutual consent marrying, with a view of settlement of the mutual rights and duties, both in marriage, and in case of its cancellation, have concluded the present marriage contract as follows:

Ми, нижче підписані пан _____ пані _____, іменовані далі як "подружжя", добровільно, за взаємною згодою одружуючись, з метою врегулювання взаємних правий і обов'язків, як і шлюбі, і у разі розірвання, уклали справжній шлюбний договір про наступне:

Звернімо увагу на здійснену перестановку слова *spouses* – подружжя в кінець фрази «названі далі як подружжя», далі необхідно застосування додавання у вигляді слова «вступаючи», так як у вихідному варіанті дане уточнення не було передбачено. Далі в процесі перекладу було необхідно адаптувати фразу, перекладену як «як слід» згідно вимогами до складання україномовних правових документів та навести її до виду «про наступне».

1. THE CONTRACT SUBJECT:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ:

Subject of the present contract are property rights of spouses, the rights and duties concerning children who were born in marriage, mutual relations of spouses, as well as a responsibilities.

Предметом цього договору є майнові права подружжя, права та обов'язки щодо дітей, народжених у шлюбі, взаємин подружжя, відповідальність подружжя.

У даному реченні також як у попередньому знадобилося додавання сполучника «є» в перекладений текст у першій частині речення, що було необхідно для виділення предмета договору у вигляді майнових прав подружжя. Далі, наприкінці речення також було здійснено заміну слова «responsibilities» на «відповідальність», що більше притаманно стилю офіційно-ділових текстів в українській мові.

2. MUTUAL RELATIONS OF SPOUSES:

2. ВЗАЄМОВІДНОСИ ПОДРУЖЖЯ:

2.1. Marriage relations of spouses are under construction according to principles of monogamy, voluntariness of the marriage union of the man and the woman, equality of spouses in a family, rendering mutual moral and material support, display of mutual respect and care to each other.

2.1. Шлюбні відносини подружжя будуються відповідно до принципів одношлюбності, добровільності шлюбного союзу чоловіка та жінки, рівноправності подружжя в сім'ї, надання взаємної моральної та матеріальної підтримки, прояву взаємної поваги та турботи.

Цей пункт договору перекладатися шляхом калькування, тобто із збереженням вихідної структури. Разом з тим, при переведенні цього пункту шлюбного договору, наприкінці, була застосована трансформація опущення, при якій до перекладеного тексту не були включені слова «to each other» – «один до одного», оскільки це уточнення не притаманно офіційно-діловому стилю в українській мові.

2.2. Spouses are obliged to satisfy material, moral and physical requirements of each other.

2.2. Подружжя має задовольняти матеріальні, моральні та фізичні потреби одне одного.

Цей пункт договору було переведено без застосування перекладацьких трансформацій шляхом простого перекладу методом калькування.

2.3. Spouses undertake not force each other to any actions not compatible to ix moral principles, breeding, a state of health.

2.3. Подружжя зобов'язується не примушувати один одного до дій не сумісним із їхніми моральними принципами, вихованням, станом здоров'я.

Перекладаючи цей пункт, був використаний метод калькування разом із застосуванням опущення. Було опущено словосполучення «to any» – «будь-які», що дозволило привести текст пункту договору у відповідність до вимог, що пред'являються до правових документів українською мовою.

2.4. Spouses guarantee absence at them bad habits, such as the use of drugs, alcohol, perverted satisfaction of physiological requirements, and undertake not to be on

drugs, and do not use the alcoholic drinks not more once in a week in reasonable quantities.

2.4. Подружжя гарантує відсутність у них шкідливих звичок, таких як вживання наркотиків, алкоголю, спотворене задоволення своїх фізіологічних потреб і зобов'язуються не вживати наркотики, а алкогольні напої вживати не частіше 1-го разу на тиждень у розумних кількостях.

При переведенні цього пункту договору, виконаного із застосуванням калькування, було зроблено додавання, що дозволило уточнити деякі питання «своїх фізіологічних потреб». Як видно з перекладеного тексту, було додано слово «своїх», якого у вихідному варіанті тексту не було. При подальшому перекладі було зроблено перестановку слова «use» – «використовувати, вживати», з опущенням прийменника «do not» – «не».

2.5. The spouse undertakes not to force the spouse to carry out a heavy physical activity and to do not make any actions harmful to her health.

2.5. Чоловік зобов'язується не примушувати дружину виконувати важку фізичну роботу, як і здійснювати дії шкідливі для її здоров'я.

Переклад цього пункту вимагає застосування заміни слова «activity» – «діяльність» на слово «робота», тому що словосполучення «фізична діяльність» не передає повноцінне значення на українську мову. «And to» було замінено більш властиве офіційно-діловому стилю української мови «як і».

2.6. The behavior of spouses should promote love and respect between them, to family strengthening, a birth and education of healthy children.

2.6. Поведінка подружжя має сприяти любові та повазі між ними, зміцненню сім'ї, народження та виховання здорових дітей.

Переклад цього пункту не потребував застосування спеціальних перекладацьких трансформацій і було використано метод калькування.

3. THE RIGHTS AND DUTIES CONCERNING CHILDREN:

3. ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ ЩОДО ДІТЕЙ:

3.1. To children who were born in marriage, protection of their rights and legitimate interests from the side of their parents is guaranteed.

3.1. Дітям, які народилися у шлюбі, гарантується захист їх прав та законних інтересів із боку батьків.

Переклад цього пункту був проведений із застосуванням трансформації перестановки, у якій словосполучення «is guaranteed» було перенесено перед перерахування того, що гарантується. Зміна конструкції цього речення обґрунтована вимогами до структури речень офіційно-ділового стилю української мови. Зазначимо, що під час перекладу цього пункту було застосовано метод адаптивного перекладу, тобто отриманий переклад був адаптований під правила перекладної мови.

3.2. Parents and children living together, are owners of their property and free to use it at any time.

3.2. Батьки та діти, які проживають разом, володіють та користуються майном одне одного.

При перекладі цього пункту, використано метод адаптаційного перекладу, оскільки використана трансформація опущення, при якій слова «are» – «є» і «free» – «вільно, безкоштовно» були опущені у перекладеному тексті, фраза «at any time» також була опущена.

Застосування даних трансформацій обумовлено тим, що вихідна конструкція тексту та використання в офіційно-діловому тексті опущених слів нехарактерно для українського писемного мовлення.

3.3 In case of a mutilation or death of one or both spouses the property right of the dyed spouse's passes to children born in marriage.

3.3. У разі каліцтва або смерті одного або подружжя дітям, народженим у шлюбі переходить право власності на майно померлого.

У цьому пункті адекватність перекладу вимагає застосування трансформації перестановки, коли слово «children» - «дітям» було перенесено в середину речення з кінця, що дещо ускладнило його, але, водночас, дозволило побудувати його логічніше.

3.4. Parents are bear responsibility for physical, property, spiritual development of children.

3.4. Батьки несуть відповідальність за фізичний, ресурсний, духовний розвиток дітей.

Переклад цього пункту шлюбного договору не вимагає застосування перекладацьких трансформацій, дозволивши зберегти структуру та зміст оригіналу.

3.5. The parental rights cannot be carried out in the contradiction with interests of the child. Parents should not harm physical and mental health of children.

3.5. Батьківські права не можуть здійснюватися у суперечності з інтересами дитини. Батьки не повинні завдавати шкоди фізичному та психічному здоров'ю дітей.

При перекладі цього пункту також було застосовано метод калькування, трансформацій проведено не було.

3.6. Parents are obliged to contain the children. In case of divorce or separate residing of spouses, children have the right to worthy material maintenance from the side of their father since according to the marriage contract they remain to live with mother.

3.6. Батьки зобов'язані утримувати своїх дітей. У разі розірвання шлюбу чи окремого проживання подружжя, діти мають право на гідне матеріальне забезпечення із боку батька, оскільки згідно з шлюбним договором вони залишаються проживати з матір'ю.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій проведено не було.

3.7. In case of divorce, separate residing of parents; children remain to live with mother.

3.7. У разі розірвання шлюбу, окремого проживання батьків, діти залишаються проживати з матір'ю.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій проведено не було.

4. PROPERTY RIGHTS AND DUTIES OF SPOUSES:

4. МАЙНА ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПОДРУЖЖЯ:

4.1. The property acquired by spouses during marriage, is the joint property of spouses irrespective of, on whose incomes it has been got.

4.1. Майно, нажите подружжям під час шлюбу, є спільною власністю подружжя, незалежно від того, на чії доходи воно було придбано.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

4.2. The property concerns the general property of spouses acquired by spouses during marriage, and as incomes of each of spouses of their labor activity, enterprise, and intellectual activity. Possession and using property is carried out in consent

4.2. До спільного майна подружжя належить майно нажите подружжям під час шлюбу, а також доходи кожного з подружжя від трудової, підприємницької, інтелектуальної діяльності. Володіння та користування майном здійснюється за взаємною згодою.

Перекладаючи цей текст, довелося застосувати адаптаційний метод перекладу, оскільки дослівний переклад показав повну невідповідність структури оригіналу вимогам, що пред'являються до текстів правових документів на українській мові. Таким чином, перша частина пункту зазнала кардинальної зміни, що відбулося внаслідок застосування трансформації заміни. Так фраза вихідного тексту «the property concerns the general property of spouses», дослівний переклад якої «проблеми власності спільного майна подружжя» було замінено на фразу «до спільного майна подружжя належить». Друге речення цього пункту шлюбного договору у процесі перекладу, вимагало використання трансформації доповнення, при якій у перекладений текст було додано уточнюючу фразу «взаємною», що дозволило привести речення та пункт загалом до виду, характерного для правових документів на українській мові.

4.3. Jewelleries or precious adornments, products from the natural fur, got by spouses during the marriage, and in case of its cancellation by the property of that spouse to whom these things have been got and who used them.

4.3. Ювелірні прикраси, вироби з натурального хутра, придбані подружжям під час шлюбу, під час шлюбу та у разі його розірвання є власністю того із подружжя, кому було придбано ці речі та хто ними користувався.

При переведенні цього пункту договору було застосовано трансформацію додавання, суть якої полягала в уточненні прав на окремі види майна. Так з вихідного тексту «and in case of its cancellation» – «та у разі його розірвання», не було ясно хто є власником перерахованих видів майна під час шлюбу, для чого до перекладу було додано фразу «під час шлюбу та у разі його розірвання є», що дозволило уточнити переклад, сформувавши його під вимоги до текстів правових документів на українській мові.

4.4. Each of spouses has the right to use the property of other spouse belonging to him/her before the marriage.

4.4. Кожен із подружжя має право користуватися майном другого з подружжя, що належало йому до шлюбу.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

4.5. Spouses have the right to dispose of the general property by a mutual consent. For fulfillment of transactions the preliminary consent of other spouse is necessary.

4.5. Подружжя має право розпоряджатися спільним майном за взаємною згодою. Для укладання угод потрібна попередня згода другого з подружжя.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

4.6. Spouses are obliged to abstain from the conclusion of risky transactions. Risky transactions are understood as transactions, impracticable obligations on which can lead to loss of a considerable part of joint property, or to essential reduction of incomes of family budget.

4.6. Подружжя зобов'язане утримуватися від укладення ризикованих правочинів. Під ризикованими правочинами розуміються правочини, нездійсненні зобов'язання за якими можуть призвести до втрати значної частини спільного майна або істотного зменшення доходів сімейного бюджету.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

5. RESPONSIBILITY OF SPOUSES:

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОДРУЖЖЯ:

5.1. Each of spouses bears responsibility concerning the obligations taken up to the creditor within property belonging to it.

5.1. Кожен із подружжя несе відповідальність за прийнятими перед кредитором зобов'язаннями в межах належного йому майна.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

5.2. On the general property collecting can be turned only under the general obligations of spouses.

5.2. На загальне майно стягнення може бути звернено лише за загальними зобов'язаннями подружжя.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

5.3. Each spouse is obliged to observe the rights and the legitimate interests of other spouse established by the present marriage contract and the law, both in marriage, and after its cancellation. Otherwise the sanctions provided by the marriage contract and the law are applied.

5.3. Кожен з подружжя зобов'язаний дотримуватись прав і законних інтересів другого з подружжя, встановлених цим шлюбним договором і законом, як у шлюбі, так і після його розірвання. В іншому випадку застосовуються санкції, передбачені шлюбним договором і законом.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

5.4. The guilty party bears responsibility for infringement of each point of the marriage contract at a rate of US 1000\$.

5.4. За порушення кожного пункту шлюбного контракту винна сторона несе відповідальність у розмірі 1000 доларів США.

При переведенні цього пункту шлюбного договору був застосований метод адаптаційного перекладу, та була використана трансформація перестановки, при якій фраза «for infringement of each point of the marriage contract» була перенесена на

початок речення, тим самим було досягнуто вимоги до текстів україномовних правових документів.

5.5. Numerous infringements of conditions of the marriage contract conduct to divorce. The guilty party pays indemnification to the suffered spouse at a rate of US 100000\$.

5.5. Неодноразове порушення умов шлюбного договору веде до розірвання шлюбу. Винна сторона оплачує компенсацію потерпілій у розмірі 100 000 доларів США.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

6. FINAL REGULATIONS:

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ:

6.1 The present contract comes into force from the moment of its signing by spouses.

6.1 Цей договір набирає чинності з моменту його підписання подружжям.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

6.2 Spouses in right in consent at any moment to enter into the additional agreement to the present contract. Unilateral refusal of execution of the present contract is not supposed. Disputes and disagreements dare by negotiations. In a case if the parties will not come to the consent, disputes є resolved in a judicial order.

6.2 Подружжя має право за загальною згодою у будь-який момент укласти додаткову угоду до цього договору. Одностороння відмова від виконання цього договору не допускається. Суперечки та розбіжності вирішуються шляхом переговорів. Якщо сторони не дійдуть згоди, суперечки вирішуються у судовому порядку.

При перекладі цього пункту договору також було застосовано метод калькування, трансформацій зроблено не було.

6.3 Expenses connected with the certificate of the present contract are paid by the Mr. _____.

6.3 Витрати, пов'язані з посвідченням цього договору, сплачує громадянин

Mr. _____

Громадянин _____

Mrs. _____

Громадянка _____

Проведений перекладацький аналіз перекладу шлюбного договору показав, що у процесі перекладу правових документів переважно використовується метод калькування, що пояснюється підвищеними вимогами до збереження змісту вихідного тексту, а також необхідністю збереження вихідного дизайн тексту.

У процесі переведення шлюбного договору нами виявлено такі перекладацькі трансформації: 18 прикладів заміни, 8 випадків опущення, 7 прикладів додавання та 4 приклади перестановки. Відобразимо дані аналізу у графічному вигляді (рис. 2.1).

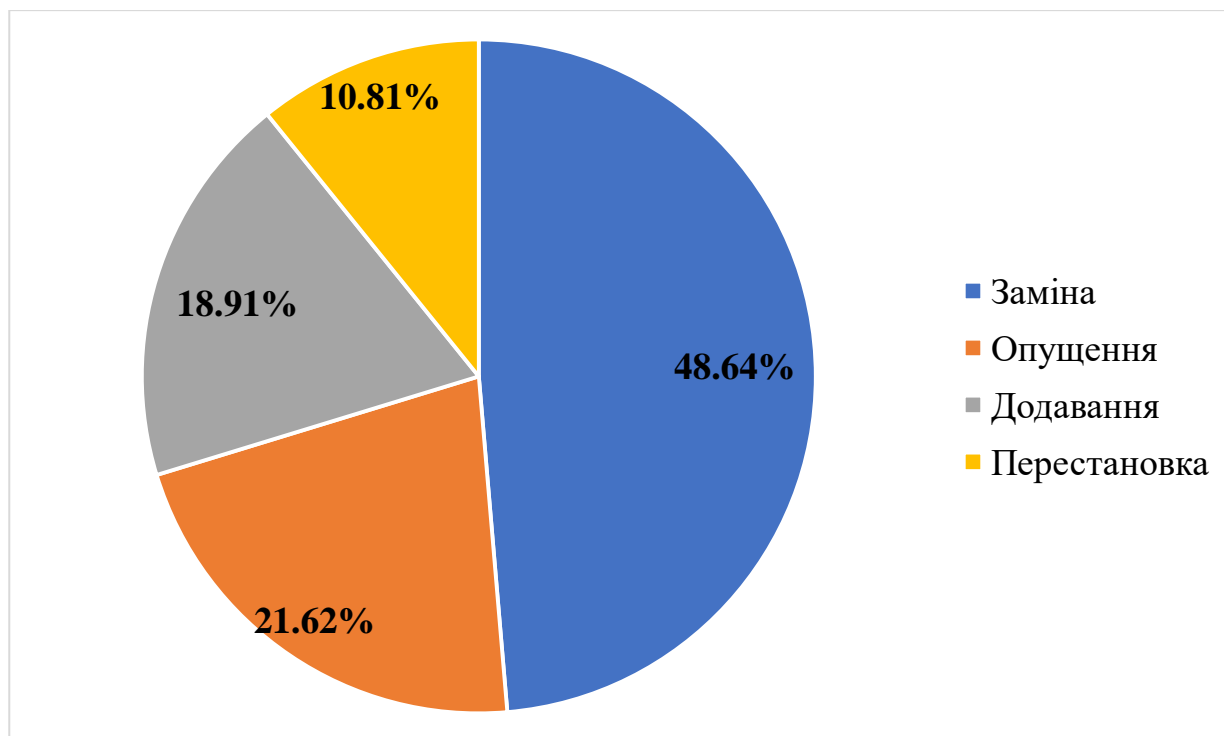

Рис.2.1 Трансформації під час перекладу офіційно-ділових текстів, в %

В результаті проведеного аналізу було встановлено, що часто при перекладі правових документів з англійської на українську мову використовують перекладацькі трансформації, такі як опущення, заміна, додавання. Найбільш часто застосовуються трансформації заміни, опущення і додавання. А з них – найбільш вживаною є трансформація заміни, при якій проводиться заміна поняття або терміну, що не має еквівалента в перекладній мові на найближчі за змістом термін чи поняття.

ВИСНОВКИ

Дипломне дослідження було присвячене особливостям перекладу англomовного юридичного дискурсу на українську мову. У результаті проведеного аналізу, можемо зробити наступні висновки:

1. Юридична мова вважається штучною мовою, існуючою у межах природної мови. При цьому вона має певні особливості, наприклад, англійській мові властива архаїчність. Як українська, так і англійська юридичні мови характеризуються складним синтаксисом, мета якого полягає в мінімізації двозначності тлумачення та прагнення до максимальної точності інформації, що передається.

2. Юридичний текст при перекладі характеризується тавтологічною когезією, використанням дієслів у теперішньому часі та пасивних конструкцій, а також застосуванням дієслів з модальним значенням. Текст має бути емоційно нейтральним, точним та лаконічним. При перекладі важливо дотримуватись принципів точності, стислості, ясності та літературності. Основним завданням юридичного перекладу є збереження еквівалентності між оригіналом та перекладом, особливо на рівні структури, семантики та впливу тексту. Існує різноманітні класифікації видів юридичного перекладу, враховуючи різні критерії, такі як тип тексту, статус вихідного матеріалу та інші.

3. Досліджуючи еквівалентність у юридичному перекладі, встановлено, що юридичні терміни можуть бути передані різними методами, такими як аналіз, дескриптивний переклад, транслітерація, семантичне калькування, дослівний переклад та описовий оборот. Переклад юридичних текстів викликає особливі труднощі через відмінності у правових системах. Погляди на досягнення еквівалентності в юридичному перекладі розходяться, проте практичний досвід свідчить про можливість успішного перекладу юридичних текстів, зокрема законів. Різниця в юридичних системах, мовних особливостях та культурних контекстах впливає на переклад, але важливо дотримуватися техніки юридичного перекладу та враховувати специфіку мови права.

4. Основні труднощі у перекладі юридичної лексики – переклад термінології. Це зумовлено тим, що відносно невелика частина термінології юридичної мови вважається міжнародною; іншим термінам необхідно підбирати еквіваленти, враховуючи не лише відмінності правових систем та семантику кожного терміну, але й особливості юридичних мов, наприклад, їх діалекти чи стилістичні особливості кожного типу тексту.

5. Аналізуючи морфологічні та синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю, можна визначити, що його властивості впливають на вибір мовних засобів та форму вираження. Іменний характер мови, застосування розщеплення присудка та інші конструкції сприяють формалізації висловлення в офіційних текстах. Синтаксичні риси виявляються в заміні порядкових іменників чисельними, використанні складнопідрядних речень та активному застосуванні трансформацій. Трансформації, такі як калькування, конкретизація, генералізація, смисловий розвиток та антонімічний переклад, стають необхідними засобами досягнення еквівалентності та адекватності перекладу. Особливу увагу слід приділити стилістичним трансформаціям, які забезпечують зміну стилю тексту в процесі перекладу. Розуміння стилістичних особливостей оригіналу дозволяє перекладачеві вибирати відповідні засоби виразності та адаптувати текст до культурно-мовних особливостей мови-реципієнта.

6. Досліджуючи техніку перекладу англomовного юридичного дискурсу на українську мову, ми визначили, що основними параметрами порівняння вихідного тексту та його перекладу є семантика, потенціал впливу та структура. Різна семантика при однаковій структурі може викликати різні комунікативні ефекти та реакції реципієнтів. Регулятивний вплив, який забезпечує рівноцінність реакцій адресатів, є ключовим критерієм для повноцінного перекладу. Різні види інформації в тексті, такі як когнітивна, оперативна, емоційна та естетична, визначають його класифікацію. Тексти можуть містити інформацію різних типів, але домінуючим є один з них. Залежно від виду інформації та семантичних зв'язків текстів виділяють переклади, такі як художній, суспільно-політичний та спеціальний (зокрема, юридичний). Юридичний переклад, спрямований на передачу змісту юридичних і

ділових текстів іноземною мовою, має різні групи текстів, включаючи нормативні, судочинні, науково-правові та науково-популярні. Домінуючим видом інформації у науково-популярних текстах є когнітивна, а в нормативних і судочинних – оперативна. Оформлення когнітивної інформації включає в себе використання загальномовних та термінологічних скорочень.

7. Проведений перекладацький аналіз перекладу офіційно-ділових документів показав, що у процесі перекладу правових документів переважно використовується метод калькування, що пояснюється підвищеними вимогами до збереження змісту вихідного тексту, а також бажаністю збереження вихідної конструкції тексту. Для договорів, контрактів та статутних документів, а також для ділової англійської в цілому, характерне використання термінів, важливою частиною яких в англійській мові є препозитивні атрибутивні словосполучення. Внаслідок відсутності аналогічних конструкцій в українській мові при перекладі доводиться використовувати інші за морфологічним складом словосполучення.

8. З граматичної точки зору, особливо слід відзначити більшу частоту використання пасивних конструкцій в англійській мові, наявність ряду інфінітивних, причетних та герундіальних конструкцій, не характерних для української мови. Здатність перекладача легко орієнтуватися у специфіці договору або контракту, а також уміння правильно підібрати необхідний у тому чи іншому разі еквівалент перекладу, прийнятий у цільовій мові, дозволяють досягти максимально точного перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоконь К. С. Особливості перекладу термінів юридичної сфери з англійської мови. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація*. 2018. випуск 5. С. 55-60.
2. Броневицька О. М. Поняття і види міжнародних договорів кримінально-правового характеру. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 3. С. 201–212.
3. Гайдай В. В. Особливості перекладу судових рішень як виду юридичних текстів. *Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки*. 2016. № 3-4 (46-47). С. 48-51.
4. Добровольська С.Р., Опир М.Б., Панчишин С.Б. Українсько-англійський словник базової правничої термінології (Частина I). Львів: Видав-во «СПОЛОМ». 2020. 233 с.
5. Добровольська С.Р., Опир М.Б., Панчишин С.Б. Українсько-англійський словник базової правничої термінології (Частина II). Львів: Видав-во «СПОЛОМ». 2021. 188 с.
6. Добровольська С.Р., Опир М.Б., Панчишин С.Б. Українсько-англійський словник базової правничої термінології (Частина III). Львів: Видав-во «СПОЛОМ». 2021. 253 с.
7. Желясков В.Я. Труднощі й особливості перекладу текстів, що належать до галузі права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. : Філологія. 2015. № 18. Том 2. С. 126–128.
8. Зайцева М. О. Конгнітивно-комунікативні параметри англомовного судового дискурсу в діяхронії (кінець XIX – початок XX століття) : дис. ... докт. філолог. наук за спец. 10.02.04 – германські мови. Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2021. 502 с.
9. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанровостилістичні проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2014. С. 557–559.

10. Касяненко Д. С. До питання еквівалентності й адекватності у перекладі законодавчих актів ЄС. *Нова філологія*. 2022. № 50. С. 141–144.
11. Касяненко Д.С. Особливості перекладу та лексичної гармонізації законодавчих актів ЄС в контексті євроінтеграції України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук: 10.02.16. Київський Національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2019. 259 с.
12. Кізіцька А. В. Особливості перекладу юридичної термінології в офіційно-діловому мовленні. *Науковий огляд*. 2020. No 8 (71). URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/2155/2164> (дата звернення: 19.11.2023).
13. Клименко І.М., Зоренко І.С. Юридичний текст в аспекті перекладу. *Філологічні студії*. 2016. Вип. 14. С. 81–90.
14. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. Київ : Фірма «Інкос», 2022. С. 317–320.
15. Косиця О. О. Викривач як суб'єкт протидії корупційним та іншим порушенням законодавства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 1. С. 133-137. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2019/36.pdf (дата звернення: 18.11.2023).
16. Лахмостова А. І. Структурні особливості англійських та німецьких складних термінів та їх переклад (на матеріалі текстів юридичної тематики). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/168412244.pdf3>. (дата звернення: 19.11.2023).
17. Матвєєва С.А. Лінгвістична реконструкція когнітивної терміноструктури REFUGEE / БІЖЕНЕЦЬ в англо-українському корпусі юридичних текстів: дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.17, 10.02.21. Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2020. 426 с.
18. Нікіфорова С. Особливості юридичної термінології в англійській мові. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди*. Харків : «ПРАВО». 2022. С. 173–179.
19. Особливості використання офіційно-ділового стилю при оформленні різного виду ділових документів. URL: <https://postulat.info/postulates/dokumentoznavstvo-ta->

dilovodstvo/osoblyvostivvykorystannya-ofitsijno-dilovogo-stylyu-pry-oformlenni-riznogo-vydu-dilovyhdokumentiv/(дата звернення: 19.11.2023).

20. Особливості перекладу економічних та юридичних документів на матеріалах угод, контрактів, договорів та ділових листів. URL: 45/3c0a65635a3bc69a4d43b88421306c26_0.html (дата звернення: 19.11.2023).

21. Українсько-англійський словник правничої термінології / уклад. В. І. Карабан. Вінниця : Нова книга, 2004. 1088 с. 10.

22. Фещук А. В. Англійсько-український юридичний словник. Понад 75 тисяч слів та словосполучень юридичної підмови та близько 160 тисяч українських перекладних відповідників. Київ, Наукова книга, 2008. 1084 с.

23. Ходаковська О. О. Специфіка англomовного юридичного дискурсу та особливості його перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2014. № 10, т. 2. С. 164–167.

24. Ходаковська О. О. Стратегії перекладу англomовного юридичного дискурсу. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Випуск 15. С. 61–65.

25. Циганюк В. М. Мовні та культурні виклики при перекладі юридичних текстів. *Філологічний дискурс*, 2023. С.30-42.

26. Чепурна О.В. Особливості методичної роботи над англomовними юридичними текстами у процесі перекладу. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Сер.: Філологічні науки*, 2019. № 2. С. 321—325.

27. Шуміло І.І. Труднощі перекладу юридичних термінів англійської мови. *Молодий вчений*. 2017. № 12 (52). С.275-278.

28. Яцишин Н.П. Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип. 2 (2).С. 99–103.

29. Baylon C. Sociolinguistique: société, Langue et Discours. France: Nathan, 2021. P. 76 -86

30. Bhatia V. "Legal genres." In: Brown, Keith (cd.) Encyclopedia of Language Linguistics, Volume 7. Boston: Elsevier, 2016. P. 1—7.

31. Bhatia V. *Worlds of written discourse: A genre-based view*. London: Bloomsbury, 2019. P. 5—9
32. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 19.11.2023).
33. Cao D. *Chinese Law: A Language Perspective*. Aldershot: Ashgate, 2004. P. 75—79
34. Cherniuk A., Voytko T. English legal discourse in the aspect of translation. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія*. 2021. Випуск 1. С. 43—47.
35. Conley J. M., O'Barr W. *Rules versus relationships: the ethnography of legal discourse*. Chicago: University of Chicago Press, 2020. 221 p.
36. Cooper J. *Reason and Human Good in Aristotle*. Cambridge. Harvard University Press, 2019. 179 p.
37. De Groot. Gerard-Rene“Das Übersetzen juristischer Terminologie”. *Recht und Übersetzen*, 2019. P. 11—46
38. Documents of the Consultative Council of European Judges = Документи Консультативної ради європейських суддів : [офіц. вид.] / упоряд. А. О. Кавакін. 3-тє вид., допов. Київ : Видавничий Дім «Ратіо Дециденді», 2020. 940 с.
39. Engberg J. Research Models and Methods in Legal Translation. *Linguistica Antverpiensia (Special Issue on Legal Translation)*. 2013. P. 12-18
40. Francisco Cunanan Pamintuan, Petitioner v. Department of the Navy. URL: <https://casetext.com/case/pamintuan-v-dept-of-navy> (дата звернення: 18.11.2023).
41. Grimm J. Vorwort 1. *Deutsches Wörterbuch*. Bd. 1. Verlag von S. Hirzel. Leipzig. J. 1854—1860. 255 p.
42. Khaydarova U. Specific peculiarities of translation in legal documents. *Journal of Legal Studies and Research*. 2019. № 5 (5). P. 157—165.
43. Legal Terminology. <https://www.acs.edu.au/courses/legal-terminology-499.aspx> (дата звернення: 19.11.2023).
44. Majority, hung parliament or ‘cohabitation’: Macron’s prospects uncertain after tight election. URL: <https://www.france24.com/en/france/20220613-majority-hung>

parliament-or-cohabitation-macron-s-prospectsuncertain-after-tight-election (дата звернення: 18.11.2023).

45. Rodger, B., Maher, I., & Riordan, R. A decade of EU law in the courts of Scotland and Ireland: National legal systems compared. *Legal Studies*. 2021. 41(2). P. 311-335.

46. Schroth P. Legal Translation. *The American Journal of Comparative Law*. 2020. P. 41–45.

47. Shumenko O., Kashenko P., Savchenko Y. EnglishLegalTerms: SemanticAspect. Issues of practice and science. *Abstracts of II International Scientific and Practical Conference. London, Great Britain 2021*. Pp. 134-139. <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/8686/1/ISSUES-OF-PRACTICE-AND-SCIENCE.pdf> (дата звернення: 19.11.2023).

48. Snihur S. Legal Terms as a Translation Studies Problem. URL: <http://odes-transl.com/index.php?page=legal-terms> (дата звернення : 10.11.2023).

49. Velykodska H. The Application of Translation Strategies in Written Translation Teaching Process. *Visnyk National Technical University of Ukraine Kiev Polytechnical Institute*. 2015. No 5. С. 54–64.

50. Wenlong L. I., & Gonghua H. A. N. Subjective Thinking in Legal Translation. *International Journal of Language, Culture and Law*. 2021. P. 103-111.

51. Zanon N. T. A University Handbook on Terminology and Specialized Translation. Oleiros: Netbiblo, 2011. 115 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

PURCHASE AGREEMENT

<p style="text-align: center;">PURCHASE AGREEMENT № ___/14/2118</p> <p><i>Kremenchug city</i> _____ 2017</p>	<p style="text-align: center;">КОНТРАКТ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ No ___/14/2118</p> <p><i>м. Кременчук</i> _____ 2017р.</p>
<p>PUBLIC JOINT STOCK COMPANY «The Transnational Finance and Production Petroleum Company «Ukratnafta» (PJSC «UKRTATNAFTA»), Kremenchug, Ukraine, hereinafter referred to as the “Seller”, in the person of Mr. Pinchuk Andrii Ivanovich, acting on the base of Power of Attorney No.14/03-06 dd. of December 27, 2016 from one part and</p> <p>The company _____, hereinafter referred to as the “Buyer”, in the person _____, acting on _____ from the other Part, both referred to as the «Parties», solely as the «Party», have entered into this Contract, hereinafter referred to as the “Agreement” on the following:</p>	<p>Публічне акціонерне товариство «Транснаціональна фінансово-промислова нафтова компанія «Укртатнафта» (ПАТ «Укртатнафта»), м. Кременчук, Україна, іменоване надалі «Продавець», в особі Пінчука Андрія Івановича, який діє на підставі довіреності №14/03-06 від 27 грудня 2016 року, з одного боку, та</p> <p>Компанія _____, (_____) названа надалі «Покупець», в особі _____, що діє на підставі _____, з іншого боку, разом іменовані «Сторони», окремо – «Сторона» уклали цей контракт (далі за текстом – «контракт») про нижченаведене:</p>
<p style="text-align: center;"><u>1. SUBJECT OF THE CONTRACT AND QUANTITY OF THE GOODS</u></p> <p>1.1. The Seller undertakes to supply , and the Buyer undertakes to accept and pay for Petroleum Benzene (hereinafter referred to as the «Goods»), produced by PJSC «UKRTATNAFTA», according to the terms of the present Contract.</p> <p>1.2 The total Quantity of the Goods to be delivered under the present Contract is ----- (-----) metric tons (+/- 10%) on the Seller`s option.</p> <p>1.3. The Goods shall be shipped by lots (hereinafter referred as the Agreed volume of the Goods). The quantity, delivery period, provisional price of one metric ton, total provisional value of the Agreed volume of the Goods should be agreed by signing of the additional agreement.</p> <p>1.4. The Agreed volume of the Goods shall be delivered in lots on the terms of delivery FOB one safe port / one safe berth, Chernomorsk port in accordance with «Incoterms® 2010. ICC rules for</p>	<p style="text-align: center;"><u>1. ПРЕДМЕТ КОНТРАКТУ І КІЛЬКІСТЬ ТОВАРУ</u></p> <p>1.1. Продавець зобов'язується поставити, а Покупець зобов'язується прийняти та оплатити Бензол Нафтовий (далі - Товар), виробництва ПАТ «Укртатнафта», на умовах, передбачених цим Контрактом.</p> <p>1.2. Загальна кількість Товару, що постачається за цим Контрактом ----- (-----) метричних тонн (+/- 10 %) в опції Продавця .</p> <p>1.3. Товар постачається частинами за погодженням Сторін (далі – Узгоджений до постачання обсяг Товару). Кількість, термін постачання, попередня ціна однієї метричної тонни та загальна попередня вартість Узгодженого до постачання обсягу Товару погоджуються шляхом підписання Сторонами додаткової угоди.</p> <p>1.4. Узгоджений до постачання обсяг Товару постачається партіями на умовах постачання FOB , безпечний порт/безпечний причал, порт Чорноморськ відповідно до « Інкотермс 2010. Правила ІСС щодо використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі» (далі</p>

the use of domestic and international trade terms», (hereinafter «INCOTERMS»).

1.5. The supplied goods quantity is registered with respect to the weight as per the B/L.

1.6. Delivered Goods are measured in metric tons.

1.7. The Goods to be delivered under this Agreement are produced by PJSC «UKRTATNAFTA».

«Інкотермс»).

1.5. Кількість поставленого Товару визначається відповідно до ваги, зазначеної в коносаменті.

1.6. Одиниця виміру Товару – метрична тонна.

1.7. Товар, що постачається за цим Контрактом, вироблено ПАТ «Укртатнафта».

2. GOODS QUALITY

2.1. Quality of goods to be delivered under present Agreement should satisfy the below specification:

2. ЯКІСТЬ ТОВАРУ

2.1. Якість Товару, що постачається за цим Контрактом, має відповідати наступним специфікаціям:

№	Specification	Contract value	Units	Methods	№ п/п	найменування показника	Норма зі специфікації	Одиниця виміру	Метод контролю
1	Appearance and colour	Transparent fluid never containing any foreign substances or water ; never darker than solution containing 0,003 g До 2Cr207 at 1 dm ³ of water		DSTU 2436.1-94 ГОСТ 2706.1	1	Зовнішній вигляд та колір	Прозора рідина, що не містить сторонніх домішок і води, не темніша за розчин 0,003 гК2Cr207 в 1 дм ³ води		* DSTU 2436.1-94 За ГОСТ 2706.1
2	Aqueous extract reaction	Neutral		DSTU 2436.7-94 ГОСТ 2706.7	2	Реакція водної витяжки	Нейтральна		* DSTU 2436.7-94 За ГОСТ 2706.7
3	Crystallisation point	Never less than 5,35	°C	DSTU 2436.12-94 ГОСТ 2706.12	3	Температура кристалізації	Не менше 5,35	°C	* DSTU 2436.12-94 За ГОСТ 2706.12
4	Refining 95% limits (including pure benzene boiling температура 80,1 °C)	Never exceeding 0,6	°C	DSTU 2436.13-94 ГОСТ 2706.13	4	Межі перегонки 95 % (включаючи температуру кипіння чистого бензолу 80,1 °C)	Не більше 0,6	°C	* DSTU 2436.13-94 За ГОСТ 2706.13
5	Sulphur mass fraction	Never exceeding 0,0001	%	GOST 13380-81	5	Масова частка сірки	Не більше 0,0001	%	ГОСТ 13380-81
6	Benzene mass fraction	Never less than 99,8 0	%	DSTU 2436.2-94 ГОСТ 2706.2	6	Масова частка основної речовини	Щонайменше 99,8 0	%	* DSTU 2436.2-94 За ГОСТ 2706.2
7	Admixtures mass fraction :				7	Масова частка домішок:			
7.1	N - heptane	Never exceeding 0,06	%	DSTU 2436.2-94 ГОСТ 2706.2	7.1	Н-гептан	не більше 0,06	%	* DSTU 2436.2-94 За ГОСТ 2706.2

7.2	Methylcyclohexane with Toluene	Never exceeding 0,13	%	DSTU 2436.2-94 ГОСТ 2706.2
7.3	Methylcyclopentane	Never exceeding 0,08	%	DSTU 2436.2-94 ГОСТ 2706.2
7.4	Інші substances	Not regulated	%	DSTU 2436.2-94 ГОСТ 2706.2
8	Density при 20 °C	0,878 – 0,880	g / c m ³	GOST 3900-85 and 4.2 ГОСТ 9572-93

7.2	Метилциклогексан з Толуолом	не більше 0,13	%	* DSTU 2436.2-94 За ГОСТ 2706.2
7.3	Метилциклопентан	не більше 0,08	%	* DSTU 2436.2-94 За ГОСТ 2706.2
7.4	Інші домішки	Не нормується	%	* DSTU 2436.2-94 За ГОСТ 2706.2
8	Щільність при 20 °C	0,878 – 0,880	г/см ³	ГОСТ 3900-85 та 4.2 ГОСТ 9572-93

3. GOODS PURVEYANCE AND ACCEPTANCE

3.1. The Seller delivers and the Buyer accepts the Goods on the terms of delivery **FOB one safe port / one safe berth, Chernomorsk port**, according to «Incoterms® 2010. ICC rules for the use of domestic and international trade terms». In case of discrepancy between the INCOTERMS clauses and this Agreement clauses, the latter prevails.

3.2. PERIOD OF DELIVERY: ____ 2017.

3.3. The Buyer independently chooses the freighter, concludes the seaborne transportation contract and pays the vessel freight. The Buyer should agree in writing with the Seller not later than three calendar days, the name and tonnage of the vessel, the date (time) of the vessel's arrival to the port.

3.4. The Seller independently and at its own expenses, effects all Customs and other formalities as to goods export from Ukraine, as well as payments of related duties and taxes.

3.5. Once the vessel arrives to port, the Seller bears responsibility for goods loading on board of the vessel, designated by the Buyer at its own expense.

3.6. The issuance of cargo documents shall be performed by the Seller according to the Buyer's written instructions including granting of 1 copy of

3. ПОСТАЧАННЯ ТА ПРИЙМАННЯ ТОВАРУ

3.1. Продавець постачає, а Покупець приймає Товар на умовах **FOB**, **безпечний порт/безпечний причал, порт Чорноморськ** відповідно до «Інкотермс 2010. Правила ІСС щодо використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі». У разі розбіжності між положеннями Інкотермс і положеннями цього Контракту, превалюють положення останнього.

3.2. ПЕРІОД ПОСТАЧАННЯ: ____ 2017 року.

3.3. Покупець самостійно обирає перевізника, укладає з ним договір морського перевезення, сплачує фрахт судна. Покупець зобов'язується письмово погодити з Продавцем не менше ніж за три календарні дні найменування та тоннаж судна, дату (час) прибуття судна до порту.

3.4. Продавець самостійно та власним коштом здійснює митні та інші формальності, необхідні для експорту Товару з України, а також сплату відповідних податків та зборів у зв'язку з цим.

3.5. Після прибуття судна в порт Продавець зобов'язується завантажити Товар на борт номінованого Покупцем судна власним коштом.

3.6. Оформлення відвантажувальних документів має бути забезпечене Продавцем відповідно до письмових інструкцій Покупця, з урахуванням надання 1 екземпляра коносаменту Продавцю.

За запитом Покупця, Продавець власним коштом також надає відповідні сертифікати, оригінальні листи та підтвердження, інші офіційні документи, які можуть знадобитися Покупцю.

<p>the Bill of Lading to the Seller.</p> <p>The Seller shall, as per the Buyer's request, provide at his own expense the respective certificates, original letters, confirmations, other official documents on the sold goods the Buyer can further need for.</p> <p>3.7. The ship's B/L date is considered the date of goods delivery.</p> <p>3.8. The Goods should be inspected at the port of shipment, carried out by the internationally recognized independent surveyor (expert organization "Inspectorate Ukraine" Ltd. and SGS or SAYBOLT), pointed by the Seller to determine the quality and quantity of the goods; the result of the inspection shall be final and binding for both parties. At the same time the cost of the inspection shall be borne by the Seller. The quantity, specified in the bill of lading should be of the same quantity, specified by the port inspector for loading on the basis of the shore tanks. Quality is determined by the port inspector for loading on the basis of samples, taken from shore tanks.</p> <p>3.9. The Buyer is obliged to accept the delivered goods, having carried out by itself all the actions, necessary to ensure the transmission and acceptance of the goods.</p>	<p>3.7. Дата поставки Товару вважається дата суднового коносаменту.</p> <p>3.8. Товар, що відвантажується, підлягає перевірці в порту відвантаження, що здійснюється призначеним Продавцем і визнаним на міжнародному рівні незалежним сюрвесром (експертною організацією ТОВ «ІНСПЕКТОРАТ УКРАЇНА» або SGS АБО SAYBOLT), з метою визначення якості та кількості вантажу; результат інспекції є остаточним та обов'язковим для обох сторін. При цьому витрати на проведення інспекції відносяться на рахунок Продавця. Кількість, вказана у коносаменті, повинна відповідати кількості, визначеній портовим інспектором із завантаження на основі берегових резервуарів. Якість визначається інспектором порту з навантаження виходячи з зразків, відібраних у берегових резервуарах.</p> <p>3.9. Покупець зобов'язаний прийняти поставлений Товар, здійснивши зі свого боку всі дії, необхідні забезпечення передачі та отримання Товару.</p>
<p style="text-align: center;">4. GOODS PRICE</p> <p>4.1. The Parties agreed that for payment for the Goods the Parties shall fix provisional price of one metric ton of Goods and final price of one metric ton of goods.</p> <p>The price should be rounded to two decimal places and the following arithmetic rule to apply:</p> <ul style="list-style-type: none"> - if the third decimal place is equal to, or greater than five (5) then the second decimal place shall be rounded up to the next digit. - if the third decimal place is equal to, or less than four (4) then the second decimal place will be unchanged. <p>4.2. Provisional price per one metric ton of the Goods is fixed by the Parties for the effecting the</p>	<p style="text-align: center;">4. ЦІНА ТОВАРУ</p> <p>4.1. Сторони дійшли згоди, що для здійснення розрахунків за Товар Сторонами встановлюватиметься попередня ціна однієї метричної тонни Товару та остаточна ціна однієї метричної тонни Товару.</p> <p>Ціна має бути округлена до другого знака після коми згідно з наступним арифметичним правилом:</p> <ul style="list-style-type: none"> - якщо третій знак дорівнює або більше п'яти(5), тоді другий знак має бути збільшений на одиницю. - якщо третій знак дорівнює або менший за чотири(4), тоді другий знак залишається без змін. <p>4.2. Попередня ціна однієї метричної тонни Товару встановлюється Сторонами для здійснення Покупцем оплати за відповідну партію Товару згідно з п. 5.1.1, п.5.2. Контракту,</p>

payment by the Buyer for the corresponding lot of the Goods as per item 5.1.1, item 5.2. and the Additional Agreement should be drawn up.

4.3. Provisional price of one metric ton of Goods to be delivered under this Agreement is fixed in US dollars under the following scheme : average of the quotes for the month prior to the month of the Goods loading on board vessel in the port, which are known by the moment of signing the additional agreement for delivery of the agreed by the Parties particular lot of Goods, published by Platts Europe & Americas Petrochemical Scan under the headers "European Assessments" "CIF ARA" "Weekly average" and also _____ (depending on the results of the auction or plus a premium of ____ (____) US dollars from the average quotations or minus a discount of ____ (____)US dollars from the average quotations).

For calculation of the price, all average daily quoting rates and mean of means of all daily quoting rates are rounded to 1/100 of the US dollar.

4.4. The final price of one metric ton of Goods, to be delivered under this Agreement is fixed in US dollars as per following scheme : average of the quotes for the month of the Goods loading on board vessel in the port, as published by Platts Europe & Americas Petrochemical Scan under the headers "European Assessments" "CIF ARA" "Weekly average" and also _____ (depending on the results of the auction or plus a premium of ____ (____) US dollars from the average quotations or minus a discount of ____ (____)US dollars from the average quotations).

For calculation of the price, all average daily quoting rates and mean of means of all daily quoting rates are rounded to 1/100 of the US dollar.

4.5. In case «**Platts Europe & Americas Petrochemical Scan**» publishes corrections to the earlier announced quoting, the final goods price should be fixed with reference to such corrections.

4.6. The total provisional value of the Goods as per Contract is ***** (*****dollars and

про що укладається відповідна додаткова угода.

4.3. Попередня ціна однієї метричної тонни Товару, що поставляється відповідно до цього Контракту, встановлюється в доларах США за такою формулою: середнє значення котирувань місяця, що передує місяцю завантаження партії Товару на судно в порту, відомих на момент укладання додаткової угоди на постачання узгодженої Сторонами партії Товару, опублікованих у Platts Europe & Americas Petrochemical Scan під заголовками " European Assessments " " CIF ARA " " Weekly average " а також _____

(залежно від результату Аукціону або плюс премія у розмірі ____ (____) доларів США від середнього значення котирувань або мінус дисконт у розмірі ____ (____) доларів США від середнього значення котирувань).

При розрахунку ціни середнє значення кожного дня котирування і середнє з середніх значень всіх днів котирування округляється до 1/100 долара США.

4.4. Остаточна ціна однієї метричної тонни Товару, що поставляється відповідно до цього Контракту, встановлюється в доларах США за такою формулою: середнє значення котирувань місяця, в якому здійснюватиметься навантаження партії Товару на судно в порту, опублікованих у Platts Europe & Americas Petrochemical Scan під заголовками " European Assessments " " CIF ARA " " Weekly average ", а також _____ (залежно від результату Аукціону або плюс премія у розмірі ____ (____) доларів США від середнього значення котирувань або мінус дисконт у розмірі ____ (____) доларів США від середнього значення котирувань).

При розрахунку ціни середнє значення кожного дня котирування і середнє з середніх значень всіх днів котирування округляється до 1/100 долара США.

4.5. У випадку, якщо " **Platts Europe & Americas Petrochemical Scan** " опублікує поправки до раніше опублікованих котирувань, то остаточна ціна Товару визначається з урахуванням коригувань.

4.6. Орієнтовна вартість Контракту на дату його укладання складає ----- (*****долара ***** центів) доларів США +/- 10 %.

4.7. Валюта Контракту – Долар США.

**** cents) U.S. dollars +/-10%.

4.7. The contract currency is agreed as US dollar.

4.8. Additional agreement, fixing weight of Goods, loaded on board vessel in the port of loading and final price of one metric ton of Goods shall be issued by the Seller and send to the Buyer during 5 (five) working days from the end of the month of Goods delivery. The Buyer undertakes to sign this additional agreement and send it back to the Seller during 3 (three) working days from the date of receipt the additional Agreement from the Seller.

In the case of non-receipt by the Seller, the abovementioned signed by the Buyer Additional agreement or a reasoned refusal to sign it within the period, specified in this item of the Contract, it is considered that the Buyer agrees with the additional agreement, made by the Seller unilaterally. In this case, the Seller makes the third copy of the Additional agreement, signs it from its side and puts the mark "agreed and approved" (name of the Buyer) as per item 4.8. of the Contract number _____ from _____. Further affix the Buyer's signature and seal on such document is unnecessary, and the Buyer should effect the final payment for the delivered Goods according to the Additional agreement, issued by the Seller unilaterally.

5. PAYMENT CONDITIONS

5.1. Unless otherwise agreed by the Parties, the Buyer is obligated to effect the payment for each loaded lot of the Goods as follows:

5.1.1. The payment in the amount of 80 % (eighty) percent of the value of the loaded lot of Goods in accordance with item 4.3 , without deductions, charges and credits should be effected by the Buyer within 3 banking days from the date of sending by the Buyer to the Seller the following

4.8. Додаткова угода, яка фіксує вагу Товару, відвантаженого на борт судна в порту навантаження, та остаточну ціну однієї метричної тонни Товару, складається Продавцем і передається Покупцю протягом 5 (п'яти) робочих днів від дати закінчення місяця, в якому здійснювалося постачання Товару. Покупець зобов'язується підписати та повернути Продавцю цю Додаткову угоду у строк не пізніше 3 (трьох) робочих днів від дати отримання Додаткової угоди від Продавця.

У разі неотримання Продавцем підписаної з боку Покупця вищезгаданої додаткової угоди або мотивованої відмови від її підписання у строк, зазначений у цьому пункті Контракту, вважається, що Покупець погоджується з додатковою угодою, оформленою Продавцем в односторонньому порядку. У цьому випадку Продавець складає третій примірник додаткової угоди, підписує її зі свого боку та проставляє напис *«узгоджено та затверджено _____ (найменування Покупця) у порядку п. 4.8. Контракту № _____ від _____ р»*. Подальшого проставлення підпису та друку Покупця на такому документі не потрібно, і Покупець зобов'язаний здійснити остаточний розрахунок за поставлений Товар з урахуванням додаткової угоди, підписаної Продавцем в односторонньому порядку.

5. УМОВИ ОПЛАТИ

5.1. Якщо Сторони не погоджують інше, Покупець зобов'язаний здійснити оплату кожної відвантаженої партії Товару таким чином:

5.1.1. оплата у розмірі 80% (вісімдесяти) відсотків вартості відвантаженої партії Товару, визначеної згідно з п. 4.3, без відрахувань, утримань та заліків перераховується Покупцем протягом 3-х банківських днів з моменту направлення Продавцем Покупцю наступних документів:

documents :

- the Seller's invoice showing quantity and value of the Goods loaded on board vessel as per Bill of Lading quantity, calculated on the basis of provisional price according to item 4.3 – 1 copy;

- bill of lading – 1 copy.

5.1.2. The final payment for the goods, actually delivered, is effected by the Buyer, within 5 banking days after the date of signing the Supplementary Agreement (clause 4.8.) against the balance sheet account (invoice), provided by the Seller.

5.1.3. Delivery is carried out only if the Buyer opening Standby letter of Credit in accordance with the Contract.

5.2. The Parties may agree that the Buyer can effect a prepayment for the Goods by signing an additional agreement which specifies the scope of supply and amount of pre payment, against the Seller's provisional invoice, in the following case:

5.2.1. If the final value of the Goods ,which was calculated in accordance with conditions of this Contract, exceeds the first payment, effected by the Buyer, the Buyer undertakes to pay the difference amount within 15 banking days from the date of the Seller's requirement.

5.3. In case if the amount of payment, effected by the Buyer as per items 5.1.1. or 5.2 of the Contract, exceeds the value of the supplied Goods, calculated on the basis of the price, indicated in item 4.4. and fixed in the corresponding additional agreement, the Seller shall pay back to the Buyer's account the difference amount within 15 banking days from the date of the Buyer's requirement or as per Buyer's written consent shall include this amount into the payment for the next lot of Goods.

5.4. Payment for the Goods, the Buyer shall effect via direct bank transfer to the account of the Seller. The currency of payment under this contract is US Dollar (USD) and/or EURO (EUR).

In case of payment in EURO, the price of the goods hereof shall be calculated as following:

- рахунки Продавця, із зазначенням кількості та вартості відвантаженого на борт судна Товару згідно з коносаментом, з розрахунком на основі попередньої ціни, згідно з п.4.3. - 1 копія;
- коносамент – 1 копія.

5.1.2. остаточний розрахунок за фактично поставлений Товар здійснюється Покупцем протягом 5-ти банківських днів після дати підписання відповідної Додаткової угоди (пункт 4.8.) проти надання Продавцем балансового рахунку (інвойсу).

5.1.3. Постачання здійснюється лише за умови відкриття Покупцем резервного акредитива згідно з Контрактом.

5.2. Сторони можуть погодити здійснення Покупцем попередньої оплати Товару шляхом підписання додаткової угоди, в якій зазначається обсяг поставки та сума попередньої оплати, проти попереднього рахунку (інвойсу) Продавця, у такому разі:

5.2.1. Якщо остаточна вартість Товару, яка була розрахована відповідно до умов цього Контракту, перевищить суму попередньої оплати, здійснену Покупцем, Покупець зобов'язується доплатити відповідну різницю протягом 15 банківських днів від дати вимоги Продавця.

5.3. У разі, якщо сума оплати, здійсненої Покупцем згідно з п. 5.1.1. чи п. 5.2. Контракту, що перевищує вартість поставленого Товару, розраховану за ціною, згідно з п. 4.4 та зафіксовану у відповідній додатковій угоді, Продавець повертає на рахунок Покупця різницю протягом 15-ти банківських днів від дати вимоги Покупця, або за письмовою згодою Покупця зараховує наступної партії Товару.

5.4. Оплату Товару Покупець здійснює прямим грошовим переказом на рахунок Продавця. Валютою платежу за цим контрактом є долари США (USD) та/або ЄВРО (EUR).

У разі здійснення оплати в Євро ціна Товару розраховуватиметься таким чином:

Цевро = Цдол. * Кдол. / Кевро, де

Цевро – ціна Товару, встановлена в євро.

Цдол - ціна Товару, встановлена в доларах.

Кдол. - офіційний курс гривні до долара США, встановлений Національним Банком України на дату платежу, згідно з інформацією про такий курс, що розміщена на сайті www.bank.gov.ua (Національного Банку України).

До евро – офіційний курс гривні до евро, встановлений Національним Банком України на

<p>Цевро= цдол.*кдол./кевро, where</p> <p>Цевро – the price of goods in euro</p> <p>Цдол – the price of goods in US dollars.</p> <p>Кдол. – official exchange rate of the hryvnia against us dollar, determined by the National Bank of Ukraine on the date of payment, in accordance with information published on the website www.bank.gov.ua (National Bank).</p> <p>Кевро – official exchange rate of the hryvnia against euro, determined by the National Bank of Ukraine on the date of payment, in accordance with information published on the website www.bank.gov.ua (National Bank).</p> <p>The payment date is the date of transfer of foreign currency to the Seller’s account.</p> <p>When effecting the payment, the Buyer should point the number and date of the Agreement, number and date of the invoice in all payment documents. The date of payment is understood as the date of crediting the payment amount to the Seller`s bank account.</p> <p>5.5. All bank expenses, charges and commissions in the territory of the Seller’s country are for the Seller’s account. All bank expenses, charges and commissions beyond the territory of the Seller’s country are for the Buyer’s account. Bank charges for prolongation or amendments of the Letter of Credit are for account of the Party whose actions or inaction made prolongation or amendments necessary.</p> <p>5.6. In case the payment of the goods is effected in accordance with item 5.1., the payment should be guaranteed by the Standby Letter of credit, issued by the Buyer to the Seller in the first class European bank and L/C must meet the following conditions :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Validity of the L/C is ninety (90) calendar days; ➤ The amount of the Letter of credit is equal to the value of the Agreed volume of the Goods agreed in the corresponding Additional agreement(item 1.3.) +10 (ten) %; 	<p>дату платежу згідно з інформацією про такий курс, яка розміщена на сайті www.bank.gov.ua (Національного Банку України).</p> <p>Датою платежу вважається дата зарахування іноземної валюти на розподільчий рахунок продавця.</p> <p>Покупець при здійсненні платежу обов'язково вказує у платіжних документах номер та дату контракту, номер та дату рахунку. Під датою платежу розуміється дата зарахування суми оплати банківський рахунок Продавця.</p> <p>5.5. Усі банківські витрати, збори та комісії банку на території країни Продавця відносяться на рахунок Продавця, всі банківські витрати, збори та комісії банку поза країною Продавця відносяться на рахунок Покупця. Банківські витрати за продовження чи внесення змін до умов акредитива оплачуються тією стороною, дії чи бездіяльність якої викликали необхідність такого продовження чи зміни.</p> <p>5.6. У разі, якщо оплата Товару здійснюється згідно з п.5.1., то така оплата має бути гарантована резервним акредитивом (Stand by Letter of credit), випущеним Покупцем на адресу Продавця у першокласному європейському банку та акредитив має задовольняти такі умови:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ термін дії акредитива – 90 (дев'яносто) календарних днів; ➤ сума акредитива дорівнює вартості Узгодженого до постачання обсягу Товару, обумовленої у відповідній додатковій угоді (п. 1.3. Контракту) + 10 (десять)%; ➤ виконуючий банк – першокласний європейський банк; ➤ оплата 80% (вісімдесят) відсотків вартості відвантаженої партії Товару, розрахованої за попередньою ціною відповідно до п.4.3, здійснюється проти надання Продавцем у виконуючий банк таких документів: <ul style="list-style-type: none"> • письмової платіжної вимоги Продавця, в якому має бути зазначено, що Покупець не виконав свої контрактні зобов'язання із зазначенням суми необхідної оплати, номера акредитива, номера та дати контракту – 1 оригінал; • коносаменту – 1 копія; • рахунки Продавця із зазначенням кількості та вартості відвантаженої партії Товару – 1 копія. <p>Ця вимога Продавця з оплати не може бути</p>
--	--

- nominated bank - the first class European bank;
- payment of 80% (eighty) percent of the value of the loaded lot of Goods, calculated according to the provisional price as per item 4.3., is effected against following documents presented by the Seller to the nominated bank :
  - written Seller's request stating that the Buyer didn't fulfill contract obligations and containing amount to be paid, number of the Stand-by Letter of Credit, number and date of the Purchase Agreement – 1 original ;
  - bill of lading – 1 copy;
- the Seller's invoice showing quantity and value of the loaded lot of Goods – 1 copy.

The Seller's payment request shall not be made earlier than 5 (five) banking days after the date of bill of lading.

➤ the final mutual settlement as per item 5.1.2. of the Contract is effected against the provision by the Seller to the executing bank the following documents:

- written Seller's request stating that the Buyer didn't fulfill contract obligations and containing amount to be paid, which is determined as the difference between the value of the lot of the Goods , calculated according to the price, pointed in item 4.4 and the amount, paid by the Buyer for the lot of Goods, calculated according to the price, pointed in item 4.3., number of the Stand-by Letter of Credit, number and date of the Purchase Agreement, – 1 original ;
  - the Seller's invoice showing quantity and value of the loaded lot of the Goods , as per final price – 1 original;
  - bill of lading – 1 copy.

This Seller's request for payment shall be presented not earlier than 10 (ten) banking days after the end of month date of Goods delivery.

Amount of the Stand-by Letter of Credit will be automatically decreased by the amount of each payment, effected by the Buyer within the frames of the Additional agreements to the given Purchase Agreement in favor of the Seller. Before opening the Stand-by Letter of Credit all its terms and

надана раніше 5 (п'яти) банківських днів від дати коносаменту.

➤ остаточний взаєморозрахунок, передбачений п. 5.1.2. Контракту здійснюється проти надання Продавцем у виконуючий банк таких документів:

- письмова платіжна вимога Продавця, в якій має бути зазначено, що Покупець не виконав свої контрактні зобов'язання, із зазначенням суми необхідної оплати, яка визначається як різниця між вартістю партії Товару, розрахованої за ціною згідно з п. 4.4 , та здійсненою Покупцем оплатою вартості партії Товару, розрахованої за ціною згідно з п. 4.3, номери акредитива, номери та дати контракту – 1 оригінал;
  - рахунок Продавця із зазначенням кількості та вартості, відвантаженої партії Товару, виходячи з остаточної ціни – 1 оригінал;
- коносамент – 1 копія.

Ця вимога Продавця з оплати не може бути надана раніше 10 (десяти) банківських днів від дати закінчення місяця поставки партії Товару.

Сума резервного акредитива автоматично зменшуватиметься на суму кожного платежу, здійсненого Покупцем у рамках відповідних додаткових угод до цього контракту на користь Продавця. Умови акредитива мають бути узгоджені з Продавцем письмово до його відкриття.

Усі документи мають бути виписані на ім'я Покупця та містити посилання на номер та дату цього Контракту.

Документи/штампи російською/українською мовою є прийнятними, якщо супроводжуються перекладом англійською мовою.

Цей резервний акредитив має бути відкритий у строк не пізніше ніж за 2 (два) дні до початку відвантаження Продавцем на борт судна Узгодженого до постачання обсягу Товару.

5.7. Умови оплати, передбачені цим Контрактом, можуть бути змінені за взаємною згодою Сторін, що оформляється шляхом підписання додаткової угоди до цього Контракту.

<p>conditions shall be agreed with the Seller in writing.</p> <p>All documents shall be issued in the name of the Buyer and shall contain a reference to the number and date of this Agreement.</p> <p>Documents / stamps on the Russian / Ukrainian language are acceptable if with English translation.</p> <p>Standby letter of credit should be opened not later than 2 (two) days prior to the start of loading by the Seller the Agreed volume of the Goods on the board of the vessel.</p> <p>5.7. The payment conditions, specified by this Agreement could be changed as per mutual agreement of the Parties and shall be executed by signing the Additional agreement to this Purchase Agreement.</p>	
<p style="text-align: center;"><u>6. PROPERTY RIGHTS AND RISKS TRANSFER</u></p> <p>6.1. All risks related to the Goods to be delivered under present Agreement are transferred from the Seller to the Buyer according to the delivery conditions FOB one safe port / one safe berth ,Chernomorsk port («Incoterms® 2010. ICC rules for the use of domestic and international trade terms»).</p> <p>6.2. The title for the goods is transferred from the Seller to the Buyer at the moment when the Goods passes the outer edge of the permanent intake flange of the vessel at the loading port. The date of transfer of the title for the goods from the Seller to the Buyer is the date of Bill of Lading.</p>	<p style="text-align: center;"><u>6. ПРАВО ВЛАСНОСТІ І ПЕРЕХІД РИЗИКІВ</u></p> <p>6.1. Усі ризики на Товар, що постачається за умовами цього Контракту, передаються від Продавця до Покупця відповідно до умов постачання FOB , безпечний порт/безпечний причал, порт Чорноморськ («Інкотермс 2010. Правила ІСС з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі»).</p> <p>6.2. Право власності на Товар переходить від Продавця до Покупця в момент перетину Товаром зовнішньої кромки постійного фланця впускного судна в порту навантаження. Датою переходу права власності на Товар від Продавця до Покупця вважається дата суднового коносаменту.</p>
<p style="text-align: center;"><u>7. FORCE-MAJEURE</u></p> <p>7.1. No failure or omission to carry out any provisions of this agreement shall be deemed as the contract breach when such not-fulfillment is caused by the acts of God (force-majeure) that arose afterwards this contract's conclusion and are out of reasonable Parties' control, ibid.: fire, tide, earthquake, other natural disasters; war, hostilities,</p>	<p style="text-align: center;"><u>7. ОБСТАВИНИ НЕПОДОЛІМОЇ СИЛИ</u></p> <p>7.1. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Контрактом, якщо воно стало наслідком дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин), що виникли після укладення Контракту і які Сторони не могли передбачити в момент його укладання, а саме: пожежу, повінь, землетрус та інші стихійні лиха, війна, різноманітні військові дії, блокада,</p>

blockade, embargoes, governmental prohibitive laws, strikes, lockouts or other disturbances that are not within the control of the party affected thereby but essentially influencing the scheduled contractual obligations' fulfillment terms. The circumstances like that are not the basis for the Buyer to cancel the payment for the goods delivered before the Force majeure circumstances occurred.

7.2. The Party under Force-Majeure has the right for delayed execution of its obligations (prolongation term corresponding to FM duration); meanwhile, the FM lasting more that 30 days, either Party can initiate the contract termination, informing the partner with a written notice. At that none Party has no right to claim for resulting losses reimbursement by the partner. In this case none of the Parties shall not be eligible for reimbursement by the Party, accepted the termination of contract losses related to its failure. However, this does not apply to monetary obligations under the Contract.

7.3. The party claiming force majeure shall at the latest term of 10 days, notify the partner about FM arrival/cease. Failure to notify or late notification exclude such party's right to apply FM argument asking for its obligations delayed execution.

7.4. A certificate issued by respective country's Chamber of Commerce would serve in sufficient proof of FM arrival/cease.

ембарго та інші заборонні заходи з боку органів державної влади та управління, страйк, інші обставини, що виникли не з вини Сторін, але мають вплив на встановлені цим Контрактом терміни виконання зобов'язань. Виникнення зазначених обставин не є підставою для відмови Покупця здійснити платіж за Товар, поставлений до настання форс-мажорних обставин.

7.2. У разі виникнення форс-мажорних обставин виконання зобов'язань за Контрактом Стороною, на яку вони виникли, переноситься на строк дії зазначених обставин. Однак, якщо вони тривають понад 30 днів, кожна із Сторін має право відмовитися від подальшого виконання цього Контракту, письмово повідомивши про це іншу Сторону. При цьому жодна із Сторін не матиме права на відшкодування Стороною, яка розірвала Контракт, збитків, пов'язаних із його невиконанням. Однак це не стосується грошових зобов'язань за Контрактом.

7.3. Сторона, для якої виникли обставини непереборної сили, повинна негайно, але не пізніше 10 днів, сповістити іншу сторону про настання та/або припинення цих обставин. Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про настання та/або припинення форс-мажорних обставин позбавляє сторони, щодо якої вони виникли, права посилалися на них.

7.4. Доказом настання та/або припинення обставин непереборної сили є документ, виданий торгово-промисловою палатою країни їхнього виникнення.

8. SANCTIONS AND LIABILITIES

8.1. Either Party failing to perform or negligently fulfilling its obligations under this Agreement shall become liable in conformity to the actual legislation of Ukraine and this Agreement .

8.2. When the Buyer fails to perform or negligently fulfils its obligations on goods payment, the Seller obtains the right to suspend the goods supply, such measure never imposing any liability in his respect.

8.3. In case the Buyer refuses to accept the bilaterally agreed goods' quantity (exemption made to refusal due to Goods poor quality) the buyer

8. САНКЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

8.1. За невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим Контрактом Сторони несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством України та цим Контрактом.

8.2. У разі невиконання або неналежного виконання Покупцем своїх зобов'язань щодо оплати Товару, Продавець має право не здійснювати постачання Товару, не несучи при цьому жодної відповідальності.

8.3. У разі відмови Покупця від приймання узгодженої Сторонами кількості Товару (за винятком відмови від приймання неякісного Товару), Покупець зобов'язаний сплатити Продавцю, на вимогу останнього, штраф у розмірі 10% вартості не прийнятого Товару та

<p>should pay to the Seller as per Seller's request, a penalty in amount of 10% from the refused good's value at the same time reimburse all of Seller's losses and expenses related to those goods.</p> <p>8.4. In case of violation of the agreed delivery time, the defaulting party shall pay the other Party, at the request of the latter, a penalty equal to 0.3% per day of delay from value of the agreed Goods to delivery, but not delivered in time.</p> <p>8.5. The Buyer under breach of items 5.1. 5.1.1, 5.1.2., 5.2.1. herein, bears for payment, against Seller's request, a penalty equal to 0,6% from the amount of indebtedness for each day of payment delay.</p> <p>8.6. In case of breach of the terms of item 4.8, the Buyer shall be obliged to compensate to the Seller all the losses for non presentation of additional agreement(s).</p> <p>8.7. Limitation of action on the claims about recovery of penalty is imposed by Parties as one that amounts to four years (in accordance with Convention on limitation of action in international products sale, 1974 г.). In addition, penalty provisions charge for delay of execution by Buyer his engagements under the present Contract do not decrease in 6 months from the day when engagements should be met.</p>	<p>відшкодувати всі збитки та витрати, понесені у зв'язку з цим продавцем.</p> <p>8.4. У разі порушення узгоджених строків поставки, винна Сторона сплачує іншій Стороні, на вимогу останньої, неустойку у розмірі 0,3% за кожний день прострочення вартості, погодженого до поставки, але не поставленого в строк Товару.</p> <p>8.5. У разі несвоєчасного виконання Покупцем п.5.1. 5.1.1, 5.1.2, 5.2.1. цього Контракту, Покупець виплачує Продавцю, на вимогу останнього, пеню у розмірі 0,6% від суми заборгованості за кожний день прострочення платежу.</p> <p>8.6. У разі порушення строку, зазначеного в п. 4.8 Контракту, Покупець зобов'язується відшкодувати Продавцю всі збитки, завдані Продавцем у зв'язку з ненаданням Покупцем підписаних Додаткових угод.</p> <p>8.7. Позовна давність за вимогами про стягнення неустойки встановлюється Сторонами, що дорівнює чотирьом рокам (відповідно до Конвенції про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів, 1974 г.). При цьому нарахування штрафних санкцій за прострочення виконання Покупцем своїх зобов'язань за Контрактом не припиняється через 6 місяців від дня, коли зобов'язання мало бути виконане.</p>
<p style="text-align: center;">9. RECLAMATIONS</p> <p>9.1. The claims on the quantity and quality of the goods should be presented to the Seller within 1 (one) month from the delivery date of the goods. In case when the nominated term is exceeded, the Buyer loses the right to claim the Seller.</p> <p>9.2. In case of shortage or non-compliance requirements of quality of the goods delivered as agreed by the Parties in accordance with this Contract, the Buyer shall notify the Seller by fax or e-mail no later than 24 hours (twenty-four) hours from the time of detection.</p>	<p style="text-align: center;">9. РЕКЛАМАЦІЇ</p> <p>9.1. Претензії щодо кількості та якості Товару можуть бути надані Продавцю протягом 1 (одного) місяця від дати постачання відповідного Товару. У разі перевищення зазначеного терміну Покупець втрачає право на пред'явлення претензій Продавцю.</p> <p>9.2. У разі виявлення нестачі або невідповідності якості поставленого Товару вимогам, узгодженим Сторонами відповідно до цього Контракту, Покупець зобов'язаний сповістити Продавця факсом або електронною поштою не пізніше ніж за 24 години (двадцять чотири) години з моменту виявлення.</p> <p>9.3. Невідповідність якості Товару сертифікату якості, виданого Продавцем, Покупець повинен підтвердити документом, виданим незалежним</p>

<p>9.3. Non-compliance of the Goods to the Quality Certificate ,issued by the Seller, the Buyer shall confirm by the document issued by an independent expert, agreed with the Seller. This examination should be carried out in accordance with the procedures and standards in force in Ukraine.</p> <p>9.4. The claim concerning just part of the cargo does not give the right to the Buyer to cancel the further deliveries.</p>	<p>експертом, погодженим із Продавцем. При цьому експертиза має здійснюватися відповідно до методик та стандартів, що діють в Україні.</p> <p>9.4. Претензія щодо вантажу не дає право Покупцеві відмовитися від подальших поставок.</p>
<p style="text-align: center;"><u>10. LAW AND JURISDICTION</u></p> <p>10.1. All disputes and disagreements, which can arise in the future from the present contract or in connection to it, should be solved between the parties by negotiations.</p> <p>10.2. If the parties have not come to a mutual agreement concerning dispute arisen from this contract or in connection to it such dispute should be referred for a final settlement to the court of international arbitration (Kyiv) at the chamber of commerce and industry of Ukraine corresponding to the actual regulation. The dispute should be adjudicated by one arbitrator. The parties have agreed that arbitration will be carried out in Russian. The applicable law - substantive law and adjective law of Ukraine. In respect of the rights and obligations of the parties under the present contract the applicable law will be substantive law of Ukraine.</p> <p>10.3. Law governing this contract is the law of Ukraine.</p>	<p style="text-align: center;"><u>10. ПРАВО І ЮРИСДИКЦІЯ</u></p> <p>10.1. Усі суперечки та розбіжності, які можуть виникнути в майбутньому з цього контракту або у зв'язку з ним, мають вирішуватись між сторонами шляхом переговорів.</p> <p>10.2. У разі неможливості вирішення спору за допомогою переговорів він передається на розгляд до міжнародного комерційного арбітражного суду при торговельно-промисловій палаті України (м. Київ) відповідно до його регламенту. Суперечка має розглядатися одним арбітром. Сторони домовилися, що арбітражний розгляд ведеться російською мовою. Стосовне право - матеріальне та процесуальне право України. До прав та обов'язків сторін за цим Контрактом застосовується матеріальне право України.</p> <p>10.3. Правом, яке регулює цей контракт, є право України.</p>
<p style="text-align: center;"><u>11.MISCELLANEOUS</u></p> <p>11.1. This Agreement shall enter into force from the date of its signing by both Parties and is valid up to 31 December 2017, and in respect of financial obligations fulfilment - up to full and clear accomplishment. The contract can be prolonged upon Parties bilateral written consent.</p> <p>11.2. This Agreement can be terminated as agreed bilaterally either unilaterally by the Seller when the Buyer has broken the payment terms and/or payment conditions, terms of shipping details submission.</p> <p>11.3. Neither Party is not authorised to transfer its</p>	<p style="text-align: center;"><u>11.Інші умови</u></p> <p>11.1. Цей Контракт набирає чинності з моменту його підписання обома сторонами та діє – до 31 грудня 2017 р., а щодо взаєморозрахунків - до повного їх завершення. За письмовою згодою Сторін цей контракт може бути продовжено.</p> <p>11.2. Цей Контракт може бути розірваний за згодою Сторін, а також Продавцем в односторонньому порядку у разі порушення Покупцем термінів та (або) умов оплати або порушення інших своїх зобов'язань.</p> <p>11.3. Жодна із Сторін не може передавати свої права та обов'язки, що впливають із Контракту, третім особам без письмової згоди іншої Сторони.</p> <p>11.4. Сторони погодилися, що вони самостійно та</p>

<p>contractual rights and duties arising out of this Agreement to the third party without prior written consent of the other Party.</p> <p>11.4. The Parties agreed on their independent and immediate liability as to this Agreement fulfilment, as well as that neither Ukraine nor _____ (or their authorities and other bodies) can not be defendant in respect of any pretention, claim or other legal action due to this Agreement non-fulfilment or unduly fulfilment.</p>	<p>безпосередньо несуть відповідальність за виконання цього контракту, а також будь-яка претензія, позов чи інша правова вимога не можуть бути пред'явлені до держави України та _____ або до окремих їх органів за невиконання або неналежне виконання цього контракту.</p>
<p style="text-align: center;"><u>12.FINAL PROVISIONS</u></p> <p>12.1. This Agreement, which conditions and terms are clearly comprehensible to the Parties, is signed in English and Russian languages, in three original copies having equal legal power. Every Party obtains a copy and one copy to the provision on Universal Commodity exchange "House of Contracts UICE". In case of disagreement between the Russian and English editions of this Contract the Russian variant shall prevail.</p> <p>12.2. From the moment the present Agreement enters into force, all the previous notices and negotiations become null and void.</p> <p>12.3. The Agreement provisions can be modified upon Parties' mutual consent through execution of additional agreement. Such collateral documents shall be made an integral part to the Agreement and shall enter into legal force when documented in writing, dated, and mutually signed with respective seals.</p> <p>12.4. The Parties agreed as to legal force and validity of Agreement (the same applicable to every collateral, modification and other subsequent documents executed by the parties) signed using the telefax. Signed originals should be mutually sent within 30 (thirty) calendar days from their execution date.</p> <p>12.5. Under the working day in the frames of the present contract the parties deem day of the week from Monday to Friday.</p> <p>12.6. Under the banking day in the frames of the present contract parties deem working banking day of Ukraine. The working banking days are</p>	<p style="text-align: center;"><u>12. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ</u></p> <p>12.1. Цей Контракт складено за повного розуміння Сторонами його умов та термінології англійською та російською мовами у трьох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу – по одному для кожної Сторони та один екземпляр для надання на Універсальну Товарну біржу «Контрактовий дім УМВБ». У разі розбіжностей між російською та англійською редакціями цього Контракту, редакція російською мовою матиме перевагу.</p> <p>12.2. З моменту набуття чинності цим Контрактом усі попередні листування та переговори втрачають чинність.</p> <p>12.3. Умови цього Контракту можуть бути змінені за взаємною згодою Сторін шляхом оформлення додаткової угоди. Додаткові угоди та додатки до цього Контракту є його невід'ємною частиною та мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі, датовані, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.</p> <p>12.4. Сторони визнають юридичну силу та значущість Контракту, підписаного із застосуванням факсимільного зв'язку, так само як і всіх пов'язаних з ним доповнень та змін, та інших документів, що утворюються під час його виконання та підписаних аналогічним чином. Оригінали документів мають бути надіслані однією стороною іншою протягом 30 (тридцяти) календарних днів з дати їх оформлення.</p> <p>12.5. Під робочим днем цього Контракту сторони розуміють день тижня з понеділка по п'ятницю.</p> <p>12.6. Під банківським днем у цьому Контракті сторони розуміють робочий день банків України. Дні визначаються для банків робітниками за правилами, встановленими відповідною ухвалою Національного банку України.</p>

determined in accordance with rules, imposed corresponding acts of the national bank of Ukraine.

13. LEGAL ADDRESSES, BANK DETAILS AND SIGNATURES

SELLER:

PJSC «UKRTATNAFTA»,

Адреса: 3 Свіштовська стор.,
Kremenchug, 39610, Poltava Region,
Україна

Тел. (0536) 76-85-16, 76-10-16

Bank details:

EUR:

acc. 26008010042514

PIVDENNYI BANK

ODESSA, UKRAINE

SWIFT: PIVDUA 22

corr. account 400886522200

COMMERZBANK AG

FRANKFURT AM MAIN, GERMANY

SWIFT: COBA DE FF

USD:

acc. 26008010042514

PIVDENNYI BANK

ODESSA, UKRAINE

SWIFT: PIVDUA 22

corr. account 8900319313 in

THE BANK OF NEW YORK MELLON

New York, USA

SWIFT: IRVTUS3N»

On behalf of the Seller

_____
A. I. Pinchuk

BUYER:

On behalf of the Buyer

_____

13. АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ І ПІДПИСИ СТОРІН ПРОДАВЕЦЬ:

ПАТ «Укртатнафта»

Адреса: Україна 39610,
Полтавська обл., м. Кременчук,
вул. Свіштівська, 3

Телефони: (0536) 76-85-16, 76-10-16

Банківські реквізити:

Євро:

acc . 26008010042514

PIVDENNYI BANK

ODESSA, UKRAINE

SWIFT: PIVDUA 22

corr. account 400886522200

COMMERZBANK AG

FRANKFURT AM MAIN, GERMANY

SWIFT: COBA DE FF

Долари США:

acc. 26008010042514

PIVDENNYI BANK

ODESSA, UKRAINE

SWIFT: PIVDUA 22

corr. account 8900319313 in

THE BANK OF NEW YORK MELLON

New York, USA

SWIFT: IRVTUS3N»

ЗА ПРОДАВЦЯ

_____
О. І. Пінчук

ПОКУПЦІВ:

_____

ЗА ПОКУПЦЯ

_____

--	--

Registered: UCE “House of Contracts UICE” «__» _____ 2017 Executive director _____ AA Kaminskyi	Зареєстровано: УТБ «Контрактовий дім УМВБ» «__» _____ 2017 року Виконавчий директор _____ А.А. Камінський
---	---

Додаток Б

CONTRACT for the purchase of goods

ДОГОВІР на закупівлю товару №	CONTRACT for the purchase of goods №
[Betreff]	
м. Київ 15.04.24 р.	Kyiv 15.04.24
Продавець: Товариство з обмеженою відповідальністю « », яке є платником податку на прибуток на загальних підставах (або зазначити іншу підставу) та є/не є платником ПДВ, в особі директора _____, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та	The Seller: Limited Liability Company “ ”, which is an income tax payer on general grounds (or indicate another ground) and is/is not VAT payer, represented by the Director _____, acting on the basis of the Company’s Charter, on one part, and
Покупець: Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) ГмбХ , яке є юридичною особою-нерезидентом, що не є платником податку на прибуток згідно з законодавством України, в особі директора GIZ в Україні Штефана Даниеля Буше , який діє на підставі Свідоцтва про акредитацію виконавця (юридичної особи-нерезидента) проекту (програми) міжнародної технічної допомоги № 246 від 21.11.2022 р. , видане Секретаріатом Кабінету Міністрів України, дійсне до 30.06.2025 р., з іншої сторони (далі за текстом разом – «Сторони»), уклали даний договір (надалі – «Договір») про наступне:	The Buyer: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH , which is a non-resident legal entity and is not an income tax payer under the laws of Ukraine, represented by the Director of GIZ Ukraine Mr. Stephan Daniel Busche , acting on the basis of the Certificate of Accreditation of the Executing Agent (non-resident legal entity) of International Technical Assistance Project (Program) No. 246 dated 21/11/2022 , issued by the Secretariat of the Cabinet of Ministers of Ukraine, valid till 30/06/2025, on the other part (hereinafter referred to as “the Parties”), concluded this Contract (hereinafter referred to as “ the Contract”) as follows:
1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ	1. SUBJECT OF THE CONTRACT
1.1. Продавець зобов’язується поставити і передати у власність Покупцю Група товару (далі за текстом – Товар), а Покупець зобов’язується прийняти та своєчасно оплатити Товар на умовах даного Договору.	1.1. The Seller undertakes to deliver and transfer to the Buyer’s ownership the Group of Goods (hereinafter referred to as “the Goods”), and the Buyer undertakes to accept and to duly pay for the Goods under terms and conditions of the Contract.
1.2. Найменування, кількість та ціна Товару, а також строк постачання визначаються Сторонами в Специфікації, яка є невід’ємною частиною даного Договору (Додаток 1).	1.2. The name, quantity and price of the Goods, as well as delivery term shall be defined by the Parties in the Specification, which is integral part of this Contract (Annex 1).
1.3. Товар, що є предметом цього Договору, на момент передачі його Покупцю, належить Продавцю на праві власності. Продавець підтверджує, що інші (треті) особи не мають жодних прав на Товар, який є предметом цього Договору.	1.3. The Goods making subject of this Contract shall belong to the Seller on the right of ownership at the time of their transfer to the Buyer. The Seller confirms that any other (third) parties shall have no rights for the Goods making the subject of this Contract.
<u>Додатково, для закупівель зі звільненням від ПДВ (положення про звільнення від ПДВ застосовуються та мають бути вказані в Контракті лише тоді, коли закупівля звільнена від ПДВ і Продавець є платником ПДВ):</u>	<u>Additionally, for purchase with VAT exemption (VAT exemption clauses are applicable and should be indicated in the Contract only when procurement is exempted from VAT and the Seller is a VAT payer):</u>
1.4. Закупівля товару за Договором здійснюється за рахунок коштів проекту міжнародної технічної допомоги (Проект МТД) №2018.2198.2 «Спеціальна програма підтримки Східної України (підконтрольні Уряду території)», зареєстрованого Секретаріатом Кабінету Міністрів України (реєстраційна картка проекту (програми) №4315 від 05.03.20), та відповідає категорії	1.4. The purchase of the Goods under the Contract shall be effected with the funds of the project of international technical assistance (Project ITA) No. 2018.2198.2 “Special Assistant Program in Eastern Ukraine (GCA)” registered by the Secretariat of the Cabinet of Ministers of Ukraine (registration card of the project (program) No. 4315 dated

<p>(типу) товарів, визначених у плані закупівель, який розміщений на сайті https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomoga/pereliki-zareyestrovanih-proektiv-z-planami-zakupivel</p> <p>Зазначений Проект МТД реалізується в рамках Рамкової угоди між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про консультування і технічне співробітництво від 29.05.1996 року.</p>	<p>05/03/2020) and complies with the category (type) of goods specified in the purchase plan available at address https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomoga/pereliki-zareyestrovanih-proektiv-z-planami-zakupivel</p> <p>The above-mentioned ITA project is implemented within the Framework Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the Federal Republic of Germany on Counselling and Technical Cooperation dated 29/05/1996.</p>
<p>2. ЯКІСТЬ ТОВАРІВ ТА ГАРАНТІЙНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ</p>	<p>2. QUALITY OF GOODS AND WARRANTY LIABILITIES</p>
<p>2.1. Якість Товару повинна відповідати вимогам нормативно-технічної документації виробника, затвердженої діючими ТУ та ДСТ України.</p>	<p>2.1. The quality of the Goods shall conform to the requirements of the manufacturer's standards and technical documentation approved by the applicable TR (technical regulations) and DSTU (State Standards of Ukraine).</p>
<p>2.2. Підтвердженням якості Товару зі сторони Продавця є сертифікат якості/відповідності (паспорт або інший документ, що його замінює), оригінал або засвідчена копія якого надається Продавцем разом із кожною партією Товару.</p>	<p>2.2. The quality of the Goods shall be confirmed by the Seller by means of quality/compliance certificate (passport or any other substituting document) provided by the Seller in original or certified copy for each lot of the Goods.</p>
<p>2.3. Тривалість гарантійного строку або строку придатності, умови гарантії та гарантійного обслуговування Товару визначаються у відповідних документах, що стосуються Товару і підлягають переданню Продавцем в момент передачі кожної партії Товару. Усунення дефектів/недоліків Товару, виявлених протягом гарантійного строку, здійснюється за рахунок Продавця.</p>	<p>2.3. The warranty period or expiration date, warranty terms and terms of warranty maintenance of the Goods shall be specified in the relevant documents that are related to the Goods and are to be handed over by the Seller at the moment of transfer of each lot of the Goods. The defects/faults of the Goods identified during the warranty period shall be eliminated at the expense of the Seller.</p>
<p>3. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ РОЗРАХУНКІВ</p>	<p>3. SETTLEMENT OF ACCOUNTS</p>
<p>3.1. Ціна Товару включає в себе вартість доставки Товару та всі додаткові витрати, вказаних у Специфікації.</p>	<p>3.1. The price of the Goods includes cost of the Goods delivery and all additional costs stipulated in the Specification.</p>
<p>3.2. Загальна ціна Договору складається з сукупної вартості окремих одиниць Товару згідно специфікації, і становить _____,00 (___ тисячі ___ грн. 00коп.) грн, з ПДВ.</p>	<p>3.2. The total price of the Contract shall equal to the sum of all costs of individual items of the Goods under the Specification, and amounts to UAH _____.00 (UAH ___ thousand ___ 00 kop.), incl. VAT.</p>
<p>Загальна ціна Договору в гривні еквівалентна сумі _____,00 євро згідно із курсом НБУ на __.__.202__, який складає _____ грн за 1 євро. <i>(додається якщо закупівля проводилась в Євро).</i></p>	<p>The total price of the Contract in UAH is equivalent to the amount _____,00 EUR according to the NBU exchange rate valid on __.__.202__ which is _____ UAH for 1 EUR. <i>(added in the procurement was held in EUR).</i></p>
<p><u>Альтернативно, для закупівель зі звільненням від ПДВ (положення про звільнення від ПДВ застосовуються та мають бути вказані в Контракті лише тоді, коли закупівля звільнена від ПДВ і Продавець є платником ПДВ):</u></p>	<p><u>Alternatively, for purchase with VAT exemption (VAT exemption clauses are applicable and should be indicated in the Contract only when procurement is exempted from VAT and the Seller is a VAT payer):</u></p>
<p>3.3. Загальна ціна Договору складається з сукупної вартості окремих одиниць Товару згідно Специфікації і становить _____,00 (___ тисячі ___ грн. 00коп.) грн.</p> <p>Ціна за одиницю Товару за Договором визначається без ПДВ на підставі положень п.197.11 ст. 197 Податкового кодексу України та вказується по кожній позиції у Специфікації до цього Договору. Операції з постачання Товару в рамках Договору звільняються від оподаткування ПДВ.</p>	<p>3.2 The total price of the Contract shall equal to the sum of all costs of individual items of the Goods under the Specification, and amounts to UAH _____.00 (UAH ___ thousand ___ 00 kop.). Under the present Contract the price per unit of the Goods shall be determined free from VAT under provisions of cl.197.11 Art. 197 of the Tax Code of Ukraine and provided for each item in the Specification to this Contract. Operations for Goods supply under this Contract are subject to VAT exemption.</p>

<p>Загальна ціна Договору в гривні еквівалентна сумі _____,00 євро згідно із курсом НБУ на __.__.202__, який складає _____ грн за 1 євро. (додається якщо закупівля проводилась в Євро).</p>	<p>The total price of the Contract in UAH is equivalent to the amount _____,00 EUR according to the NBU exchange rate valid on __.__.202__ which is _____ UAH for 1 EUR. (added in the procurement was held in EUR).</p>
<p>3.3. Розрахунки між Сторонами здійснюються в національній валюті України шляхом перерахування грошових коштів на розрахунковий рахунок Продавця протягом строку, вказаного у Специфікації, на підставі оригіналів рахунку та видаткової накладної.</p>	<p>3.3. Settlement of accounts between the Parties shall be made in the national currency of Ukraine by means of transferring funds to the bank account of the Seller within the period stated in the Specification, on the basis of the originals of the invoice and delivery note.</p>
<p>3.4. Вартість Товару, узгодженого Сторонами у специфікаціях та отриманого Покупцем за видатковим накладними за цим Договором, не підлягає зміні, за виключенням випадків, встановлених п.4.6 цього Договору.</p>	<p>3.4. The cost of the Goods agreed by the Parties in the specifications and received by the Buyer under delivery notes under this Contract is not subject to change, except for cases stipulated by cl. 4.6 of this Contract.</p>
<p>4. УМОВИ ПОСТАЧАННЯ</p>	<p>4. DELIVERY TERMS</p>
<p>4.1. Продавець зобов'язаний поставити Товар в розпорядження Покупця на умовах DDP - склад Покупця за адресами та в строки, вказані у Специфікації, згідно до вимог Міжнародних правил щодо тлумачення термінів «ІНКОТЕРМС» в редакції 2010 року (далі – Інкотермс 2010).</p>	<p>4.1. The Seller shall deliver the Goods to the Buyer on terms DDP-the Buyer's warehouse at the addresses and within the period defined in the Specification according to requirements of the INCOTERMS edition 2010 (hereinafter INCOTERMS 2010).</p>
<p>4.2. Продавець зобов'язаний письмово повідомити Покупця про дату та час відвантаження Товару, а при відвантаженні Товару надати представнику Покупця в електронному вигляді наступні документи: а) сертифікат якості (відповідності), б) видаткову накладну; в) інші документи (в разі необхідності); г) копію податкової накладної. Оригінальні примірники мають бути надані, щойно стабілізується безпекова ситуація в Україні.</p>	<p>4.2. The Seller shall inform the Buyer in writing about the date and time of the Goods shipment and provide the Buyer's representative following documents electronically at the moment of the Goods shipment: a) certificate of quality (compliance), b) delivery note, c) other documents (if necessary), d) copy of tax invoice. Original documents shall be submitted as soon as the security situation in Ukraine stabilizes.</p>
<p>4.3. Перехід права власності на Товар відбувається в момент підписання Покупцем видаткової накладної на Товар. Перехід ризику випадкового знищення або пошкодження Товару переходить від Продавця до Покупця одночасно з переходом права власності на Товар. Якщо умови поставки Товару відповідно до положень Інкотермс 2010 визначають інші правила щодо переходу ризиків втрати чи пошкодження Товару, ніж ті, що передбачені Договором, пріоритет мають правила, визначені Договором.</p>	<p>4.3. The transfer of rights of ownership of the Goods shall occur at the moment of signing by the Buyer of the delivery note confirming the receiving of the Goods. The risk of accidental destruction or damage to the Goods shall be transferred from the Seller to the Buyer simultaneously with transfer of ownership of the Goods. If terms of delivery of Goods in accordance with INCOTERMS 2010 set rules for transfer of risks of loss or damage of Goods, differing from those of the Contract, the rules of the Contract shall prevail.</p>
<p>4.4. При прийманні Товару за кількістю та якістю Сторони керуються Інструкцією про порядок приймання продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання за кількістю, затвердженою постановою Держарбітражу від 15.06.1965 р. № П-6 зі змінами та доповненнями, та Інструкцією про порядок приймання продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання за якістю, затвердженою постановою Держарбітражу від 25.04.1966 р. № П-7 зі змінами та доповненнями.</p>	<p>4.4. When receiving the Goods by quantity and quality, the Parties shall be guided by the Instructions on procedure for acceptance of products of industrial and technical purpose and consumer goods by quantity enacted by the Resolution of the State Arbitration No. P-6 dated 15/06/1965, amended and revised, and by the Instructions on the procedure for the acceptance of products of industrial and technical purpose and consumer goods by quality enacted by the Resolution of the State Arbitration No. P-7 dated 25/04/1966, amended and revised.</p>
<p>4.5. Якщо виявлено пошкодження Товару та/або невідповідність якості, кількості, упаковки Товарів вимогам, передбаченим у цьому Договорі, а також у відповідних документах, що засвідчують кількість та якість Товарів, або якщо виявлено відсутність усіх або будь-яких супровідних документів, Покупець повинен припинити прийняття Товарів і скласти Акт</p>	<p>4.5. If any damage to the Goods and/or non-compliance of the Goods' quality, quantity or packaging to requirements specified in this Contract or any other relevant documents certifying quantity and quality of the Goods is identified, or if any or all accompanying documents are not available, the Buyer shall stop accepting the Goods and draw up a</p>

<p>про невідповідність Товару умовам Договору (далі - Акт), у якому має бути зазначена кількість перевірених Товарів і характер виявлених недоліків та/або невідповідностей Товару. Покупець повинен направити Акт Продавцю на e-mail або за допомогою засобів факсимільного зв'язку впродовж 1 години з моменту його складання. У свою чергу, Продавець впродовж 24 годин з моменту направлення йому Акту повинен підписати Акт та направити його Покупцю або направити свого уповноваженого представника для огляду Товару. Представник Продавця має впродовж 2 годин з моменту його прибуття до місця поставки Товару здійснити огляд Товару, за результатами якого сторони складають Акт у двох примірниках, один для Продавця, другий для Покупця. У випадку невчинення Продавцем жодної з наведених дій, зауваження Покупця щодо невідповідності Товару умовам Договору вважаються прийнятими без заперечень, а одноособово підписаний Покупцем Акт набуває статусу достатнього і належного доказу невідповідності Товару умовам Договору.</p>	<p>Statement on non-compliance of Goods to the terms of the Contract (hereinafter referred to as the Statement) which shall specify quantity of the Goods checked and character of identified defects and/or non-compliances of the Goods. The Seller shall send the Statement to the Seller by e-mail or fax within 1 hour as of the moment of its drawing. In its turn, the Seller shall sign the Statement and return it to the Buyer or send the authorized representative to examine the Goods within 24 hours from sending the Statement. The Seller's Representative shall examine the Goods within 2 hours as of the moment of his/her arrival to the place of shipment of the Goods, and the Parties, based on results of examination, shall issue the Statement, in two copies, one copy for the Seller and one copy for the Buyer. If the Seller does not take any action of those, stated above, the claims as to non-compliance of the Goods with the terms of the Contract shall be viewed as accepted without any counterclaims, and the Statement, signed solely by the Buyer, shall be considered as sufficient and appropriate proof of non-compliance of the Goods with the terms of the Contract.</p>
<p>4.6. Сторони можуть дійти згоди про прийняття Покупцем Товару з недоліками за умови зменшення вартості поставленого Товару.</p>	<p>4.6. The Parties may agree on acceptance of the Goods with defects by the Buyer with subsequent adjustment of the cost of the delivered Goods.</p>
<p>4.7. Поставлений Товар, який має невідповідність якості, недоукомплектований або має пошкодження, підлягає заміні або доукомплектації його Продавцем за рахунок Продавця та в строк відповідний строку постачання, вказаному в Специфікації, перебіг якого починається з моменту отримання Акту.</p>	<p>4.7. The delivered Goods that have quality non-compliance, delivered with shortage or damaged, shall be replaced or additionally delivered by the Seller at his own expense within the term corresponding to the delivery term established in the Specification following the identification of such defects and starting as of the moment of receipt of the Statement.</p>
<p>4.8. У разі поставки Товару якість якого нижча, ніж вимагається стандартом (технічними умовами, зразком), Покупець має право відмовитися від прийняття та оплати Товару, а якщо Товар уже оплачений, вимагати повернення від Продавця сплаченої йому суми грошових коштів за такий Товар. При цьому Продавець має здійснити перерахування грошових коштів протягом 3 (трьох) робочих днів з моменту пред'явлення йому такої вимоги.</p>	<p>4.8. In case of delivery of the Goods of lower quality than required by the standards (technical requirements, sample), the Buyer shall have the right to refuse acceptance and payment for the Goods and, if the Goods have already been paid, to demand return of the paid amount for these Goods from the Seller within three (3) working days from the moment of submitting such a claim to the Seller. In this case the Seller shall have to return the funds within 3 (three) working days as of the moment of receipt of the claim.</p>
<p>5. ТАРА, ПАКУВАННЯ І МАРКУВАННЯ</p>	<p>5. CONTAINERS, PACKAGING AND LABELING</p>
<p>5.1. Товар повинен бути спакований Продавцем таким чином, щоб не допустити псування або знищення його на період постачання до моменту прийняття Товару Покупцем. Вартість тари та упаковки входить до вартості Товару.</p>	<p>5.1. The Goods shall be packed by the Seller in such a way as to prevent their damage or destruction during the delivery period until the Goods are accepted by the Buyer. The cost of containers and packaging is included in the cost of the Goods.</p>
<p>5.2. Маркування Товару повинно бути здійснено відповідно до вимог діючих ТУ, ДСТ України, ГОСТ.</p>	<p>5.2. The labelling of the Goods shall be carried out according to requirements of effective TR, DSTU, and GOST (All-Union State Standard).</p>
<p>6. СТРОК ДІЇ ДАНОГО ДОГОВОРУ</p>	<p>6. TERM OF VALIDITY OF THE CONTRACT</p>
<p>6.1. Даний Договір набирає чинності з моменту підписання його Сторонами і діє до 31.12.2023 р., але в будь-якому випадку до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань за ним.</p>	<p>6.1. This Contract enters into force upon its signing by the Parties and is valid till 31.12.2023, but in any case, until the Parties have duly fulfilled their obligations under it.</p>
<p>6.2. Цей Договір може бути розірваний за</p>	<p>6.2. This Contract may be terminated upon mutual</p>

домовленістю Сторін, яка оформлюється додатковою угодою до цього Договору, а також у випадках, передбачених чинним законодавством України та даним Договором.	consent of the Parties which shall be formalized in the form of supplement to this Contract as well as in cases stipulated by the current legislation of Ukraine and this Contract.
6.3. Покупець має право розірвати Договір у односторонньому порядку у випадку включення Продавця, члену його керівного та/або іншого адміністративного органу, його акціонера та/або члена його колективу до санкційних списків ООН, ЄС та/або України.	6.3. The Buyer has the right to terminate the Contract unilaterally in case of inclusion of the Seller, a member of its official managing body and/or other administrative bodies, its shareholders and/or staff on a sanctions list issued by the United Nations, the EU and/or Ukraine.
7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН	7. LIABILITY OF THE PARTIES
7.1. За порушення строку оплати Покупець сплачує на користь Продавця неустойку в розмірі подвійної облікової ставки НБУ від суми заборгованості за кожний день прострочення.	7.1. For violation of the term of payment the Buyer shall pay a penalty equal to double NBU discount rate of the amount of debt for each day of delay in favour of the Seller.
7.2. За порушення термінів поставки Товару Продавець сплачує на користь Покупця неустойку в розмірі подвійної облікової ставки НБУ від вартості непоставленого Товару за кожний день прострочення.	7.2. For violation of the Goods delivery term the Seller shall pay a penalty equal to double NBU discount rate of the cost of non-delivered Goods for each day of delay in favour of the Buyer.
7.3. У випадку прострочення поставки Товару, Покупець має право відмовитись від Договору (партії Товару) та вимагати від Продавця сплати штрафу у розмірі 10% від вартості недоставленого Товару.	7.3. In case of delay in Goods delivery term, the Buyer shall have the right to reject the Contract (batch of the Goods) and demand payment of a penalty from the Seller in the amount of 10% of the price of undelivered Goods.
7.4. У випадку не усунення недоліків поставленого Товару у встановлений Договором строк, в т. ч. не усунення недоліків, виявлених протягом гарантійного строку, Покупець має право вимагати, а Продавець зобов'язаний сплатити штраф у розмірі 100% від вартості неякісного Товару, по якому не усунені недоліки.	7.4. In case of non-rectification of defects of the delivered Goods within the term established by the Contract, including non-rectification of defects identified during the warranty period, the Buyer shall have the right to demand, and the Seller shall pay a penalty in the amount of 100% of the cost of defective Goods with the defects having not been rectified.
7.5. Продавець зобов'язується належним чином виконувати вимоги податкового та іншого законодавства у взаємовідносинах із Покупцем та погоджується з тим, що неналежне виконання Продавцем вказаних вимог може спричинити для Покупця збитки (майнову шкоду), які Продавець зобов'язується негайно відшкодувати.	7.5. The Seller undertakes to properly comply with requirements of the tax and other legislation in its relations with the Buyer and agrees that failure to comply with the mentioned requirements by the Seller may cause the Buyer damage (property damage) which the Seller shall immediately indemnify to the Buyer.
7.6. Сплата Стороною визначених цим Договором та (або) чинним в Україні законодавством штрафних санкцій (неустойки, штрафу, пені) не звільняє її від обов'язку відшкодувати за вимогою іншої Сторони збитки, завдані порушенням Договору (реальні збитки) у повному обсязі, а відшкодування збитків не звільняє її від обов'язку сплатити за вимогою іншої Сторони штрафні санкції у повному обсязі.	7.6. The payment of penalties (forfeit, fines, penalties) stipulated by this Contract and (or) current legislation of Ukraine by the concerned Party does not relieve it of the obligation to indemnify, at the request of the other Party, damages caused by violation of the Contract (actual losses) in full, and loss indemnification does not relieve it of the obligation to pay penalties in full at the request of the other Party.
7.7. Сторони домовились, що рішення про застосування (незастосування) санкцій, передбачених цим Договором, в кожному конкретному випадку	7.7. The Parties have agreed that the decision on application (non-application) of sanctions provided for in this Contract in each case is taken at the discretion of the concerned Party, at that, non-application of

<p>приймається на розсуд управленої Сторони, при цьому незастосування таких санкцій управленою Стороною не є відмовою від права на застосування таких санкцій в майбутньому.</p>	<p>such sanctions by the concerned Party is not a waiver of the right to apply such sanctions in future.</p>
<p><u>Додатково, для закупівель зі звільненням від ПДВ (положення про звільнення від ПДВ застосовуються та мають бути вказані в Контракті лише тоді, коли закупівля звільнена від ПДВ і Продавець є платником ПДВ):</u> 7.8. Продавець зобов'язується належним чином виконувати вимоги податкового та іншого законодавства України у взаємовідносинах із Покупцем та погоджується з тим, що Продавець самостійно несе відповідальність за неналежне виконання вказаних вимог.</p>	<p><u>Additionally, for purchase with VAT exemption (VAT exemption clauses are applicable and should be indicated in the Contract only when procurement is exempted from VAT and the Seller is a VAT payer):</u> 7.8. The Seller undertakes to properly fulfill requirements of the tax and other law of Ukraine in its relations with the Buyer and agrees that the Seller is solely responsible for failure to comply with the mentioned requirements.</p>
<p>8. РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ</p>	<p>8. DISPUTE RESOLUTION</p>
<p>8.1. Спори та розбіжності, що можуть виникнути між Сторонами при виконанні цього Договору, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами. У випадку, якщо спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку за встановленою законодавством України підвідомчістю та підсудністю.</p>	<p>8.1. Disputes and controversies that may arise between the Parties during execution of this Contract are to be resolved through negotiations between the Parties. In case the dispute cannot be resolved through negotiations, such dispute shall be referred to and resolved by the competent court of Ukraine within the jurisdiction and venue defined by the legislation of Ukraine.</p>
<p>9. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ</p>	<p>9. CONFIDENTIALITY</p>
<p>9.1. Цей договір є суворо конфіденційним. Будь яке розголошення умов цього договору однією із Сторін без згоди іншої Сторони є порушенням конфіденційності, крім випадків розголошення інформації відповідно до чинного законодавства України на підставі обґрунтованого та законного запиту державного / правоохоронного органу України. При цьому, в разі надання інформації однією із Сторін на такий запит дана Сторона має повідомити про такий факт іншу Сторону протягом 5 (п'яти) календарних днів з моменту розголошення з зазначенням об'єму розголошення інформації. Несанкціоноване розголошення інформації або неповідомлення про факт розголошення згідно умов цього пункту Договору може призвести до дострокового припинення Договору за вимогою Сторони, інтереси якої порушено.</p>	<p>9.1. This Contract is strictly confidential. Any disclosure of terms of this Contract by one of the Parties without consent of the other Party is considered to be a breach of confidentiality, except for cases of information disclosure according to the current legislation of Ukraine on the basis of a substantiated and legitimate request of a public / legislation enforcement body of Ukraine. In this case, if one Party discloses such information upon request, such Party shall notify of this the other Party within five (5) calendar days from the date of disclosure, stating scope of information disclosure. Unauthorized disclosure of information or failure to notify of fact of disclosure according to this clause of the Contract may result in early termination of the Contract at the request of the Party, which interests are violated.</p>
<p>9.2. Вся інформація, яка стосується діяльності, продукції або корпоративно пов'язаних осіб Сторін, або їх уповноважених представників, чи цього Договору, повинна зберігатися Покупцем та Продавцем в суворій конфіденційності протягом терміну дії цього Договору і 3 роки після його закінчення / припинення. На вимогу Покупця, будь-яка інформація, яка стосується цього Договору та перебуває у володінні / користуванні Продавця, або під його контролем, повинна бути негайно повернена Покупцю або знищена Продавцем, якщо інше не вимагається чинним законодавством. Продавець також зобов'язується утримуватися від розголошення третім сторонам або оприлюднення невизначеному колу осіб будь-якої інформації про комерційні взаємовідносини, що витікають з цього Договору, без попередньої письмової згоди Покупця.</p>	<p>9.2. All information related to activities, products or corporate related persons of the Parties, or their authorized representatives, or this Contract, shall be kept by the Buyer and the Seller in strict confidentiality during the term of this Contract and 3 years after its expiry/termination. Any information related to this Contract that is in possession/use of the Seller or under its control shall be immediately returned to the Buyer or destroyed by the Seller, at the Buyer's request, unless otherwise is required by the current legislation. The Seller also undertakes to refrain from disclosing to third parties or from disclosure to general public of any information about commercial relationships arising from this Contract without prior written consent of the Buyer.</p>
<p>9.3. Сторони погоджуються, що у зв'язку з виконанням</p>	<p>9.3. The Parties have agreed that in connection</p>

<p>цього Договору можлива передача одна одній персональних даних своїх представників - суб'єктів персональних даних.</p> <p>Сторона, що передає персональні дані, є власником персональних даних своїх представників у розумінні Закону України «Про захист персональних даних» (надалі – Закон). Сторона, що отримує персональні дані представників іншої Сторони, є третьою особою у розумінні Закону. Кожна із Сторін несе відповідальність за те, що здійснення вищевказаних дій погоджене із суб'єктом персональних даних – представниками відповідної Сторони.</p>	<p>with the execution of this Contract there may be transfer of personal data of their representatives – personal data owners from one Party to the other.</p> <p>The Party transferring personal data is the owner of personal data of its representatives within the meaning of the Law of Ukraine “On Protection of Personal Data” (hereinafter, the Law). The Party that receives personal data of representatives of the other Party is a third party within the meaning of the Law. Each Party is responsible for the fact that performing the abovementioned actions is agreed upon with the personal data owners – representatives of the corresponding Party.</p>
<p>9.4. Під час виконання зобов'язань за цим Договором Сторони зобов'язуються дотримуватися чинного законодавства України у сфері захисту персональних даних, в тому числі Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р., № 2297-VI.</p>	<p>9.4. In the course of fulfilling obligations under this Contract, the Parties shall undertake to respect legislation of Ukraine on personal data protection, including the Law of Ukraine “On Protection of Personal Data” No. 2297-VI dated 01/06/2010.</p>
<p>10. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ</p>	<p>10. FORCE MAJEURE</p>
<p>10.1. Сторони погодилися, що у разі виникнення обставин непереборної сили, а саме: війни, військових дій, блокади, ембарго, які унеможливають виконання Стороною своїх зобов'язань за даним Договором, пожеж, повеней, іншого стихійного лиха чи природних явищ, та безпосередньої дії таких обставин на Сторону, яка повинна виконати господарське зобов'язання, Сторона звільняється від виконання своїх зобов'язань на час дії зазначених обставин. У разі коли дія зазначених обставин триває більш як 60 днів, кожна із Сторін має право на розірвання Договору і не несе відповідальності за таке розірвання за умови, що вона повідомить про це іншу Сторону не пізніш як за 20 днів до розірвання. Настання непереборної сили має бути засвідчено компетентним органом, що визначений чинним в Україні законодавством.</p>	<p>10.1. The Parties have agreed that in case of force majeure occurrence, namely: war, hostilities, blockade, embargo, which make it impossible for the Party to fulfil its obligations under this Contract, fire, flood, other natural disaster or natural phenomena, and direct effect of such circumstances on the Party, which shall fulfil its economic obligation, the Party is released from fulfilment of its obligations for the period of the mentioned circumstances. If force majeure lasts for more than 60 days, each Party shall have the right to terminate the Contract and shall not be liable for such termination, provided that it notifies the other Party not later than 20 days before such termination. Occurrence of force majeure shall be certified by the competent authority, determined by the current Ukrainian legislation.</p>
<p>10.2. Сторона, що має намір послатися на форс-мажорні обставини, зобов'язана невідкладно із урахуванням можливостей технічних засобів миттєвого зв'язку та характеру існуючих перешкод повідомити іншу Сторону про наявність форс-мажорних обставин та їх вплив на виконання цього Договору.</p>	<p>10.2. The Party intending to refer to force majeure shall promptly inform the other Party regarding occurrence of force majeure and its impact on execution of this Contract with allowance for possibilities of instantaneous communications means and nature of existing obstacles.</p>
<p>11. ІНШІ УМОВИ</p>	<p>11. OTHER PROVISIONS</p>
<p>11.1. Продавець гарантує, що Товар належить йому на праві власності, не перебуває під заборонаю відчуження, арештом, не є предметом застави та іншим засобом забезпечення виконання зобов'язань перед будь-якими фізичними або юридичними особами, державними органами і державою, а також не є предметом будь-якого іншого обтяження чи обмеження, передбаченого чинним в Україні законодавством.</p>	<p>11.1. The Seller guarantees that the Goods belong to it on the right of ownership, are not under restraint on alienation, arrest, are not subject of a pledge or any other means of ensuring fulfilment of obligations to any natural or legal persons, public bodies and the state, and are not subject to any other encumbrance or restriction, as provided for in the current legislation of Ukraine.</p>
<p>11.2. Продавець підтверджує, що укладення та виконання ним цього Договору не суперечить нормам чинного в Україні законодавства та відповідає його вимогам (зокрема, щодо отримання усіх необхідних дозволів та погоджень), а також підтверджує те, що укладання та виконання ним цього Договору не суперечить цілям діяльності Продавця, положенням його установчих документів чи інших локальних актів.</p>	<p>11.2. The Seller confirms that conclusion and execution of this Contract does not contradict statutory provisions of the current legislation of Ukraine and complies with its requirements (in particular, related to obtaining all necessary permits and approvals), and also confirms that conclusion and execution of this Contract is not contrary to the objectives of the Seller, provisions of its statutory</p>

	documents or other local acts.
11.3. Правовідносини Сторін за цим Договором регулюються матеріальним правом України.	11.3. The relations of the Parties under the Contract are governed by the material law of Ukraine.
11.4. Умови даного Договору можуть бути змінені за взаємною згодою Сторін з обов'язковим укладанням письмового документа. Додаткові угоди та Додатки до цього Договору є його невід'ємними частиною і мають юридичну силу у разі, якщо вони викладені у письмовій формі, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.	11.4. The terms of this Contract may be amended by mutual agreement of the Parties with obligatory conclusion of a written document. Supplements and Annexes to this Contract constitute integral part thereof and are valid provided they are executed in writing, signed by the both Parties and sealed.
11.5. Всі повідомлення, вимоги або інша кореспонденція направляються Стороні поштою рекомендованим або цінним листом, кур'єрською доставкою з повідомленням про вручення, електронною поштою або з використанням засобів факсимільного зв'язку з /на адреси, зазначені в Розділі 12 цього Договору.	11.5. All notes, claims or other correspondence between the Parties shall be sent by a registered or insured mail, courier, e-mail or fax from/to the Addresses, stated in Section 12 of the Contract.
11.6. Жодна із Сторін не вправі передавати третім особам повністю або частково свої права й обов'язки за даним Договором без попередньої письмової згоди на це другої Сторони.	11.6. Neither Party may assign, in whole or in part, its rights and obligations under this Contract to third parties without prior written consent of the other Party.
11.7. В разі зміни вказаних у розділі 12 Договору реквізитів однієї із Сторін, остання зобов'язана офіційним листом протягом 3 (трьох) робочих днів повідомити іншу Сторону про відповідні зміни. До отримання такого листа офіційними реквізитами є реквізити, зазначені Сторонами в Договорі.	11.7. In case of changes of location and bank information of one of the Parties stated in section 12 of this Contract, the concerned Party shall notify the other Party about the relevant changes within three (3) working days. The details, stated by the Parties in the contract, shall be valid as official details until the moment of receipt of this official letter by the other Party.
11.8. Після підписання даного Договору всі попередні переговори за ним, листування, попередні угоди та протоколи про наміри з питань, що так чи інакше стосуються даного Договору, втрачають юридичну силу.	11.8. Upon signing of this Contract, all preliminary negotiations on it, correspondence, preliminary agreements and protocols of intent concerning matters that are in some way or other related to this Contract become invalid.
11.9. Усі документи можуть бути надані в електронному вигляді. Оригінальні примірники мають бути надані, щойно стабілізується безпекова ситуація в Україні.	11.9. All documents can be submitted electronically. Original documents shall be submitted as soon as the security situation in Ukraine stabilizes.
11.10. Недійсність окремих положень даного Договору не тягне за собою недійсність Договору в цілому.	11.10. Invalidity of certain provisions of this Contract does not entail invalidity of the Contract as a whole.
11.11. Цей Договір складений при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською та англійською мовами, у двох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, – по одному для кожної із Сторін. Цей Договір підписується Сторонами в електронному вигляді шляхом надсилання засобами електронного зв'язку одна одній підписаних зі своєї сторони та відсканованих примірників Договору та додатків. Сторони домовились, що цей Договір направлений Сторонами засобами електронного зв'язку у вигляді підписаних Сторонами відсканованих примірників, має повну юридичну силу і визнається документом, що підтверджує волю Сторін до моменту отримання оригіналу такого Договору. При цьому Сторона, яка надіслала Договір відповідає за достовірність підписів своїх уповноважених представників і відбитків печаток (за наявності).	11.11. This Contract is made in Ukrainian and in English with full understanding of its terms and terminology by the Parties, in two authentic copies of equal legal force, one for each Party. This Contract shall be signed by the Parties electronically by transmitting electronically signed and scanned copies of the Contract and Annexes to each other. The Parties agree that this Contract sent by the Parties by electronic means in the form of scanned copies signed by the Parties shall have full legal force and shall be recognized as a document confirming the will of the Parties until the original of such Contract is received. In this case, the Party that sent the Contract is responsible for the authenticity of the signatures of its authorized representatives and imprint of seal (if any).
При наявності двох дат, датою підписання договору вважається дата підписання Покупцем.	In case of two dates, the date of Contract's signature is considered as the date of Buyer's signature.

<p>11.12. Сторони підтверджують, що здійснюючи господарську діяльність вони повністю дотримуються вимог чинного законодавства України, в тому числі законодавства про працю, чинного природоохоронного законодавства, а також в ході своєї ділової діяльності дотримуються вимог чинного законодавства України про запобігання та протидію корупції.</p>	<p>11.12. The Parties confirm that they fully comply with requirements of the current legislation of Ukraine in their economic activity, including labour legislation, current environmental legislation, and also in the course of their business activities comply with requirements of the current legislation of Ukraine on prevention and counteraction of corruption.</p>
<p>11.13. Кожна Сторона заявляє, що вона визнає необхідність здійснення профілактичних заходів по боротьбі з корупцією та контролю за їх виконанням. З урахуванням зазначеного кожна Сторона підтверджує, що на дату набрання чинності цього Договору вона сама, її директори, посадові особи або працівники, її афілійовані особи не пропонували, не обіцяли, не давали, не вповноважували, не схилили і не приймали будь-яку неправомірну матеріальну або іншу винагороду будь-якого виду (також мається на увазі, що вони не будуть та не можуть робити такі речі коли-небудь в майбутньому), так чи інакше пов'язану з цим Договором, і що вона вжила всіх необхідних заходів, щоб не допустити вчинення таких дій з боку субпідрядників, агентів або будь-яких інших третіх сторін, які знаходяться в межах її контролю або визначального впливу.</p>	<p>11.13. Each Party declares that it recognizes the need for preventive measures to fight against corruption and control over their implementation. Subject as aforesaid, each Party confirms that on the date of this Contract entering into force, each Party itself, its directors, officers or employees, its affiliated persons did not propose, promise, give, authorize, incline and accept any unlawful material or other remuneration of any kind (also this means that they will not and cannot commit such actions ever in the future), in any way related to this Contract, and that it has taken all necessary measures to avoid such actions to be committed on part of subcontractors, agents or any other third parties that are within its control or decisive influence.</p>
<p>11.14. Сторони погоджуються, що за будь-яких обставин, у зв'язку із застосуванням цього Договору та протягом усього періоду його дії і в подальшому, вони будуть дотримуватися нижчеперелічених вимог, а також будуть приймати всі розумні заходи для забезпечення того, щоб їх субпідрядники, агенти або інші треті сторони, які знаходяться в межах її контролю або визначального впливу, також дотримувалися таких вимог:</p> <p>а) сторони забороняють вчинення дій за будь-яких обставин і в будь-якій формі по відношенню до своїх директорів, посадових осіб або працівників, незалежно від того, залучені вони в ці дії прямо або опосередковано, в тому числі через третіх осіб, які класифікуються відповідно з чинним законодавством як хабарництво (а саме: пропозиція, обіцянка, надання, дозвіл або прийняття будь-якої неправомірної матеріальної чи іншої винагороди ким-небудь з осіб, перелічених вище, або будь-ким іншим з метою отримання або збереження права на угоду, або отримання інших неправомірних переваг у порівнянні з іншими підрядниками (продавцями), вимагання або підкуп (а саме: вимога хабаря, незалежно від існування будь-якої загрози в разі відмови)), а також дій, що порушують застосовані і міжнародні нормативні акти з протидії відмиванню грошей.</p> <p>б) кожна Сторона зобов'язується утримуватися від будь-яких дій, які прямо або опосередковано стимулюють директорів, посадових осіб чи працівників іншої Сторони, тому числі від пропонування грошей, подарунків, безкоштовного надання послуг (поставки товарів), а також від надання інших неправомірних матеріальних чи інших переваг та вигоди будь-якого роду, не згаданих в даному документі прямо, що ставлять осіб, перелічених вище, в певну залежність і спрямовані на забезпечення виконання цими особами будь-яких дій на користь стимулюючої їх Сторони,</p>	<p>11.14. The Parties agree that, under any circumstances, in connection with application of this Contract and throughout its period of validity, and in the future, they will comply with requirements listed below, and will take all reasonable measures to ensure that their subcontractors, agents or other third parties that are within their control or decisive influence, will also adhere to the following requirements:</p> <p>a) the Parties prohibit committing actions under any circumstances and in any form in relation to their directors, officers or employees, irrespective of whether they are involved in these actions directly or indirectly, including through third parties, which are classified as bribery according to the current legislation (namely: offer, promise, grant, permit or acceptance of any unjustified material or other remuneration by any of the persons listed above or any other person for the purpose of obtaining or maintaining the right to conclude an agreement, or receiving other unjustified advantages over other contractors (sellers), extortion or tampering (namely: bribe request, regardless of existence of any threat in the event of a refusal), as well as actions that violate applicable and international anti-money laundering legislation.</p> <p>b) each Party undertakes to refrain from any actions that directly or indirectly encourage directors, officers or employees of the other Party, including provision of money, gifts, free rendering of services (delivery of goods), as well as provision of other unlawful material or other benefits and profits of any kind not mentioned in this document directly that put the persons listed above in a certain dependence and are aimed at ensuring commitment of any actions in favour of the encouraging Party by these persons, such as:</p> <ul style="list-style-type: none"> - entering into agreement or other unjustified

<p>таких як:</p> <ul style="list-style-type: none"> - укладання угоди або іншої невиправданої переваги порівняно з іншими підрядниками (продавцями), - надання додаткових (виняткових) гарантій, - спрощення існуючих стандартних процедур, - інші дії, які можуть бути здійснені працівником в межах своїх посадових обов'язків, але які суперечать принципам прозорості та відкритості у відносинах між Сторонами. 	<p>advantage over other contractors (sellers),</p> <ul style="list-style-type: none"> - provision of additional (exceptional) guarantees; - simplification of existing standard procedures; - other actions that may be committed by an employee within the scope of its official duties, but which are contrary to the principles of transparency and openness in relations between the Parties.
<p>11.15. Сторони повинні проінструктувати третіх осіб, які знаходяться в межах їх контролю або визначального впливу, зокрема агентів, консультантів з розвитку бізнесу, торгових представників, митних агентів, консультантів з загальних питань, посередників, субпідрядників, юристів, бухгалтерів чи аналогічних посередників, що діють від імені Сторони з питань, пов'язаних з маркетингом або продажами, веденням переговорів по контрактам, отриманням ліцензій, дозволів та інших узгоджень, або вчиняють якісь дії, які приносять користь Стороні, або є субпідрядниками у ланцюжку поставок, про те, щоб вони не тільки не брали участь, але і запобігали участі кого-небудь в якому-небудь акті корупції. Такі треті особи не повинні бути задіяні в якості каналу для будь-якої корупційної практики; вони повинні найматися тільки для звичайного ведення справ Сторони, отримувати оплату не більшу відповідної винагороди за їх законні послуги.</p>	<p>11.15. The Parties shall instruct third parties that are within their control or decisive influence, namely, agents, business development consultants, sales representatives, customs agents, general advisers, intermediaries, subcontractors, lawyers, accountants or similar intermediaries acting on behalf of the given Party on matters related to marketing or sales, negotiating contracts, obtaining licenses, permits and other approvals, or commit any actions that are beneficial to the Party, or are subcontractors in the supply chain, that they must not only avoid their participation but also prevent participation of anyone in any act of corruption. Such third parties shall not be involved as a channel for any corruption practice; they shall be hired only for normal conduct of business of the Party, receive not more than the corresponding remuneration for their legitimate services.</p>
<p>11.16. Сторони зобов'язуються приймати всі розумні заходи для того, щоб звести до мінімуму ризик вступу в ділові відносини з контрагентами, які можуть бути замішані в корупційній діяльності, і співпрацювати один з одним щодо таких контрагентів.</p>	<p>11.16. The Parties undertake to ensure all reasonable steps to minimize risk of entering into business relations with counterparties that may be involved in corruption activities and to cooperate with each other against such counterparties.</p>
<p>11.17. Якщо Стороні стає відомо про те, що інша Сторона зобов'язалася або має намір здійснити суттєве або кілька повторних порушень положень, викладених у пунктах 11.13. – 11.16. цього Договору, вона зобов'язана повідомити про це іншу Сторону у письмовій формі. Письмове повідомлення повинно бути направлено згідно з вимогами, передбаченими цим Договором для будь-яких письмових повідомлень, і має містити опис доказів і / або матеріалів, яких буде достатньо, щоб довести або дати підстави вважати, що іншою Стороною, її директорами, посадовими особами або працівниками, її афілійованими особами було скоєно або може бути вчинено порушення. Після такого письмового повідомлення Сторона, що посилається на акт корупції, має право призупинити виконання своїх зобов'язань за Договором до отримання доказів того, що порушення не відбулося, або що інша Сторона вжила необхідних заходів для виправлення становища з метою запобігання порушенню.</p>	<p>11.17. If the Party becomes aware that the other Party has committed or intends to commit significant or repeated violations of provisions set forth in clauses 11.13 – 11.16 of this Contract, it is obliged to inform the other Party in writing thereof. Written notification shall be sent according to requirements provided for this Contract for any written notification and shall contain description of evidence and/or materials sufficient to prove or give reason to believe that the other Party, its directors, officials or employees, its affiliated persons committed or may commit any violation. After such written notification, the Party referring to the act of corruption, has the right to suspend execution of its obligations under the Contract until receiving evidence that the violation has not occurred or that the other Party has taken the necessary measures to remedy the situation in order to prevent the violation.</p>
<p>11.18 Продавцю забороняється надавати (прямо чи опосередковано) фінансові кошти чи інші економічні ресурси третім сторонам, зазначеним у списку санкцій ООН та/або ЄС.</p> <p>У межах виконання договору Продавець може налагоджувати та/або підтримувати зв'язки лише з третіми сторонами, які є надійними партнерами та на яких не поширюється законодавча заборона на вступ до договірних чи ділових відносин.</p>	<p>11.18 The Seller shall not make any funds or other economic resources available, directly or indirectly, to third parties that are included on a sanctions list issued by the United Nations and/or EU.</p> <p>When implementing the contract, the Seller may enter into and maintain business relations only with third parties that are reliable and to whom no statutory ban on entering into business applies.</p>

<p>При виконанні договору Продавець зобов'язаний дотримуватись всіх ембарго та інших торговельних обмежень ООН, ЄС та/або Федеративної Республіки Німеччина.</p> <p>Ця вимога стосується, зокрема, також останніх санкцій ЄС проти Російської Федерації, Республіки Білорусь, Криму та окупованих районів Сходу України. Відповідно, Продавець згідно умов договору зобов'язаний постачати лише ті товари, на які не поширюється режим санкцій. Продавець також зобов'язаний надавати Покупцю всіляку підтримку задля забезпечення дотримання санкційного режиму.</p> <p>Продавець негайно та самостійно інформує Покупця, якщо Продавець, член його керівного та/або іншого адміністративного органу, його акціонери та/або член його колективу зазначені санкційних списках ООН та/або ЄС. Ця вимога також стосується випадків, коли Продавець отримує відомості про подію, результатом якої є включення зазначених осіб до цих списків санкцій.</p> <p>Продавець негайно та самостійно інформує Покупця про порушення положень цього пункту. Це не впливає на права Покупця, які зазначені у цьому Договорі.</p>	<p>When implementing the contract, the Seller shall also comply with embargoes and other trade restrictions issued by the United Nations, the EU and/or the Federal Republic of Germany.</p> <p>This applies in particular to the latest EU sanctions against Russia, Belarus, Crimea and the affected parts of Eastern Ukraine¹. Accordingly, the Seller is contractually required to supply only goods that are not covered by these sanctions. The Seller is also responsible for enabling Buyer to ensure compliance with the sanctions regime by providing the necessary support.</p> <p>The Seller must notify Buyer without delay and on its own initiative if the Seller, a member of its official managing body and/or other administrative bodies, its shareholders and/or staff is included on a sanctions list issued by the United Nations and/or the EU. This provision also applies if the Seller becomes aware of an event that leads to such a listing.</p> <p>The Seller shall notify Buyer without delay and on its own initiative of any violation of the provisions set out hereto. This does not affect Buyer's rights under this Contract.</p>
<p>12. МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ СТОРІН.</p>	<p>12. LOCATION, BANK DETAILS OF THE PARTIES.</p>
<p><u>Покупець/ The Buyer:</u></p>	<p><u>Продавець/ The Seller:</u></p>
<p>Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) ГмбХ Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH код ЄДРПОУ / EDRPOU code 000 000 000 01601, Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 24 24, Bulvarno-Kudriavska Str., 01601 Kyiv р/р UA233209840000026001400005260 Tel. 044 581 85 48 E-Mail: giz-ukraine@giz.de</p>	<p>ТОВ « _____ » LLC “ _____ ” код ЄДРПОУ / EDRPOU code _____ 01042, м.Київ, вул., буд. оф. street, bld., office, 01042, Kyiv, р/р UA _____ Tel. E-Mail:</p>
<p>Дата підписання / Date of signing _____.2023</p> <p>_____</p>	<p>Дата підписання / Date of signing _____.2023</p> <p>_____</p>
<p>Штефан Даніель Буше / Stephan Daniel Busche Директор GIZ в Україні / Director of GIZ Ukraine</p>	<p>ПІБ / Full name Директор/ Director</p>
<p>_____</p>	<p>_____</p>

¹ https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_en#sanctions

Додаток № 1 до Договору / Annex 1 to Contract № [Betreff] від/ dd. 15.04.24 р.

Специфікація / Specification

№ п/п	Назва товару /Goods description	Специфікація товару /Specification of goods	Кількість, шт. /Quantity, pc	Ціна/шт, грн. /Price for pc, UAH	Сумма, грн. /Amount, UAH
1					0
2					0
3					0
4					0
5					0
6					0
7					0
8					0
9					0
10					0
11					0
12					0
Всього до сплати, грн. /Amount to pay, UAH					0

* Всього до сплати має включати всі можливі видатки та вирахування, які сплачує Продавець. /The price must include all applicable charges to be paid by the Seller.

Термін постачання /Delivery date	10	календарних днів з дати підписання Договору / calendar days from the signing of the Contract
Умови постачання /Delivery terms	DDP-	місто
Контактна особа / Contact person	ПІБ +38(0xx) xxx-xx-xx	
Гарантія на товар /Warranty for goods	12	міс. з дати постачання
Гарантія на роботи /Warranty for services	12	міс. з дати акту виконаних робіт
		/Months from the date of service/delivery conformation
Умови оплати/ Payment conditions	100%	постоплата* /post-payment* робочих днів з дати підписання видаткової накладної / working days from signing date of delivery note
Строки оплати /Payment terms	15	

Спеціальні умови/ Special conditions:

- Ціни на Товар включають всі додаткові витрати, а саме: /The prices for Goods include all additional costs, in particular:

- 1) пакування товару /packaging of goods
- 2) доставка Товару /delivery of Goods
- 3) вивантаження та занесення Товару / unloading and in-carrying of Goods
- 4) монтаж товару /installation of goods

- Можлива поставка Товару партіями. Підтвердження постачання за кожною окремою адресою постачання є підставою для оплати. / Partly delivery is possible. Delivery confirmation in each delivery address serves as the basis for payment.

- Вартість виготовлення та надання зразків не компенсується додатково/ The producing of sample costs, delivery and assembling costs shall be incurred by a supplier/producer.

Покупець/ The Buyer:	Продавець/ The Seller:
Німецьке товариство міжнародного	ТОВ «_____»

співробітництва (GIZ) ГмбХ	
Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH	LLC “ _____ ”
Дата підписання / Date of signing __. __. 2023	Дата підписання / Date of signing __. __. 2023
_____	_____
Штефан Даніель Буше / Stephan Daniel Busche Директор GIZ в Україні / Director of GIZ Ukraine	ПІБ / Full name Директор/ Director
_____	

MARITAL SETTLEMENT AGREEMENT

1. THE CONTRACT SUBJECT:

Subject of the present contract are property rights of spouses, the rights and duties concerning children who were born in marriage, mutual relations of spouses, as well as a responsibilities.

2. MUTUAL RELATIONS OF SPOUSES:

2.1. Marriage relations of spouses are under construction according to principles of monogamy, voluntariness of the marriage union of the man and the woman, equality of spouses in a family, rendering mutual moral and material support, display of mutual respect and care to each other.

2.2. Spouses are obliged to satisfy material, moral and physical requirements of each other.

2.3. Spouses undertake not to force each other to any actions not compatible to their moral principles, breeding, a state of health.

2.4. Spouses guarantee absence at them bad habits, such as the use of drugs, the alcohol, the perverted satisfaction of the physiological requirements, and undertake not to be on drugs, and do not use the alcoholic drinks not more once in a week in reasonable quantities.

2.5. The spouse undertakes not to force the spouse to carry out a heavy physical activity and to do not make any actions harmful to her health.

2.6. The behavior of spouses should promote love and respect between them, to family strengthening, a birth and education of healthy children.

3. THE RIGHTS AND DUTIES CONCERNING CHILDREN:

3.1. To children who were born in marriage, protection of their rights and legitimate interests from the side of their parents is guaranteed.

3.2. Parents and children living together, are owners of their property and free to use it at any time.

3.3. In case of a mutilation or death of one or both spouses the property right of the dyed spouse's passes to children born in marriage.

3.4. Parents are bear responsibility for physical, property, spiritual development of children

3.5. The parental rights cannot be carried out in the contradiction with interests of the child. Parents should not harm physical and mental health of children.

3.6. Parents are obliged to contain the children. In case of divorce or separate residing of spouses, children have the right to worthy material maintenance from the side of their father since according to the marriage contract they remain to live with mother.

3.7. In case of divorce, separate residing of parents; children remain to live with mother.

4. PROPERTY RIGHTS AND DUTIES OF SPOUSES:

4.1. The property acquired by spouses during marriage, is the joint property of spouses irrespective of, on whose incomes it has been got.

4.2. The property concerns the general property of spouses acquired by spouses during marriage, and as incomes of each of spouses of their labor activity, enterprise, and intellectual activity. Possession and using property is carried out in consent.

4.3. Jewelries or precious adornments, products from the natural fur, got by spouses during the marriage, and in case of its cancellation by the property of that spouse to whom these things have been got and who used them.

4.4. Each of spouses has the right to use the property of other spouse belonging to him/her before the marriage.

4.5. Spouses have the right to dispose of the general property by a mutual consent. For fulfillment of transactions the preliminary consent of other spouse is necessary.

4.6. Spouses are obliged to abstain from the conclusion of risky transactions. Risky transactions are understood as transactions, impracticable obligations on which can lead to loss of a considerable part of joint property, or to essential reduction of incomes of family budget.

5. RESPONSIBILITY OF SPOUSES:

5.1. Each of spouses bears responsibility concerning the obligations taken up to the creditor within property belonging to it.

5.2. On the general property collecting can be turned only under the general obligations of spouses.

5.3. Each spouse is obliged to observe the rights and the legitimate interests of other spouse established by the present marriage contract and the law, both in marriage, and after its cancellation. Otherwise the sanctions provided by the marriage contract and the law are applied.

5.4. The guilty party bears responsibility for infringement of each point of the marriage contract at a rate of US 1000\$.

5.5. Numerous infringements of conditions of the marriage contract conduct to divorce. The guilty party pays indemnification to the suffered spouse at a rate of US 100000\$.

6. FINAL REGULATIONS:

6.1 The present contract comes into force from the moment of its signing by spouses.

6.2 Spouses in the right in consent at any moment to enter into the additional agreement to the present contract. Unilateral refusal of execution of the present contract is not supposed. Disputes and disagreements dare by negotiations. In a case if the parties will not come to the consent, disputes are resolved in a judicial order.

6.3 Expenses connected with the certificate of the present contract are paid by the
Mr. _____

Mr. _____

Mrs. _____